

ΘΕΜΑ:

**Εκπόνηση Εργασίας Συμβουλευτικής Υποστήριξης για την
Πρώθηση της Απασχόλησης στο Δήμο Αρταίων**

Αιμλία Κοκκινέλη

Σύμβουλος Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού και Επιχειρήσεων

Παπαβασιλείου 6, Άρτα, Τ.Κ. 47132

Τηλ.: 26810 24424, Κιν.: 6977004209, Φαξ: 26810 78797

e-mail: aimiliakokkineli@gmail.com

Δήμος Αρταίων, 2018

<u>ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ</u>	ΣΕΛ.
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	3
2. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ-ΠΗΓΕΣ.....	5
3. ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΥΠΑΡΧΟΥΣΑΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΑΡΤΑΙΩΝ.....	8
3.1. Δεδομένα Δήμου Αρταίων (δημογραφικά στοιχεία).....	8
3.2. Χαρακτηριστικά Απασχόλησης και Ανεργίας.....	18
3.3. Τοπική Οικονομία.....	31
4. ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΣ ΑΝΑΓΚΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.....	50
4.1. Βασικά προβλήματα και ανάγκες της περιοχής.....	50
4.2. Πλεονεκτήματα και δυνατότητες της περιοχής.....	53
4.3. Δήλωση Στρατηγικής Ανάπτυξης Απασχολησιμότητας.....	55
4.4. Περιγραφή Συγκεκριμένων Προτεινόμενων Επαγγελματών.....	59
5. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΑΥΞΗΣΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΙΜΟΤΗΤΑΣ.....	65
5.1. Προτεινόμενοι Τομείς Ανάπτυξης.....	65
5.2. Προτεινόμενο Σχέδιο Δράσης.....	72
-Περιγραφή δράσεων	
-Καταγραφή βημάτων υλοποίησης δράσεων	
-Κοστολόγηση δράσεων	
-Πιθανά προβλήματα/ εμπόδια υλοποίησης	
-Αναμενόμενα αποτελέσματα	
5.3. Τρόπος Χρηματοδότησης Προτεινόμενων Δράσεων.....	100

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα εργασία πραγματοποιήθηκε κατόπιν αξιολόγησης και μελέτης της με αριθμ. 44299/17-112017 εγκεκριμένης τεχνικής έκθεσης για την υπηρεσία με τίτλο "εκπόνηση εργασίας συμβουλευτικής υποστήριξης για την προώθηση της απασχόλησης στο Δήμο Αρταίων" και έχει ως σκοπό την καταγραφή προτάσεων και ενεργειών, η υλοποίηση των οποίων θα οδηγήσει στην αύξηση της απασχολησιμότητας στην περιοχή του Δήμου Αρταίων.

Πιο συγκεκριμένα, η παρούσα εργασία αποσκοπεί στο να εντοπίσει και να καταγράψει με τρόπο συστηματικό **τις ανάγκες της αγοράς εργασίας του Δήμου Αρταίων, τις απαιτούμενες δεξιότητες και τα επαγγέλματα, τους προτεινόμενους τομείς ανάπτυξης** προκειμένου να είναι δυνατόν να ενεργοποιηθούν οι κατάλληλες δράσεις που θα οδηγήσουν στην επίτευξη του επιθυμητού αποτελέσματος, που είναι η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

Η μελέτη διαρθρώνεται σε τρία (3) μέρη τα οποία αφορούν στην αποτύπωση της υπάρχουσας κατάστασης στο Δήμο Αρταίων, στον εντοπισμό των αναγκών της αγοράς εργασίας και στις απτές προτάσεις (ενεργητικές δράσεις) για αύξηση της απασχολησιμότητας.

Αναλυτικότερα:

Στο πρώτο μέρος καταγράφονται τα δεδομένα και τα δημογραφικά χαρακτηριστικά του Δήμου Αρταίων τα οποία θα μας οδηγήσουν σε χρήσιμα συμπεράσματα σχετικά με το διαθέσιμο για εργασία πληθυσμό. Επίσης, παρουσιάζονται τα βασικά δεδομένα (ποσοτικά και ποιοτικά) που αφορούν στην απασχόληση στο Δήμο, με ιδιαίτερη έμφαση στις πρόσφατες και αναμενόμενες μεταβολές ανά τομέα κλάδο, στην διάρθρωση των ειδικοτήτων, στη σύνθεση των επαγγελματικών προφίλ. Επίσης, παρουσιάζονται τα βασικά χαρακτηριστικά της ανεργίας με έμφαση στα χαρακτηριστικά των ανέργων. Στη συνέχεια, αναλύεται το οικονομικό προφίλ του Δήμου και παρουσιάζεται η συμβολή βασικών οικονομικών μεγεθών της

Περιφέρειας σε επίπεδο χώρας καθώς και ηδιάρθρωση του παραγωγικού δυναμικού της Περιφέρειας σε επίπεδο των τριών τομέων καιεπιμέρους κλάδων. Τέλος, εξάγονται χρήσιμα συμπεράσματα, τα οποία στη συνέχεια θα βοηθήσουν να προταθούν λύσεις υλοποιήσιμες βασισμένες στα χαρακτηριστικά και τις ιδιομορφίες της κοινωνίας μας.

Στο δεύτερο μέρος, προκειμένου να κατανοήσουμε τις ανάγκες αλλά και τις αναπτυξιακές δυνατότητες της περιοχής, να κατανοήσουμε τους πόρους που έχουμε στη διάθεσή μας για ανάπτυξη αλλά και τα προβλήματα που πρέπει αρχικώς να αντιμετωπίσουμε, γίνεται μια καταγραφή των χαρακτηριστικών γνωρισμάτων της περιοχής. Στη συνέχεια, ο Σύμβουλος καταγράφει τη στρατηγική που πρέπει να υιοθετήσει ο Δήμος αλλά και όλοι οι φορείς, οι υπηρεσίες και οι επαγγελματίες που απασχολούνται με το θέμα της ανάπτυξης της απασχολησιμότητας στην περιοχή. Γύρω από αυτή τη στρατηγική θα πρέπει να αναπτύσσονται οι δράσεις και να επιλέγονται οι ενεργητικές πολιτικές ανάπτυξης της απασχολησιμότητας. Τέλος, παρουσιάζονται οι ανάγκες για ίδρυση νέων επιχειρήσεων ή και των ήδη υπάρχοντων επιχειρήσεων της περιοχής σεειδικότητες- δεξιότητες.

Στο τρίτο μέρος καταγράφονται οι προτεινόμενοι τομείς ανάπτυξης στο πλαίσιο των οποίων θα πρέπει να υλοποιηθούν και οι προτεινόμενες δράσεις του Συμβούλου, ο κύριος στόχος των οποίων είναι η δημιουργία θέσεων απασχόλησης γιαανέργους. Ο στόχος αναμένεται να επιτευχθεί με την ενεργοποίηση και κινητοποίηση όλων των τοπικών φορέων. Καταγράφεται το υπόβαθρο σε γνώσεις και δεξιότητες που προσφέρουν οι εκπαιδευτικές δομές της περιοχής και γίνονται προτάσεις για την αλλαγή ή εξέλιξή τους.

2. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ- ΠΗΓΕΣ

Η εκπόνηση της παρούσας μελέτης βασίστηκε στη διενέργεια πρωτογενούς και δευτερογενούς έρευνας, με τη χρήση και εφαρμογή των κατάλληλων μεθοδολογιών και εργαλείων.

Συγκεκριμένα, ακολουθήθηκε η **μεθοδολογία της τεκμηρίωσης**, βάσει της οποίας πραγματοποιήθηκε συγκέντρωση και επεξεργασία κυρίως δευτερογενών στοιχείων για την εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με τις διαφαινόμενες οικονομικές, ρυθμιστικές εξελίξεις και τάσεις σε επιλεγμένους τομείς της οικονομίας, σε μεσομακροπρόθεσμο ορίζοντα, καθώς και στην ανάλυση των επιπτώσεών τους στα σημαντικότερα επαγγέλματα κάθε τομέα, από πλευράς απαιτούμενων γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων.

Πιο συγκεκριμένα, για την περιγραφή των δεδομένων, του περιβάλλοντος της περιοχής του Δήμου Αρταίων πραγματοποιήθηκε συλλογή και επεξεργασία στατιστικών δεδομένων από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), τον Οργανισμό Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ), το Επιμελητήριο Άρτας, τον Οργανισμό Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων (ΟΠΕΚΕΠΕ), το Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδας (ΞΕΕ) και άλλες ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων.

Στη συνέχεια, ακολουθήθηκε η **μεθοδολογία της επαλήθευσης και της διαβούλευσης** με άτομα και στελέχη των ενδιαφερόμενων επιχειρήσεων και οργανισμών, με στόχο το διάλογο, την ανταλλαγή απόψεων και την κριτική αποτίμηση και την επαλήθευση των αποτελεσμάτων των επιμέρους ενοτήτων της Τεκμηρίωσης. Οι απόψεις και προτάσεις που διατυπώθηκαν ανατροφοδότησαν τη φάση της Τεκμηρίωσης, προκειμένου τα τελικώς εξαγόμενα αποτελέσματα να συνάδουν με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας.

Συγκεκριμένα, κατά τη διάρκεια υλοποίησης της μελέτης πραγματοποιήθηκαν επαφές με στελέχη του Δήμου για τη συλλογή στοιχείων αναφορικά με την υφιστάμενη λειτουργία και τις δυνατότητες συμμετοχής του Δήμου σε

προγράμματα. Πραγματοποιήθηκε πληθώρα επικοινωνιών (ΟΑΕΔ, Υπουργείο Εργασίας, ΙΝΜΕΚΟ, τοπικούς φορείς, κ.α.) σχετικά με παρεχόμενα στοιχεία και δυνατότητες συνεργασίας.

Τέλος, λήφθηκαν υπόψη οι παρακάτω υφιστάμενες μελέτες:

- "Στρατηγική έξυπνης εξειδίκευσης για την Περιφέρεια Ηπείρου"
- "Στρατηγικός Σχεδιασμός Δήμου Αρταίων"
- "Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Βάσει του Στόχου: Επενδύσεις για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση"
- "Αποτύπωση επιχειρηματικών τάσεων και τεχνολογικού επιπέδου επιχειρήσεων – Περιφέρεια Ηπείρου"
- «Μελέτη για τη Διάγνωση των Αναγκών της Αγοράς Εργασίας της Περιφέρειας Ηπείρου»
- Πληροφορίες και μελέτες Εθνικού Οργανισμού Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΕΟΠΠΕΠ)

Από την ανάλυση της τοπικής αγοράς και της κατάστασης της απασχόλησης (εργατικό δυναμικό, ανεργία) στην περιοχή προέκυψε η ανάγκη ενίσχυσης της απασχόλησης σε τομείς που υπάρχει πρόσφορο έδαφος και οι οποίοι μπορούν να αξιοποιηθούν και να αναπτυχθούν εν όψει της οικονομικής κρίσης, προσφέροντας με τον τρόπο αυτό νέες θέσεις εργασίας στην περιοχή παρέμβασης. Ο Δήμος Αρταίων, παρά το τεράστιο φυσικό και πολιτισμικό πλούτο που διαθέτει, βρίσκεται στη χαμηλότερη αναλογικά θέση, σε επίπεδο τουρισμού, από το σύνολο της Περιφέρειας.

Με στόχο την ενίσχυση της απασχόλησης στον τουριστικό αλλά και αγροτικό κλάδο της περιοχής της Άρτας σχεδιάστηκε η μεθοδολογία και ορίστηκαν οι δράσεις και ενέργειες οι οποίες θα οδηγήσουν στην επίτευξη των στόχων της Μελέτης.

Οι προτεινόμενες δράσεις αφορούν το σύνολο των ενεργειών που θα πρέπει να γίνουν για τους ανέργους της περιοχής ώστε να εισέλθουν δυναμικά στην αγορά εργασίας, την ιδιαίτερα αυτή κρίσιμη περίοδο που περνάει η χώρα, και να παραμείνουν οικονομικά ενεργοί στο μέλλον.

Η μελέτη θέτει μακροπρόθεσμο στόχο τη διατήρηση των νέων θέσεων εργασίας και την ουσιαστική υποστήριξη των ανέργων.

3. ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΥΠΑΡΧΟΥΣΑΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΑΡΤΑΙΩΝ

3.1. Δεδομένα Δήμου Αρταίων (δημογραφικά στοιχεία)

Από στοιχεία της απογραφής της ΕΛ.ΣΤΑΤ. του έτους 2011 ο μόνιμος πληθυσμός¹ της περιοχής ανέρχεται στους 43.166 κατοίκους και ο πραγματικός πληθυσμός² στους 42.985 κατοίκους. Ο μόνιμος πληθυσμός του Δήμου Αρταίων αντιστοιχεί στο 64% του πληθυσμού της Περιφερειακής Ενότητας Άρτας και στο 12,81% σε επίπεδο Περιφέρειας Ηπείρου. Βάσει του μόνιμου πληθυσμού, η πληθυσμιακή πυκνότητα του Δήμου Αρταίων ανέρχεται στο επίπεδο των 94,41 κατοίκων ανά km².

Ο Δήμος Αρταίων είναι με μεγάλη διαφορά ο μεγαλύτερος σε πληθυσμό και ο πιο πυκνοκατοικημένος Δήμος της Περιφερειακής Ενότητας Άρτας. Στον πίνακα που ακολουθεί (Πίνακας 1: : *Στοιχεία ανά Δήμο της ΠΕ Άρτας*), παρουσιάζεται ο μόνιμος πληθυσμός, η ποσοστιαία αναλογία σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας Άρτας, η έκταση και η πληθυσμιακή πυκνότητα για τους τέσσερις Δήμους που απαρτίζουν την Περιφερειακή Ενότητα Άρτας, βάσει της απογραφής της ΕΛ.ΣΤΑΤ. του έτους 2011.

¹**Μόνιμος Πληθυσμός**, σύμφωνα με την ΕΛ.ΣΤΑΤ., είναι τα άτομα που κατά την απογραφή δήλωσαν για μόνιμη κατοικία το Δήμο Αρταίων ανεξάρτητα από το πού βρέθηκαν και απογράφηκαν, στην επικράτεια της χώρας την ημέρα της απογραφής.

²**Πραγματικός ή de facto Πληθυσμός**, σύμφωνα με την ΕΛ.ΣΤΑΤ., είναι τα άτομα που, κατά την απογραφή βρέθηκαν και απογράφηκαν στο Δήμο Αρταίων, ανεξάρτητα από το αν διαμένουν μόνιμα στο Δήμο Αρταίων, ή αν βρίσκονται εκεί προσωρινά ή είναι περαστικοί.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: Στοιχεία ανά Δήμο της ΠΕ Άρτας

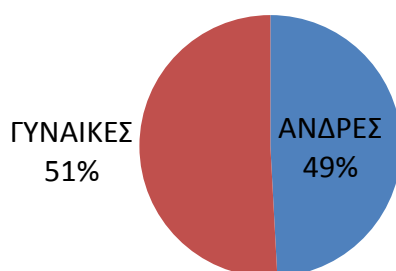
ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΜΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ % ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΕ ΑΡΤΑΣ	ΕΚΤΑΣΗ (ΣΕ ΚΜ ²)	ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΠΥΚΝΟΤΗΤΑ
ΔΗΜΟΣ ΑΡΤΑΙΩΝ	43.166	63,59	457,20	94,41
ΔΗΜΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΡΑΙΣΚΑΚΗ	5.780	8,52	463,90	12,46
ΔΗΜΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ	6.178	9,10	509,20	12,13
ΔΗΜΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΣΚΟΥΦΑ	12.753	18,79	231,80	55,02
ΠΕ ΑΡΤΑΣ	67.877	100	1.662,10	40,84

ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2011

Στη συνέχεια, για την μελέτη της σύνθεσης και των δημογραφικών χαρακτηριστικών του πληθυσμού του Δήμου Αρταίων, χρησιμοποιήθηκαν στοιχεία από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.) που σχετίζονται με τον μόνιμο πληθυσμό του Δήμου Αρταίων.

Η **κατά φύλο** σύνθεση του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου Αρταίων, βάσει της απογραφής του έτους 2011 αποτυπώνεται στο παρακάτω διάγραμμα (Διάγραμμα 1). Από το διάγραμμα αυτό προκύπτει μια μικρή αριθμητική υπεροχή του γυναικείου φύλου σε σχέση με το άρρεν, οι άνδρες αποτελούν το 49,15% (21.216 άτομα) του συνολικού πληθυσμού και οι γυναίκες το 50,85% (21.950 άτομα).

**Διάγραμμα 1: ΣΥΝΘΕΣΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ
ΔΗΜΟΥ ΑΡΤΑΙΩΝ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ**

ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2011

Γενικά, η **κατά ηλικία** σύνθεση ενός πληθυσμού μιας περιοχής αποτελεί βασικό χαρακτηριστικό της δομής του και διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην ανάλυση των στοιχείων του πληθυσμιακού δυναμικού της περιοχής αυτής.

Στον επόμενο πίνακα (**Πίνακας 2: Ηλικιακές κλάσεις ανά ΔΕ του Δήμου Αρταίων**) γίνεται συγκριτική παρουσίαση της κατανομής του συνόλου του μόνιμου πληθυσμού σε δεκατέσσερις (14) συνολικά ηλικιακές κλάσεις, σε επίπεδο Δήμου Αρταίων και κάθε Δημοτικής Ενότητας του Δήμου Αρταίων, βάσει των στοιχείων της απογραφής της ΕΛ.ΣΤΑΤ. του έτους 2011.

Πίνακας 2: Ηλικιακές κλάσεις ανά ΔΕ του Δήμου Αρταίων

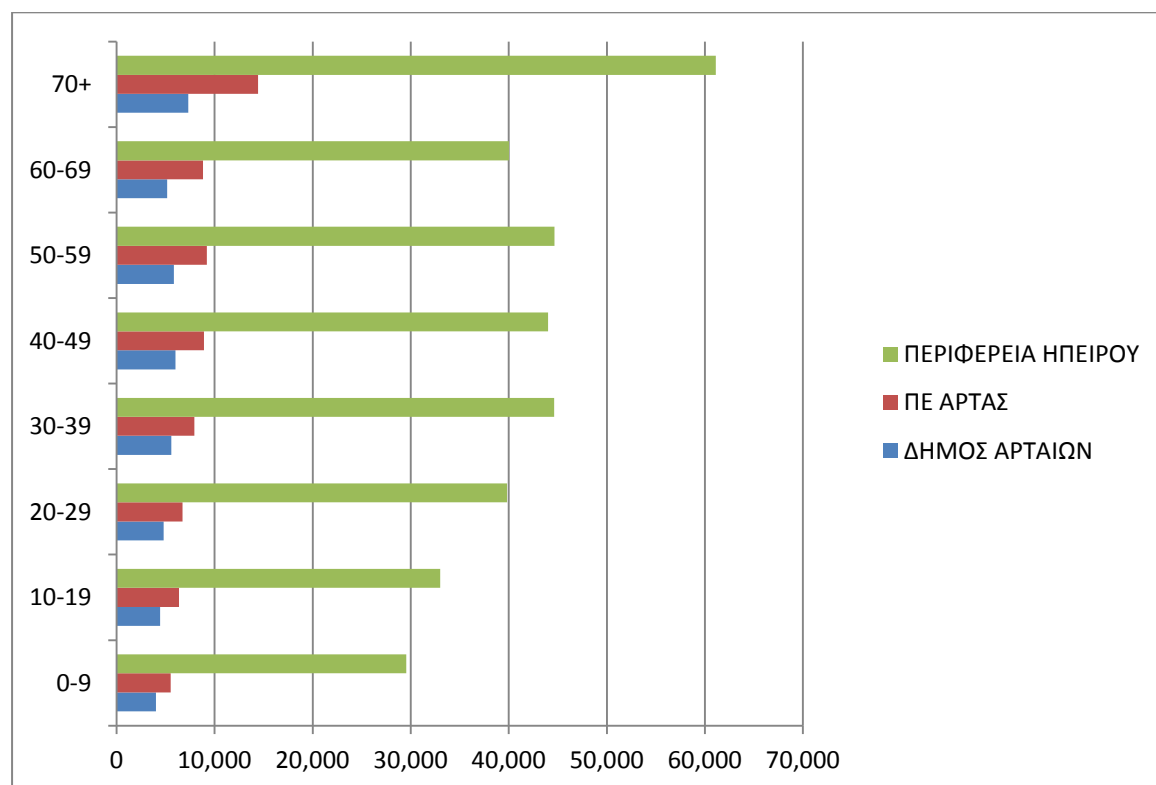
ΗΛΙΚΙΑΚΕΣ ΚΛΑΣΕΙΣ	ΔΕ ΑΡΤΑΙΩΝ	ΔΕ ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΥ	ΔΕ ΒΛΑΧΕΡΝΩΝ	ΔΕ ΞΗΡΟΒΟΥΝΙΟΥ	ΔΕ ΦΙΛΟΘΕΗΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΥ ΑΡΤΑΙΩΝ
0-17	5.132	604	444	437	965	7.582
18-24	2.354	222	174	135	267	3.152
25-29	1.743	217	137	135	298	2.530
30-34	1.868	193	158	147	342	2.708
35-39	1.935	252	174	176	329	2.866
40-44	2.060	287	205	197	389	3.138
45-49	1.927	274	192	170	310	2.873
	1.938	287	205	196	385	3.011

50-54						
55-59	1.772	299	210	201	365	2.847
60-64	1.601	372	190	262	446	2.871
65-69	1.200	293	187	256	352	2.288
70-74	1.266	355	215	268	393	2.497
75-79	1.116	297	190	252	275	2.130
80+	1.418	316	260	352	327	2.673
ΣΥΝΟΛΑ	27.330	4.268	2.941	3.184	5.443	43.166

ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2011

Από την ανάλυση των δεδομένων του ανωτέρω πίνακα 2 δεν είναι φανερή κάποια σχέση μεταξύ αστικότητας και ηλικίας, σύμφωνα με την οποία θα περίμενε κανείς να προκύπτει η τάση στις περιοχές της υπαίθρου (αγροτικές περιοχές – Τοπικές Κοινότητες) του Δήμου Αρταίων να κατοικούν αναλογικά άτομα μεγαλύτερης ηλικίας σε σχέση με την αστική περιοχή της πόλης της Άρτας.

Διάγραμμα 2: Ηλικιακές κλάσεις ανά Δήμο Αρταίων, ΠΕ Άρτας και ΠΗ

ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2011

Από το παραπάνω Διάγραμμα 2: *Ηλικιακές κλάσεις ανά Δήμο Αρταίων, ΠΕ Άρτας και ΠΗ*, προκύπτει ότι η πυραμίδα των ηλικιών, τόσο σε επίπεδο Δήμου Αρταίων, όσο και σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας Άρτας αλλά και Περιφέρειας Ηπείρου, η οποία φανερώνει τη δημογραφική προοπτική της περιοχής, τείνει να αποκτήσει την μορφή ανεστραμμένου κώνου, πράγμα που σημαίνει ότι ο πληθυσμός του Δήμου Αρταίων, της Περιφερειακής Ενότητας Άρτας και αλλά και της Περιφέρειας Ηπείρου γενικά βαίνει γηρασκόμενος.

Στη συνέχεια, προκειμένου να προβούμε σε περιγραφή και ανάλυση της δημογραφικής κατάστασης στην περιοχή του Δήμου Αρταίων, έγινε επεξεργασία των στοιχείων της απογραφής του πληθυσμού της ΕΛ.ΣΤΑΤ. του έτους 2001 με σκοπό την κατανομή του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου Αρταίων σε τρεις γενικές κατηγορίες: στον παιδικό πληθυσμό με ηλικία 0 – 14 ετών, στον ενεργό πληθυσμό, που περιλαμβάνει τις ηλικίες από 15-64 ετών και στον συντηρούμενο ή εξαρτώμενο (γεροντικό) που περιλαμβάνει τις ηλικίες από 65 και άνω. Η κατανομή αυτή μας επιτρέπει τον υπολογισμό τριών (3) σημαντικών δημογραφικών δεικτών, **τον Δείκτη Εξάρτησης, τον Δείκτη Γήρανσης και τον Δείκτη Αντικατάστασης**, ώστε να μπορούμε να εξάγουμε κάποια χρήσιμα συμπεράσματα σχετικά με τη δημογραφική φυσιογνωμία της περιοχής του Δήμου Αρταίων.

Δείκτης Εξάρτησης

πληθυσμός ηλικιακής κλάσης 0-14 ετών και πληθυσμός ηλικιακής κλάσης 65+

πληθυσμός ηλικιακής κλάσης 15-64 ετών

Ο Δείκτης Εξάρτησης μας αποκαλύπτει την αναλογία των ατόμων του πληθυσμού μιας περιοχής, που για δημογραφικούς λόγους (λόγω ηλικίας), είναι εξαρτώμενα από τη δραστηριότητα άλλων. Με άλλα λόγια ο Δείκτης Εξάρτησης δείχνει πόσα παιδιά και γέροι (συντηρούμενος ή εξαρτώμενος πληθυσμός) αντιστοιχούν σε 100 άτομα ενεργού πληθυσμού. Όσο υψηλότερος είναι ο Δείκτης Εξάρτησης τόσο

μεγαλύτερο είναι το βάρος που έχει να αντιμετωπίσει ο ενεργός πληθυσμός για τη συντήρηση του εξαρτώμενου πληθυσμού, γεγονός που περιορίζει τις δυνατότητες αποταμίευσης και επένδυσης.

Κατά συνέπεια, ο υψηλός Δείκτης Εξάρτησης του πληθυσμού μιας περιοχής θεωρείται ένδειξη μη ικανοποιητικής προοπτικής οικονομικής ανάπτυξης της περιοχής αυτής.

Όπως προκύπτει από τους υπολογισμούς που έγιναν σχετικά με τον Δείκτη Εξάρτησης του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου Αρταίων, βάσει της απογραφής της ΕΛ.ΣΤΑΤ. του έτους 2011, **τα εξαρτώμενα άτομα είναι 57 (0,57 Δείκτης Εξάρτησης).**

Πρέπει όμως να επισημανθεί ότι ο Δείκτης Εξάρτησης του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου Αρταίων είναι σαφώς μικρότερος σε σχέση με αυτόν της Περιφερειακής Ενότητας Άρτας που είναι 66 (!) και της Περιφέρειας Ηπείρου που είναι 58, αλλά μεγαλύτερος απ' αυτόν σε επίπεδο χώρας που είναι 52, ***πράγμα που σημαίνει ότι στην περιοχή υπάρχουν ακόμη προϋποθέσεις για να τύχουν τα διάφορα προγράμματα κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης της περιοχής ευρείας εφαρμογής και αξιοποίησης.***

Δείκτης Γήρανσης*100

πληθυσμός ηλικιακής κλάσης 65+

πληθυσμός ηλικιακής κλάσης 0-14 ετών

Ο Δείκτης Γήρανσης του πληθυσμού μιας περιοχής γενικά μας επιτρέπει την αποσαφήνιση του επιπέδου γήρανσης στο οποίο έχει φτάσει ο πληθυσμός της περιοχής αυτής. Ειδικότερα, μας δίνει το ποσοστό που αντιπροσωπεύει ο γεροντικός πληθυσμός (άνω των 65 ετών) σε σχέση με τον παιδικό πληθυσμό (0-14 ετών). Όσο μεγαλύτερες είναι οι τιμές του Δείκτη Γήρανσης τόσο υψηλότερο επίπεδο γήρανσης παρουσιάζει η περιοχή. Ο Δείκτης Γήρανσης, αν και αποτελεί

έναν από τους σημαντικούς δημογραφικούς δείκτες, δεν είναι σε θέση ωστόσο να διαγράψει από μόνος του την μελλοντική πληθυσμιακή δομή μιας περιοχής.

Από την επεξεργασία των στοιχείων του μόνιμου πληθυσμού, βάσει της απογραφής της ΕΛ.ΣΤΑΤ. του έτους 2011, για την περιοχή του Δήμου Αρταίων προκύπτει ότι ο **Δείκτης Γήρανσης ανέρχεται στην τιμή 155 γεγονός που σημαίνει ότι στα 100 παιδιά αντιστοιχούν 155 ηλικιωμένα άτομα.**

Οι Δείκτες Γήρανσης, βάσει αντίστοιχων στοιχείων, σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας Άρτας, Περιφέρειας Ηπείρου και χώρας αντίστοιχα, είναι: 214, 175 και 134. Ο Δείκτης Γήρανσης του Δήμου Αρταίων είναι σαφώς μικρότερος από της ΠΕ Άρτας και από της Περιφέρειας Ηπείρου στο σύνολό της.

$$\text{Δείκτης Αντικατάστασης} = \frac{\text{πληθυσμός ηλικιακής κλάσης 15-19 ετών}}{\text{πληθυσμός ηλικιακής κλάσης 65-69 ετών}} \quad *100$$

Ο Δείκτης Αντικατάστασης του πληθυσμού μιας περιοχής γενικά εκφράζει το ποσοστό που αντιπροσωπεύει ο νεανικός πληθυσμός ηλικιακής κλάσης 15-19 ετών σε σχέση με τον ηλικιωμένο πληθυσμό ηλικιακής κλάσης 65-69 ετών. Τιμές Δείκτη Αντικατάστασης του πληθυσμού μιας περιοχής άνω του 100 εκφράζουν υψηλότερο ποσοστό νεανικού πληθυσμού σε σχέση με τον ηλικιωμένο.

Από την επεξεργασία των στοιχείων του μόνιμου πληθυσμού, βάσει της απογραφής της ΕΛ.ΣΤΑΤ. του έτους 2011, για την περιοχή του Δήμου Αρταίων προκύπτει ότι ο **Δείκτης Αντικατάστασης ανέρχεται στην τιμή 99 γεγονός που σημαίνει ότι στα 100 άτομα του ηλικιωμένου πληθυσμού αντιστοιχούν 99 νεανικά άτομα.**

Οι Δείκτες Αντικατάστασης, βάσει αντίστοιχων στοιχείων, σε επίπεδο Περιφέρειας Ηπείρου και χώρας, είναι 99 και 109. Παρατηρείται δηλαδή ότι ο Δείκτης

Αντικατάστασης του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου Αρταίων είναι ίδιος σε σχέση με αυτόν της Περιφέρειας Ηπείρου αλλά μικρότερος απ' αυτόν σε επίπεδο χώρας.

Ένα ακόμη κοινωνικό χαρακτηριστικό της σύνθεσης του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου Αρταίων είναι αυτό που αφορά στο **επίπεδο εκπαίδευσης**. Στο σημείο αυτό πρέπει να διευκρινιστεί πως τα στοιχεία που παρατίθενται στη συνέχεια αφορούν σε άτομα του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου Αρταίων που έχουν γεννηθεί από το έτος 2004 και προγενέστερα, δηλαδή σε άτομα που θεωρητικά πρέπει να έχουν τελειώσει κάποια βαθμίδα εκπαίδευσης και έχουν εξαχθεί από στοιχεία της απογραφής της ΕΛ.ΣΤΑΤ. του έτους 2011.

Μελετώντας τα στατιστικά αυτά στοιχεία προκύπτει ότι στο Δήμο Αρταίων το μεγαλύτερο ποσοστό των κατοίκων, της τάξης του 29,47%, είναι απόφοιτοι δημοτικού και ακολουθούν οι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε ποσοστό 21,17% και τέλος οι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, όπου συμπεριλαμβάνονται και οι κάτοχοι διδακτορικών και μεταπτυχιακών τίτλων σπουδών, σε ποσοστό 14,88%. Είναι, δε αξιοσημείωτο το μεγάλο μέγεθος της κατηγορίας του πληθυσμού του Δήμου Αρταίων (ποσοστό 17,64%), στην οποία ανήκουν τα άτομα που δεν πήγαν σχολείο ή εγκατέλειψαν το δημοτικό και συνεπώς δεν έχουν περατώσει καμία βαθμίδα της εκπαίδευσης, καθώς και τα άτομα που για διάφορους λόγους δε γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση.

Στον πίνακα 3 που ακολουθεί παρουσιάζεται η κατανομή του πληθυσμού του Δήμου Αρταίων βάσει του επιπέδου εκπαίδευσης.

Πίνακας 3: Επίπεδο Εκπαίδευσης πληθυσμού Δήμου Αρταίων

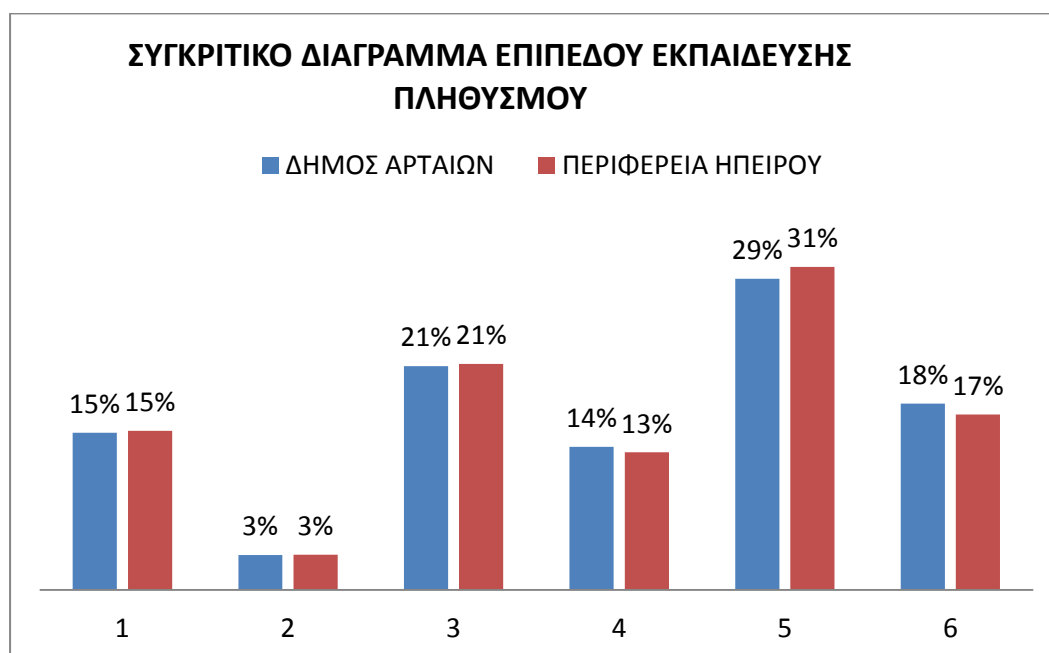
A/A	ΒΑΘΜΙΔΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΡΤΑΙΩΝ	ΑΤΟΜΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
1	Κάτοχοι διδακτορικού ή μεταπτυχιακού τίτλου / Πτυχιούχοι Παν/μίου - Πολυτεχνείου, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ανώτερων επαγγελματικών και ισότιμων σχολών	6.032	14,88 %
2	Πτυχιούχοι μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΕΚ, Κολλέγια κλπ.)	1.340	3,3%
3	Απόφοιτοι Λυκείου (Γενικού, Εκκλησιαστικού,	8.586	21,17%

	Επαγγελματικού κλπ.)		
4	Απόφοιτοι τριτάξιου Γυμνασίου και πτυχιούχοι Επαγγελματικών Σχολών	5.490	13,54%
5	Απόφοιτοι Δημοτικού	11.949	29,47%
6	Εγκατέλειψαν το Δημοτικό, αλλά γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση / Ολοκλήρωσαν την προσχολική αγωγή / Δε γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση	7.153	17,64%

ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2011

Τα παραπάνω ποσοστά κατανομής του πληθυσμού του Δήμου Αρταίων ανάλογα με το επίπεδο εκπαίδευσης παρουσιάζουν μεγάλη ομοιότητα με τα ποσοστά που καταγράφονται σε επίπεδο Περιφέρειας Ηπείρου. Στο παρακάτω διάγραμμα 3 παρουσιάζονται συγκριτικά στοιχεία του επιπέδου εκπαίδευσης του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου Αρταίων και της Περιφέρειας Ηπείρου.

Διάγραμμα 3: Επίπεδο εκπαίδευσης μόνιμου πληθυσμού Δήμου Αρταίων και ΠΗ

ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2011

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΑ, τα γνωρίσματα που χαρακτηρίζουν τον ΠΛΗΘΥΣΜΟ του Δήμου Αρταίων είναι:

- Η **πληθυσμιακή συρρίκνωση**, αφού έχουμε περισσότερους θανάτους σε σύγκριση με τις γεννήσεις, όπως άλλωστε παρατηρείται και στο σύνολο της χώρας.
- Η **γήρανση του πληθυσμού**, δεδομένου ότι η ομάδα με το μεγαλύτερο αριθμό ατόμων είναι ηλικίας άνω των 70 ετών.
- Το **57% των ατόμων είναι εξαρτώμενα** από τα υπόλοιπα άτομα λόγω πολύ μικρής ή πολύ μεγάλης ηλικίας.
- Το **χαμηλό μορφωτικό επίπεδο** δεδομένου ότι σχεδόν το 60% του πληθυσμού ή δεν πήγαν σχολείο, δεν γνωρίζουν ανάγνωση και γραφή ή είναι απόφοιτοι δημοτικού ή στην καλύτερη περίπτωση έχουν ολοκληρώσει το δημοτικό!

ΑΡΑ, για την αντιμετώπιση των παραπάνω προβλημάτων θα χρειαστεί να εφαρμοστούν **ενεργητικές πολιτικές** όπου **μακροπρόθεσμα** θα οδηγήσουν:

- α) στην **επιστροφή των νέων ανθρώπων** στον τόπο της καταγωγής τους,
- β) στη **βελτίωση του μορφωτικού επιπέδου** και της εξειδίκευσης των ανθρώπων της περιοχής, ώστε να υπάρχει ποιοτικότερη ζήτηση εργασίας, και
- γ) στην **οικονομική και κοινωνική ευημερία**, που θα δημιουργήσει αυξητική τάση του αριθμού γεννήσεων στην περιοχή.

3.2. Χαρακτηριστικά Απασχόλησης και Ανεργίας

Γενικά, όταν αναφερόμαστε στον **οικονομικά ενεργό** πληθυσμό μιας περιοχής αναφερόμαστε στο σύνολο των ατόμων του πληθυσμού που εργάζεται ή που δεν εργάζεται αλλά προσφέρεται για εργασία. Το τμήμα του πληθυσμού που δεν εργάζεται και δεν αναζητά εργασία αποτελεί τον **οικονομικά μη ενεργό πληθυσμό**. Στον οικονομικά μη ενεργό πληθυσμό, σύμφωνα με την μεθοδολογία μέτρησής του από την ΕΛ.ΣΤΑΤ., ανήκουν οι μαθητές – σπουδαστές, συνταξιούχοι, εισοδηματίες, αυτοί που ασχολούνται με τα οικιακά, καθώς και διάφορες άλλες πληθυσμιακές κατηγορίες που γενικά χαρακτηρίζονται στους πίνακες ως "λοιπά".

Ο **οικονομικά ενεργός πληθυσμός της περιοχής του Δήμου Αρταίων**, βάσει των στοιχείων της απογραφής του μόνιμου πληθυσμού της ΕΛ.ΣΤΑΤ. του έτους 2011, ανέρχεται στα **16.782** άτομα, **ήτοι ποσοστό 38,88 %** επί του συνόλου του μόνιμου πληθυσμού της περιοχής.

Βάσει των αντίστοιχων στοιχείων της ΕΛ.ΣΤΑΤ. του έτους 2001, ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός σε επίπεδο Δήμου Αρταίων (*συμπεριλαμβάνουμε στον υπολογισμό τον πληθυσμό των ΔΕ Αρταίων, Αμβρακικού, Βλαχερνών, Ξηροβουνίου και Φιλοθέης*) ανέρχονταν στα 17.361 άτομα, ήτοι ποσοστό 39,34% επί του συνόλου του τότε μόνιμου πληθυσμού. **Διαπιστώνουμε δηλαδή ότι και στις δύο απογραφές ο οικονομικά μη ενεργός πληθυσμός στον Δήμο Αρταίων υπερτερεί του οικονομικά ενεργού**. Σημειώνουμε επίσης ότι, σε αριθμητικό επίπεδο, ο Δήμος Αρταίων παρουσίασε μείωση των ατόμων του οικονομικά ενεργού πληθυσμού μεταξύ των δύο αυτών διαδοχικών απογραφών, η οποία οφείλεται αφενός στην μικρή μείωση του μόνιμου πληθυσμού της περιοχής αλλά και σίγουρα στις συνέπειες της οικονομικής κρίσης ή σε άλλες κοινωνικές (π.χ. συνταξιοδοτήσεις) αιτίες.

Σε επίπεδο Περιφέρειας Ηπείρου, ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός ανέρχεται σε ποσοστό 38,51% και σε επίπεδο χώρας 42,4% επί των αντίστοιχων συνόλων του μόνιμου πληθυσμού (στοιχεία απογραφής του μόνιμου πληθυσμού της ΕΛ.ΣΤΑΤ.

έτους 2011). Παρατηρούμε δηλαδή ότι γενικά ο Δήμος Αρταίων έχει σχεδόν ίδιο ποσοστό οικονομικά ενεργών ανθρώπων σε σχέση με την Περιφέρεια Ηπείρου αλλά λιγότερους σε σχέση με το σύνολο της χώρας.

Ο αριθμός των οικονομικά ενεργών ατόμων του Δήμου Αρταίων αντιστοιχεί σε ποσοστό 12,94% επί του συνόλου του οικονομικά ενεργού πληθυσμού της Περιφέρειας Ηπείρου και στο 0,37% επί του αντίστοιχου συνόλου της χώρας (βάσει στοιχείων της απογραφής του μόνιμου πληθυσμού της ΕΛ.ΣΤΑΤ. έτους 2011).

Από τα δεδομένα της προηγούμενης απογραφής του μόνιμου πληθυσμού της ΕΛ.ΣΤΑΤ. του έτους 2001, προκύπτει ότι το ποσοστό του οικονομικά ενεργού πληθυσμού της περιοχής έναντι της περιφέρειας και της χώρας ήταν 13,31% και 0,38% αντίστοιχα.

Ο **οικονομικά ενεργός** πληθυσμός διακρίνεται σε **δυο κατηγορίες: στον απασχολούμενο** σε διάφορες εργασίες και στον **άνεργο πληθυσμό**. Κατά συνέπεια, αναλύοντας περαιτέρω τα δεδομένα της απογραφής του μόνιμου πληθυσμού της ΕΛ.ΣΤΑΤ. του έτους 2011, τα 16.782 άτομα που αντιστοιχούν στον οικονομικά ενεργό πληθυσμό της περιοχής του Δήμου Αρταίων **επιμερίζονται σε 13.584 απασχολούμενα άτομα, ήτοι ποσοστό 80,94% επί του συνόλου του οικονομικά ενεργού πληθυσμού του Δήμου Αρταίων και σε 3.198 άνεργα άτομα, ήτοι ποσοστό 19,06%.**

Βάσει των αντίστοιχων στοιχείων της απογραφής της ΕΛ.ΣΤΑΤ. του έτους 2001, από το σύνολο του οικονομικά ενεργού πληθυσμού του Δήμου Αρταίων (17.361 άτομα, *συμπεριλαμβάνουμε στον υπολογισμό τον πληθυσμό των ΔΕ Αρταίων, Αμβρακικού, Βλαχερνών, Ξηροβουνίου και Φιλοθέης*), τα 15.434 άτομα αντιστοιχούσαν στους απασχολούμενους (ποσοστό 88,90%) και τα 1.927 άτομα αντιστοιχούσαν στους ανέργους (ποσοστό 11,1%).

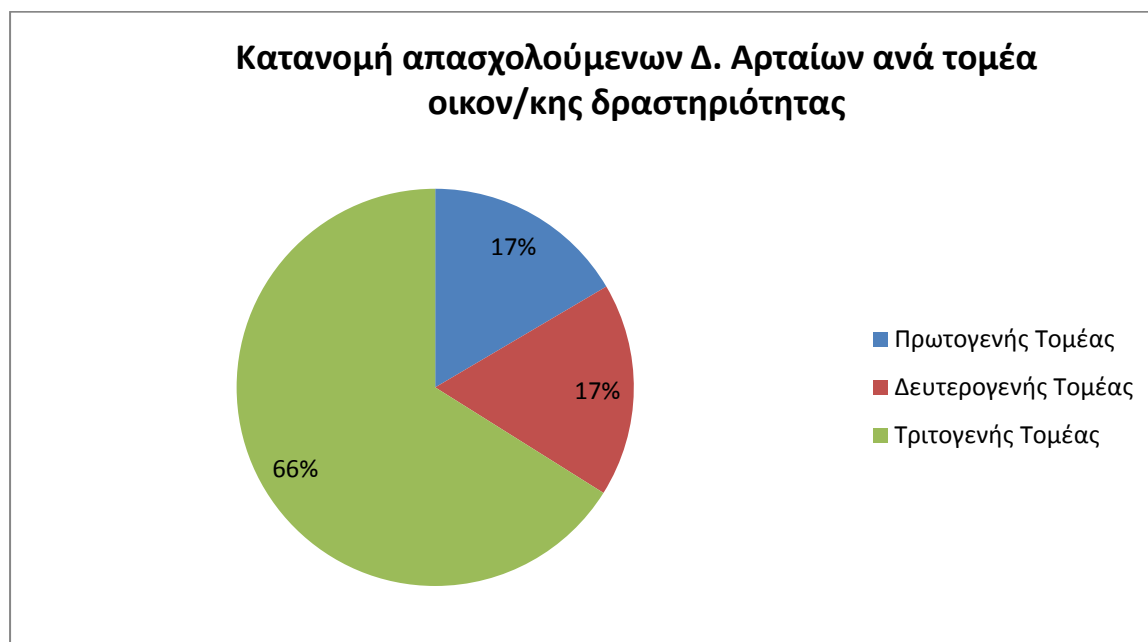
Παρατηρείται δηλαδή, στο διάστημα της τελευταίας δεκαετίας 2001 – 2011, σημαντική μείωση του ποσοστού, κατά οχτώ (8) περίπου μονάδες, του οικονομικά ενεργού πληθυσμού του Δήμου Αρταίων που αφορά στους απασχολούμενους και ταυτόχρονα αντίστοιχη αύξηση του ποσοστού των ανέργων.

Συμπερασματικά, στα διάστημα της τελευταίας δεκαετίας 2001 – 2011, στο Δήμο Αρταίων, αν και παρατηρήθηκε μικρή σχετικά μείωση του οικονομικά ενεργού πληθυσμού της περιοχής, η συγκεκριμένη πληθυσμιακή ομάδα πλήττεται εντονότατα από την ανεργία, ως αποτέλεσμα του γεγονότος ότι πολλοί απασχολούμενοι έχασαν της δουλειά τους.

Σε σχέση με τον τομέα οικονομικής δραστηριότητας του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου Αρταίων που χαρακτηρίζονται ως απασχολούμενοι, βάσει των δεδομένων της απογραφής της ΕΛ.ΣΤΑΤ. του έτους 2011, 2.245 άτομα (ήτοι ποσοστό 16,53%) δραστηριοποιούνται στον πρωτογενή τομέα, 2.362 άτομα (ήτοι ποσοστό 17,39%) δραστηριοποιούνται στον δευτερογενή τομέα και 8.977 άτομα (ήτοι ποσοστό 66,09%) δραστηριοποιούνται στον τριτογενή τομέα παραγωγής.

Στο παρακάτω διάγραμμα 4 παρουσιάζεται η κατανομή των απασχολούμενων του Δήμου Αρταίων ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας.

Διάγραμμα 4: Απασχολούμενοι Δήμου Αρταίων ανά οικονομική δραστηριότητα

ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2011

Βάσει αντίστοιχων στοιχείων της απογραφής του μόνιμου πληθυσμού της ΕΛ.ΣΤΑΤ. του έτους 2001, από το σύνολο των τότε απασχολούμενων της περιοχής, ποσοστό 25,11% δραστηριοποιούνταν στον πρωτογενή τομέα, ποσοστό 19,44% στον δευτερογενή και ποσοστό 51,48% στον τριτογενή τομέα παραγωγής.

Διαπιστώνουμε δηλαδή ότι κατά της διάρκεια της δεκαετίας 2001 – 2011 παρατηρήθηκε μια στροφή των απασχολούμενων της περιοχής στον τριτογενή τομέα παραγωγής (υπηρεσίες, εμπόριο, τουρισμός), σε βάρος κυρίως του πρωτογενή και δευτερευόντως του δευτερογενή τομέα.

Αν και απευθυνθήκαμε, στο Υπουργείο Εργασίας, στο ΣΕΠΕ και στην ΕΛ.ΣΤΑΤ., δυστυχώς, δεν υπάρχει καμία Υπηρεσία της χώρας μας, όπου σε επίπεδο Δήμου να διατηρεί πρόσφατα στοιχεία σχετικά με την απασχόληση: χρόνος απασχόλησης, αποχωρήσεις, αμοιβές, επίπεδο εκπαίδευσης απασχολούμενων κ.λπ..

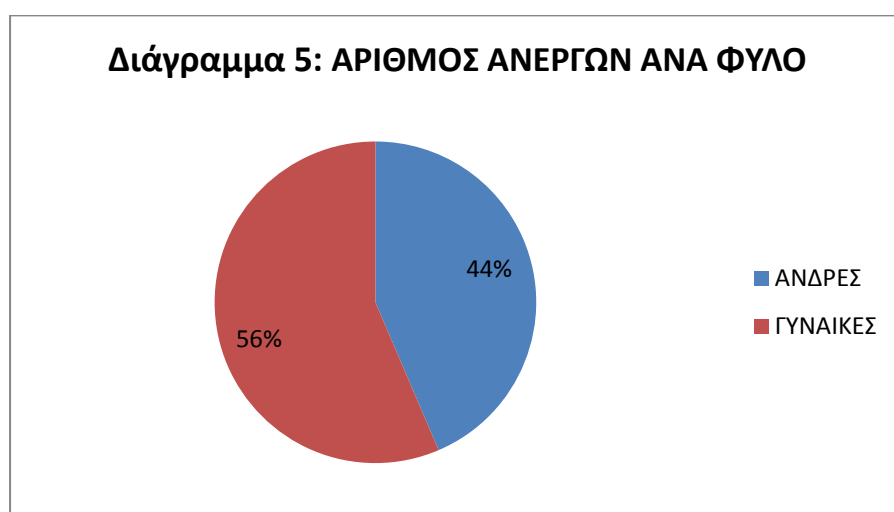
ΠΟΙΟΤΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΑΡΤΑΙΩΝ -ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2018

Σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του μόνιμου πληθυσμού της ΕΛ.ΣΤΑΤ. του έτους 2011, γίνεται ανάλυση των ποιοτικών χαρακτηριστικών της ανεργίας μόνο σε επίπεδο Περιφερειών και όχι σε επίπεδο Περιφερειακών Ενοτήτων ή Δήμων της χώρας, προς αποφυγή μεγάλων δειγματοληπτικών σφαλμάτων.

Προκειμένου να αναλυθούν τα ποιοτικά χαρακτηριστικά της ανεργίας στο Δήμο Αρταίων αναζητήθηκαν σχετικά στοιχεία από το τοπικό υποκατάστημα του Ο.Α.Ε.Δ. (ΚΠΑ-ΑΡΤΑΣ). Τα στοιχεία από τον Ο.Α.Ε.Δ. αποτυπώνουν την πραγματική κατάσταση της ανεργίας σε τοπικό επίπεδο, μιας που αφορούν σε πολύ πρόσφατα δεδομένα ανεργίας (ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2018), όπως αυτά ήταν καταγεγραμμένα στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (Ο.Π.Σ.) του Ο.Α.Ε.Δ..

Οι καταγεγραμμένοι στον Ο.Α.Ε.Δ. άνεργοι στο Δήμο Αρταίων ανέρχονται συνολικά στα 5.220 άτομα, εκ των οποίων 2.274 είναι άντρες, ήτοι ποσοστό 44% και 2.946 είναι γυναίκες ήτοι ποσοστό 56% (βλ. Διάγραμμα 5).

ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
2.274	2.946	5.220

ΟΑΕΔ 2018

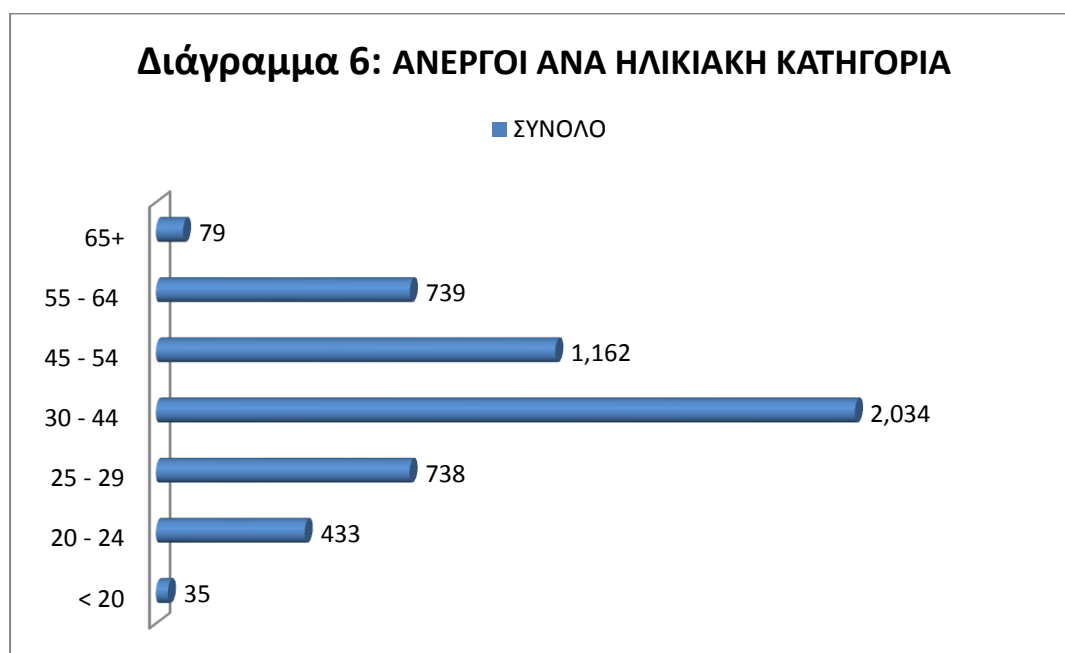
Στο σημείο αυτό κρίνεται σκόπιμο να μην αναφερθούμε σε ποσοστό της καταγεγραμμένης από τον Ο.Α.Ε.Δ. ανεργίας επί του οικονομικά ενεργού πληθυσμού του Δήμου Αρταίων, **διότι στον Ο.Α.Ε.Δ. καταγράφονται και τα άτομα που δεν αναζητούν ουσιαστικά εργασία, τα οποία ανήκουν στον οικονομικά μη ενεργό πληθυσμό** (π.χ. νοικοκυρές, εισοδηματίες, απασχολούμενοι σε καθεστώς αδήλωτης εργασίας, κλπ).

Στον επόμενο πίνακα 4 παρουσιάζεται η κατανομή **ανά ηλικιακή κατηγορία** στην οποία ανήκουν οι καταγεγραμμένοι στον Ο.Α.Ε.Δ. άνεργοι του Δήμου Αρταίων. Για την καλύτερη απεικόνιση δίνεται το σχετικό διάγραμμα 6.

Πίνακας 4: Άνεργοι ανά ηλικιακή κατηγορία

ΗΛΙΚΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ
< 20	35
20 - 24	433
25 - 29	738
30 - 44	2.034
45 - 54	1.162
55 - 64	739
65+	79
ΣΥΝΟΛΟ	5.220

ΟΑΕΔ 2018

ΟΑΕΔ 2018

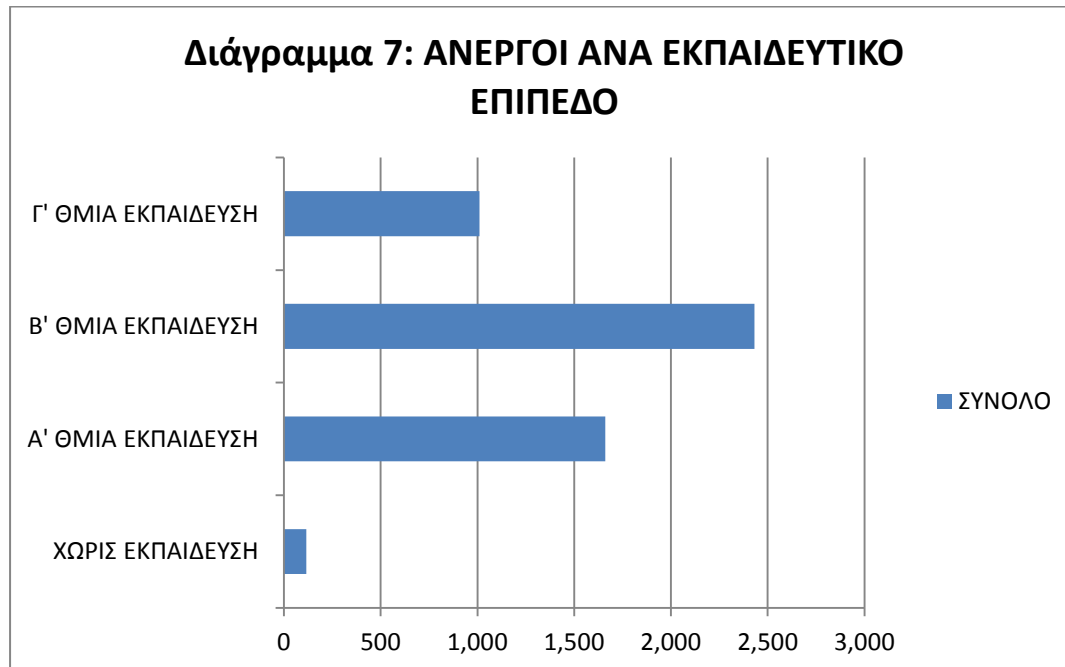
Σε σχέση με την διάρθρωση της ανεργίας ανά ηλικιακή ομάδα που παρουσιάζεται στον προηγούμενο πίνακα 4, διαπιστώνεται ότι η ανεργία στο Δήμο Αρταίων **πλήττει ιδιαίτερα τις παραγωγικές ηλικίες από 30 – 45 ετών, ενώ πολύ υψηλό ποσοστό ανεργίας έχει και η ηλικιακή ομάδα 45-54.**

Στον επόμενο πίνακα 5 παρουσιάζεται, για τους καταγεγραμμένους στον Ο.Α.Ε.Δ. ανέργους του Δήμου Αρταίων, το **εκπαιδευτικό τους επίπεδο**. Για την καλύτερη απεικόνιση δίνεται το σχετικό διάγραμμα 7.

Πίνακας 5: Άνεργοι ανά Εκπαιδευτικό Επίπεδο

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	ΣΥΝΟΛΟ
ΧΩΡΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	116
Α' ΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	1.661
Β' ΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	2.432
Γ' ΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	1.011
ΣΥΝΟΛΟ	5.220

ΟΑΕΔ 2018

ΟΑΕΔ 2018

Από τον ανωτέρω πίνακα 5 προκύπτει ότι η ανεργία **πλήττει κυρίως τους απόφοιτους δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και ακολουθούν οι απόφοιτοι της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.**

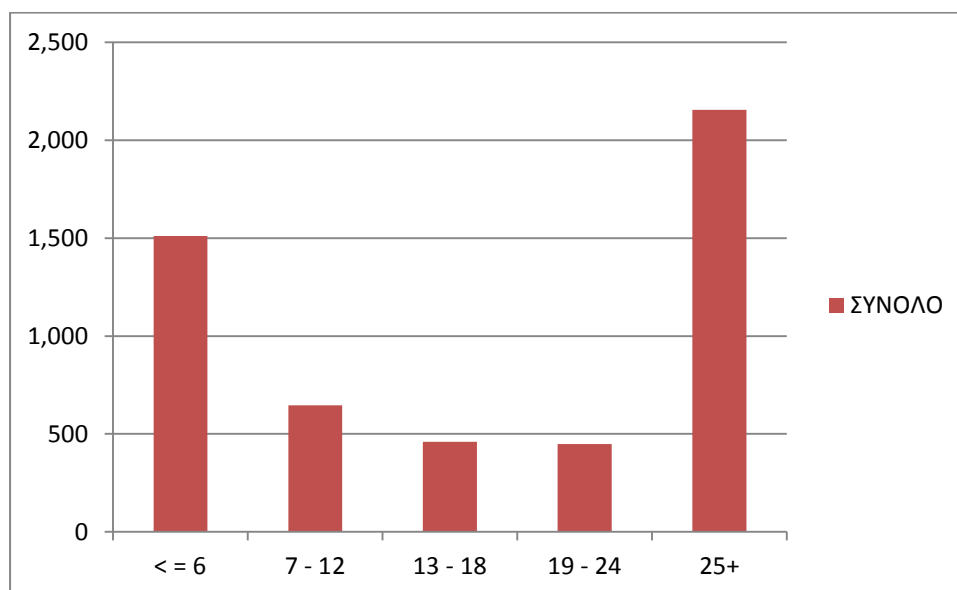
Στη συνέχεια, όπως διαπιστώνεται από τον επόμενο πίνακα 6, η ανεργία στο Δήμο Αρταίων, όπως και σε γενικότερο επίπεδο, τείνει να αποκτήσει χαρακτηριστικά διαχρονικότητας (αεργίας), αφού η συντριπτική πλειοψηφία των καταγεγραμμένων στον Ο.Α.Ε.Δ. ανέργων, βρίσκονται σ' αυτό το καθεστώς για πάνω από δύο (2) έτη!!

Πίνακας 6: Διάρκεια Ανεργίας σε μήνες

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΣΕ ΜΗΝΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
< = 6	1.511
7 - 12	647
13 - 18	460
19 - 24	448
25+	2.154
ΣΥΝΟΛΟ	5.220

Στο σημείο αυτό κρίνεται σκόπιμο να αναφέρουμε ότι στον Ο.Α.Ε.Δ. **καταγράφονται και τα άτομα που δεν αναζητούν εργασία**, τα οποία ανήκουν στον οικονομικά μη ενεργό πληθυσμό και ουσιαστικά είναι σε κατάσταση αεργίας.

Διάγραμμα 8: Αριθμός ανέργων ανά χρονικό διάστημα ανεργίας, ΟΑΕΔ 2018

Τέλος, σε σχέση με τις ειδικότητες που πλήττονται περισσότερο από την ανεργία, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του Ο.Α.Ε.Δ., **αυτές αφορούν κυρίως σε ανειδίκευτους εργάτες και μικροεπαγγελματίες σε εργάτες οικοδομικών και άλλων δομικών έργων, σε ανειδίκευτους εργάτες μεταποίησης και μεταφορών, σε υπαλλήλους γραφείου, σε εκπαιδευτικούς και σε πωλητές (βλ. Πίνακα 7 και Πίνακα 8).**

Πίνακας 7: Ταξινόμηση ανέργων ανά ΓΕΝΙΚΟΤΕΡΗ κατηγορία επαγγελματών (1ψήφια κατάταξη) στο Δήμο Αρταίων

Α/Α	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	ΣΥΝΟΛΟ
1	ΜΕΛΗ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΟΜΕΝΩΝ ΣΩΜΑΤΩΝ: ΑΝΩΤΕΡΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΙΚΑ ΣΤΕΛΕΧΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ	11
2	ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ ΑΣΚΟΥΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	647
3	ΤΕΧΝΟΛΟΓΟΙ, ΤΕΧΝΙΚΟΙ ΒΟΗΘΟΙ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	396
4	ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	859
5	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΠΩΛΗΤΕΣ ΣΕ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΑΙΘΡΙΕΣ ΑΓΟΡΕΣ	1080
6	ΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΙ ΓΕΩΡΓΟΙ, ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΟΙ, ΔΑΣΟΚΟΜΟΙ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΣ	11
7	ΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΙ ΤΕΧΝΙΤΕΣ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΣΥΝΑΦΗ ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	659
8	ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ ΣΤΑΘΕΡΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ, ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝΑΡΜΟΛΟΓΗΤΕΣ (ΜΟΝΤΑΔΟΡΟΙ)	279
9	ΑΝΕΙΔΙΚΕΥΤΟΙ ΕΡΓΑΤΕΣ, ΧΕΙΡΩΝΑΚΤΕΣ ΚΑΙ ΜΙΚΡΟΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ	1278
	ΣΥΝΟΛΟ	5220

ΟΑΕΔ 2018

Πίνακας 8: Ταξινόμηση ανέργων ανά ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΗ/ ΠΙΟ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΗ κατηγορία επαγγελματών (2ψήφια κατάταξη)

Α/Α	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	ΣΥΝΟΛΟ
1	ΜΕΛΗ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΟΜΕΝΩΝ ΣΩΜΑΤΩΝ: ΑΝΩΤΕΡΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΙΚΑ ΣΤΕΛΕΧΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ	1

	ΜΕΛΗ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΟΜΕΝΩΝ ΣΩΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩΤΕΡΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΣΤΕΛΕΧΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΕΙΔΙΚΩΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ	1
	ΔΙΕΥΘΥΝΟΝΤΕΣ ΚΑΙ ΑΝΩΤΕΡΑ ΣΤΕΛΕΧΗ ΜΕΓΑΛΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ (ΜΕ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ 10 ΠΡΟΣΩΠΑ ΚΑΙ ΠΑΝΩ)	3
	ΔΙΕΥΘΥΝΟΝΤΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΙ ΜΙΚΡΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ Η ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (ΜΕ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΜΕΧΡΙ 9 ΠΡΟΣΩΠΑ)	6
2	ΦΥΣΙΚΟΙ, ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	96
	ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΕΣ, ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	57
	ΒΙΟΛΟΓΟΙ ΕΝ ΓΕΝΕΙ, ΙΑΤΡΟΙ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	65
	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ	208
	ΛΟΓΙΣΤΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΣΤΕΛΕΧΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	30
	ΠΡΟΣΩΠΑ ΑΣΚΟΥΝΤΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ Μ.Α.Κ.	191
3	ΤΕΧΝΟΛΟΓΟΙ, ΤΕΧΝΙΚΟΙ ΒΟΗΘΟΙ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	3
	ΤΕΧΝΟΛΟΓΟΙ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΟΙ ΒΟΗΘΟΙ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	86
	ΤΕΧΝΟΛΟΓΟΙ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΟΙ ΒΟΗΘΟΙ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΒΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ	187
	ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	25
	ΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΙ ΕΠΙ ΤΩΝ ΠΩΛΗΣΕΩΝ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΕΣ, ΚΤΗΜΑΤΟΜΕΣΙΤΕΣ, ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΣΤΗΝ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΕΝ ΓΕΝΕΙ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	95
4	ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	99
	ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΓΡΑΦΕΙΟΥ	720
	ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΠΕΛΑΤΩΝ	40
5	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΠΩΛΗΤΕΣ ΣΕ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΑΙΘΡΙΕΣ ΑΓΟΡΕΣ	5
	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	582
	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	43
	ΜΟΝΤΕΛΑ, ΠΩΛΗΤΕΣ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	450
6	ΓΕΩΡΓΟΙ ΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΙ ΚΥΡΙΩΣ ΣΕ ΜΙΑ ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ	6
	ΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΙ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΟΙ, ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΟΙ Κ.Π.Α.Ε.	2
	ΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΙ ΑΛΙΕΙΣ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	2
7	ΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΙ ΤΕΧΝΙΤΕΣ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΣΥΝΑΦΗ ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	2
	ΜΕΤΑΛΛΩΡΥΧΟΙ, ΛΑΤΟΜΟΙ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	4

	ΤΕΧΝΙΤΕΣ ΑΝΕΓΕΡΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΠΕΡΑΤΩΣΗΣ ΚΤΙΡΙΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΔΟΜΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ	454
	ΧΥΤΕΣ ΜΕΤΑΛΛΩΝ, ΣΥΓΚΟΛΛΗΤΕΣ, ΕΛΑΣΜΑΤΟΥΡΓΟΙ , ΤΕΧΝΙΤΕΣ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΔΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ, ΣΙΔΗΡΟΥΡΓΟΙ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	32
	ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ, ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΤΕΣ ΜΗΧΑΝΩΝ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ	89
	ΤΕΧΝΙΤΕΣ ΠΟΥ ΕΚΤΕΛΟΥΝ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΑΚΡΙΒΕΙΑΣ, ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΕΣ, ΤΥΠΟΓΡΑΦΟΙ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	5
	ΤΕΧΝΙΤΕΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	54
	ΤΕΧΝΙΤΕΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΞΥΛΟΥ, ΕΠΙΠΛΟΠΟΙΟΙ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	5
	ΤΕΧΝΙΤΕΣ ΥΦΑΝΤΟΥΡΓΙΑΣ, ΕΙΔΩΝ ΕΝΔΥΣΕΩΣ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	14
8	ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ ΣΤΑΘΕΡΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	27
	ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ ΜΗΧΑΝΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΑΠΟ ΜΕΤΑΛΛΑ ΚΑΙ ΟΡΥΚΤΑ	3
	ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ ΜΗΧΑΝΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΧΗΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΑΠΟ ΠΛΑΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΟΥΤΣΟΥΚ	2
	ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ ΜΗΧΑΝΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΞΥΛΟΥ ΚΑΙ ΧΑΡΤΙΟΥ: ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΩΝ ΕΝ ΓΕΝΕΙ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ	2
	ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ ΜΗΧΑΝΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΛΩΣΤΟΥΦΑΝΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ, ΓΟΥΝΙΝΩΝ ΚΑΙ ΔΕΡΜΑΤΙΝΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	3
	ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ ΜΗΧΑΝΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΕΙΔΩΝ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ, ΠΟΤΩΝ ΚΑΙ ΚΑΠΝΟΥ	1
	ΣΥΝΑΡΜΟΛΟΓΗΤΕΣ (ΜΟΝΤΑΔΟΡΟΙ) ΚΑΙ ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ Μ.Α.Κ.	3
	ΟΔΗΓΟΙ ΜΕΣΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΚΑΙ ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ ΚΙΝΗΤΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ	238
9	ΑΝΕΙΔΙΚΕΥΤΟΙ ΕΡΓΑΤΕΣ, ΧΕΙΡΩΝΑΚΤΕΣ ΚΑΙ ΜΙΚΡΟΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ	418
	ΠΛΑΝΟΔΙΟΙ ΠΩΛΗΤΕΣ, ΟΙΚΙΑΚΟΙ ΒΟΗΘΟΙ Κ.Π.Α.Ε.	231
	ΑΝΙΔΕΙΚΕΥΤΟΥ ΑΓΡΕΡΓΑΤΕΣ, ΑΛΙΕΡΓΑΤΕΣ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	49
	ΑΝΕΙΔΙΚΕΥΤΟΥ ΕΡΓΑΤΕΣ ΟΡΥΧΕΙΩΝ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ, ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	240
	ΓΕΝΙΚΩΝ ΚΑΘΗΚΟΝΤΩΝ	341
	ΣΥΝΟΛΟ	5.220

ΟΑΕΔ 2018

Δυστυχώς ο ΟΑΕΔ δεν ήταν σε θέση να μας δώσει στοιχεία για τα παρακάτω χαρακτηριστικά των ανέργων του Δήμου Αρταίων:

1. **Προσόντα ανέργων** (αριθμός ανέργων που διαθέτουν γνώση χρήσης Η/Υ, γνώση αγγλικών, γνώση 2ης ξένης γλώσσας κ.λπ.).

2. **Αριθμός Κενών Θέσεων Εργασίας:**(προσφερόμενες θέσεις εργασίας και ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΠΛΗΡΩΣΗΣ ΤΟΥΣ, ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ που απευθύνονται, ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ που ανήκουν),

στοιχεία, που θα βοηθούσαν να εξάγουμε συμπεράσματα για τα ποιοτικά χαρακτηριστικά της ανεργίας: όπως είναι η σχέση προσόντων - ανεργίας, η ποιότητα προσφερόμενων θέσεων εργασίας, η ποιοτική σχέση προσφοράς και ζήτησης εργασίας κ.λπ..

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΑ, τα γνωρίσματα που χαρακτηρίζουν τους ΑΝΕΡΓΟΥΣ του Δήμου Αρταίων είναι:

- Ο συντριπτικά μεγαλύτερος αριθμός ανέργων **ανήκει στις παραγωγικές ηλικιακές ομάδες 30-44 και 45-54.**
- Το 34,04% των ανέργων έχουν το πολύ αποφοιτήσει από το δημοτικό και το 80,63% των ανέργων έχει το πολύ αποφοιτήσει από τη ΔΕ (!), πράγμα που καταδεικνύει το εξαιρετικά **χαμηλό μορφωτικό επίπεδο** των ανέργων.
- Το **41,26 % των ανέργων είναι άνεργοι για πάνω από 2 έτη**, πράγμα που σε ένα μεγάλο βαθμό παραπέμπει στο συμπέρασμα ότι είναι **άνεργοι-άεργοι** που ουσιαστικά είτε δεν ενδιαφέρονται να εργαστούν είτε εργάζονται σε καθεστώς "αδήλωτης εργασίας".

ΑΡΑ, για την αντιμετώπιση των παραπάνω προβλημάτων θα χρειαστεί να εφαρμοστούν **ενεργητικές πολιτικές** όπου **μακροπρόθεσμα** θα οδηγήσουν:

α) στη **δημιουργία νέων θέσεων εργασίας**, όπου θα μπορούσαν να απορροφήσουν άτομα που κυρίως ανήκουν στις παραγωγικές ηλικίες,

β) στη **βελτίωση του μορφωτικού επιπέδου** και της εξειδίκευσης των ανέργων της περιοχής, με τη συμβολή όλων των εκπαιδευτικών φορέων της περιοχής, ώστε να υπάρχει ποιοτικότερη ζήτηση εργασίας, (για παράδειγμα θα μπορούσε να υπάρξει περαιτέρω προβολή και προώθηση του Σχολείου Δεύτερης Ευκαιρίας) και

γ) στην **υιοθέτηση πιο ορθολογικών πρακτικών από το κράτος**, ως προς την αντιμετώπιση των άεργων και της "αδήλωτης/μαύρης εργασίας". Για παράδειγμα, σύμφωνα με τον κανονισμό των υποχρεώσεων των ανέργων, που ψηφίστηκε πρόσφατα από το Δ.Σ του ΟΑΕΔ, οι εγγεγραμμένοι άνεργοι στους οποίους προτείνεται θέση εργασίας και δεν τη δέχονται επανειλημμένα, **θα διαγράφονται από τα μητρώα ανεργίας**, καθώς ο Οργανισμός θεωρεί πως δεν ενδιαφέρονται να βρουν εργασία.

3.3. Τοπική Οικονομία

Ένα από τα χαρακτηριστικά που προσδιορίζουν την οικονομική ευημερία μιας περιοχής είναι το παραγόμενο στην περιοχή αυτή **Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ)**. Τα στοιχεία που παρατίθενται στη συνέχεια αναφορικά με το ΑΕΠ προέρχονται από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.) και αφορούν στο ΑΕΠ που παράγει η οικονομία της ΠΕ Άρτας συνολικά, αφού δεν παρέχονται τέτοια στοιχεία σε επίπεδο Δήμων. Για τους σκοπούς όμως της παρούσας εργασίας τα στοιχεία αυτά υιοθετούνται διότι, το μεγαλύτερο μέρος της επιχειρηματικής δραστηριότητας επικεντρώνεται στα όρια του Δήμου Αρταίων.

Στον ακόλουθο πίνακα 9 παρουσιάζεται το ύψος του παραγόμενου ΑΕΠ για τους τέσσερις ηπειρώτικους νομούς, καθώς και αυτό σε επίπεδο Περιφέρειας Ηπείρου συνολικά, αλλά και σε επίπεδο χώρας, κατά την περίοδο 2000 – 2014 (τα στοιχεία του πίνακα αυτού αντιστοιχούν σε στρογγυλοποιημένες τρέχουσες τιμές εκατομμυρίων ευρώ).

Πίνακας 9: ΑΕΠ των τεσσάρων ηπειρώτικων ΠΕ, της ΠΗ και της Ελλάδας

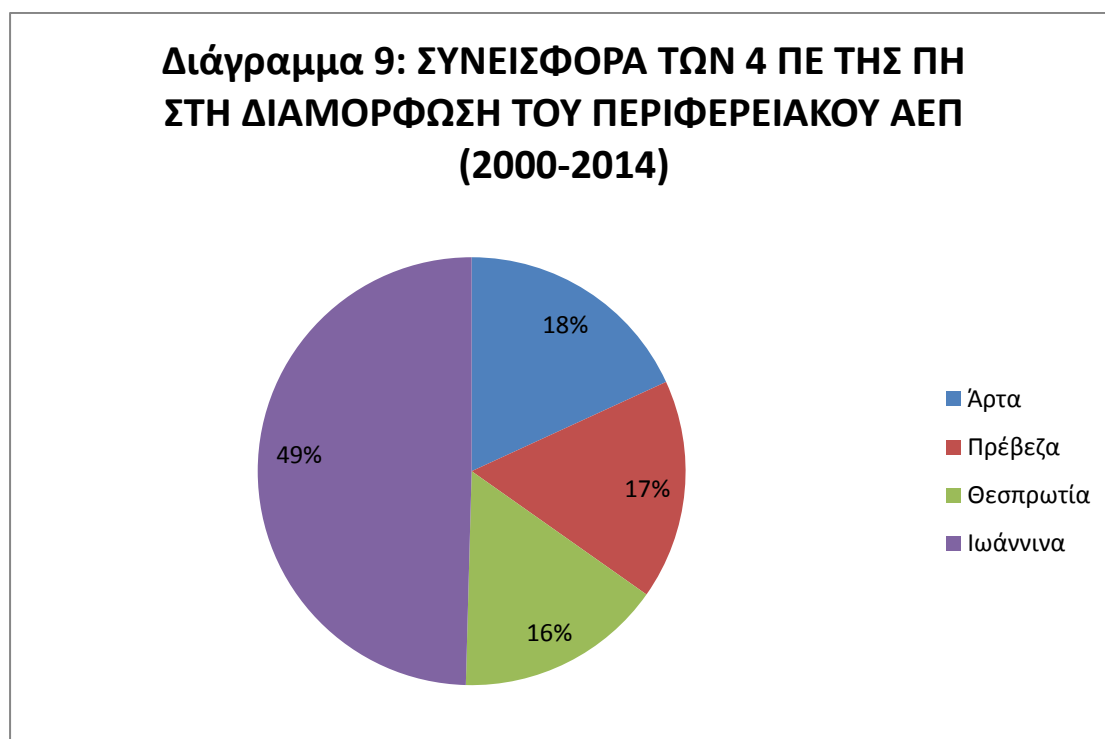
	Άρτα	Πρέβεζα	Θεσπρωτία	Ιωάννινα	Ήπειρος	ΕΛΛΑΔΑ
2000	594	592	609	1.601	3.396	141.247
2001	630	610	656	1.743	3.639	152.194
2002	724	638	703	1.901	3.967	163.461
2003	787	710	769	2.037	4.303	178.905
2004	778	705	777	2.162	4.422	193.716
2005	823	698	710	2.283	4.514	199.242
2006	878	759	694	2.458	4.789	217.862
2007	898	811	741	2.580	5.029	232.695
2008	899	834	801	2.623	5.158	241.990
2009	910	831	724	2.560	5.025	237.534
2010	919	822	726	2.463	4.930	226.031
2011*	845	783	660	2.323	4.611	207.029
2012*	785	712	622	2.068	4.187	191.204
2013*	770	747	564	1.908	3.989	180.654
2014*	721	705	565	1.956	3.947	177.941

* Προσωρινά στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. έως 01/2018

Από την επεξεργασία και μελέτη των στοιχείων του παραπάνω πίνακα προκύπτουν τα παρακάτω χρήσιμα συμπεράσματα:

- Σε επίπεδο ΠΕ, η ΠΕ Άρτας κατέχει τη δεύτερη θέση ως προς τη διαμόρφωση του ΑΕΠ της Περιφέρειας Ηπείρου. Την τρίτη και τέταρτη θέση με μικρή διαφορά από την ΠΕ Άρτας καταλαμβάνουν η ΠΕ Πρέβεζας και Θεσπρωτίας αντίστοιχα. Την πρώτη θέση με διαφορά κατέχει η ΠΕ Ιωαννίνων.
- Η συμμετοχή της ΠΕ Άρτας στη διαμόρφωση του ΑΕΠ της Περιφέρειας Ηπείρου κατά την περίοδο 2000 – 2014 ήταν κατά μέσο όρο 7,97% ετησίως. Αντίστοιχα, η συμμετοχή της ΠΕ Άρτας στη διαμόρφωση του ΑΕΠ της χώρας κατά την ίδια χρονική περίοδο ήταν κατά μέσο όρο 0,4%.

Στο διάγραμμα 9 που ακολουθεί παρουσιάζεται η συνεισφορά των τεσσάρων ΠΕ της Περιφέρειας Ηπείρου στη διαμόρφωση του περιφερειακού ΑΕΠ, συνολικά για τη χρονική περίοδο 2000 – 2014.

ΕΛ.ΣΤΑΤ. έως 01/2018

Γενικά το ΑΕΠ της ΠΕ Άρτας, για όλη την εξεταζόμενη χρονική περίοδο 2000 – 2014 συνολικά, σε απόλυτους αριθμούς αυξανόταν έως το έτος 2010. Από το έτος 2010 και μετά το ΑΕΠ της ΠΕ Άρτας βαίνει μειούμενο, όπως περίπου αντίστοιχα γίνεται και συνολικά με το ΑΕΠ της Περιφέρειας Ηπείρου, ως συνέπεια της οικονομικής κρίσης που ενέσκηψε στη χώρα.

Πρέπει όμως να επισημανθεί ότι παρά την παρατηρούμενη μείωση σε απόλυτους αριθμούς του ΑΕΠ της ΠΕ Άρτας κατά την περίοδο 2010 – 2014, αν αυτό εξεταστεί ως ποσοστό συμμετοχής του στο ΑΕΠ που παράχθηκε την ίδια περίοδο σε επίπεδο Περιφέρειας Ηπείρου παρατηρούμε ότι διατηρήθηκε σε επίπεδα ελαφρώς υψηλότερα συγκριτικά με αυτά της περιόδου πριν της οικονομικής κρίσης (2000 – 2009).

Το ΑΕΠ της ΠΕ Ιωαννίνων, ως η πιο αστικοποιημένη περιοχή της Περιφέρειας Ηπείρου που το παραγόμενο ΑΕΠ της καθορίζει σε σημαντικό βαθμό το περιφερειακό ΑΕΠ, όπως και αυτό της Περιφέρειας Ηπείρου αλλά και το εθνικό ΑΕΠ έφτασαν στις μέγιστες τιμές τους το έτος 2008, μετά από συνεχόμενη αύξηση κατά την περίοδο 2000 – 2008 και από το έτος 2009 αρχίζει η συνεχόμενη πτώση των αντίστοιχων ΑΕΠ.

Από την παρατήρηση αυτή συνάγεται το συμπέρασμα ότι η οικονομική κρίση άρχισε να πλήττει νωρίτερα τις πιο αστικοποιημένες περιοχές, οι οποίες, εκτός των άλλων, χαρακτηρίζονται από σημαντική διακίνηση – ανακύκλωση του ήδη παραγόμενου πλούτου, σε σχέση με τις λιγότερο αστικοποιημένες περιοχές, όπως η ΠΕ Άρτας, στις οποίες υπάρχει σημαντική παραγωγή πλούτου, χαρακτηριστικό ανθεκτικότητας μιας περιοχής.

Ένα δεύτερο φυσιογνωμικό χαρακτηριστικό της οικονομίας μιας περιοχής, που μετρά το βιοτικό επίπεδο των κατοίκων της είναι το **κατά κεφαλήν Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (κκ ΑΕΠ)**.

Γενικά, η Περιφέρεια Ηπείρου ανήκει σήμερα στις λιγότερο αναπτυγμένες Περιφέρειες της χώρας, με κατά κεφαλήν ΑΕΠ μικρότερο του 50% (!) του μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 28 χωρών – μελών.

Τα στοιχεία που παρατίθενται στη συνέχεια αναφορικά με το κκ ΑΕΠ προέρχονται από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.) και αφορούν στην οικονομία της ΠΕ Άρτας συνολικά, αφού δεν παρέχονται τέτοια στοιχεία σε επίπεδο Δήμων, αλλά, για τους λόγους που προαναφέρθηκαν υιοθετούνται, στα πλαίσια της παρούσας μελέτης.

Στον ακόλουθο πίνακα 10 παρουσιάζεται το ύψος του κκ ΑΕΠ για την ΠΕ Άρτας, την Περιφέρεια Ηπείρου, αλλά και σε επίπεδο χώρας, κατά την περίοδο 2000 – 2014 και γίνεται σύγκριση του τοπικού και του περιφερειακού κκ ΑΕΠ ως προς το κκ εθνικό ΑΕΠ (οι τιμές του πίνακα αυτού αντιστοιχούν σε τρέχουσες τιμές εκφρασμένες σε ευρώ).

Πίνακας 10: κκ ΑΕΠ ΠΕ Άρτας, ΠΗ, Ελλάδα- συγκριτικά στοιχεία

Έτη	Άρτα	Ήπειρος	ΕΛΛΑΔΑ	Τοπικό κκ ΑΕΠ ως ποσοστό του Περιφερειακού	Τοπικό κκ ΑΕΠ ως ποσοστό του Εθνικού	Περιφερειακό κκ ΑΕΠ ως ποσοστό του Εθνικού
2000	8.152	10.027	13.071	81,30%	62,37%	76,71%
2001	8.572	10.668	14.011	80,35%	61,18%	76,14%
2002	9.775	11.591	14.994	84,33%	65,19%	77,30%
2003	10.703	12.578	16.371	85,09%	65,38%	76,83%
2004	10.657	12.919	17.683	82,49%	60,27%	73,06%
2005	11.355	13.171	18.134	86,21%	62,62%	72,63%
2006	12.184	13.948	19.769	87,35%	61,63%	70,55%
2007	12.512	14.613	21.061	85,62%	59,41%	69,39%
2008	12.601	14.960	21.845	84,24%	57,69%	68,48%
2009	12.812	14.540	21.386	88,11%	59,91%	67,99%
2010	13.037	14.240	20.324	91,56%	64,15%	70,06%
2011*	12.095	13.328	18.643	90,75%	64,88%	71,49%
2012*	11.377	12.162	17.311	93,54%	65,72%	70,25%

2013*	11.331	11.662	16.475	97,17%	68,78%	70,78%
2014*	10.760	11.606	16.336	92,71%	65,86%	71,05%

* Προσωρινά στοιχεία από ΕΛ.ΣΤΑΤ. που ισχύουν έως 01/2018

Από την παράθεση των ανωτέρω στοιχείων παρατηρούμε ότι το κατά κεφαλή τοπικό ΑΕΠ, καθ'όλη την περίοδο 2000 – 2014 κυμάνθηκε σε σαφώς χαμηλότερα επίπεδα συγκριτικά με το αντίστοιχο κατά κεφαλή ΑΕΠ της Περιφέρειας Ηπείρου και σε πολύ χαμηλότερα επίπεδα σε σχέση με το μέσο κκ ΑΕΠ της χώρας.

Επιπλέον, η συγκριτική θέση της ΠΕ Άρτας και κατά συνέπεια και του Δήμου Αρταίων παραμένει στα ίδια περίπου επίπεδα και ελαφρώς αναβαθμισμένη το έτος 2014, σε σχέση με το 2010. Παρόμοια τάση παρουσιάζει και η συγκριτική θέση της Περιφέρειας Ηπείρου σε σχέση με το μέσο όρο της χώρας. Δηλαδή, η ανάπτυξη, όπως αυτή εκφράζεται από τους παραπάνω οικονομικούς δείκτες, που παρατηρήθηκε στο πρώτο μισό της προηγούμενης δεκαετίας, στα πλαίσια της οικονομικής κρίσης, μειώθηκε.

Τέλος, ένα επιπλέον φυσιογνωμικό χαρακτηριστικό της οικονομίας μιας περιοχής που μετρά τη συνεισφορά τομέων ή κλάδων παραγωγής στο τοπικό ΑΕΠ είναι η **Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (Α.Π.Α.).**

Βάσει των διαθέσιμων από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.) στοιχείων, που και πάλι αφορούν στην οικονομία της ΠΕ Άρτας συνολικά, στον επόμενο πίνακα 11 που ακολουθεί, παρουσιάζεται το ύψος της τοπικής ΑΠΑ (ΠΕ Άρτας), της Περιφέρειας Ηπείρου, αλλά και αυτής σε επίπεδο χώρας, κατά την περίοδο 2000 – 2015, καθώς και η σύνθεσή της ανά τομέα παραγωγής (οι τιμές του πίνακα αυτού αντιστοιχούν σε τρέχουσες τιμές εκφρασμένες σε εκατομμύρια ευρώ). Η συνολική τοπική και περιφερειακή ΑΠΑ του επόμενου πίνακα 11 παρουσιάζονται σε απόλυτες τιμές.

Οι κλάδοι της οικονομίας που αθροίζονται προκειμένου να διαμορφωθεί το ύψος της ΑΠΑ που προέρχεται από τον **Πρωτογενή Τομέα Παραγωγής** είναι η γεωργία, η κτηνοτροφία, η δασοκομία και η αλιεία.

Το ύψος της ΑΠΑ του **Δευτερογενούς Τομέα Παραγωγής** διαμορφώνεται κυρίως από τη συμβολή τεσσάρων μεγάλων ομάδων δραστηριοτήτων και συγκεκριμένα των οικονομικών κλάδων που αφορούν στην εξόρυξη ορυκτού πλούτου (ορυχεία, μεταλλεία, λατομεία, αλυκές κ.α.), στην μεταποίηση, στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, διανομή νερού, φυσικού αερίου κ.α. και τέλος στις κατασκευές –τεχνικά έργα.

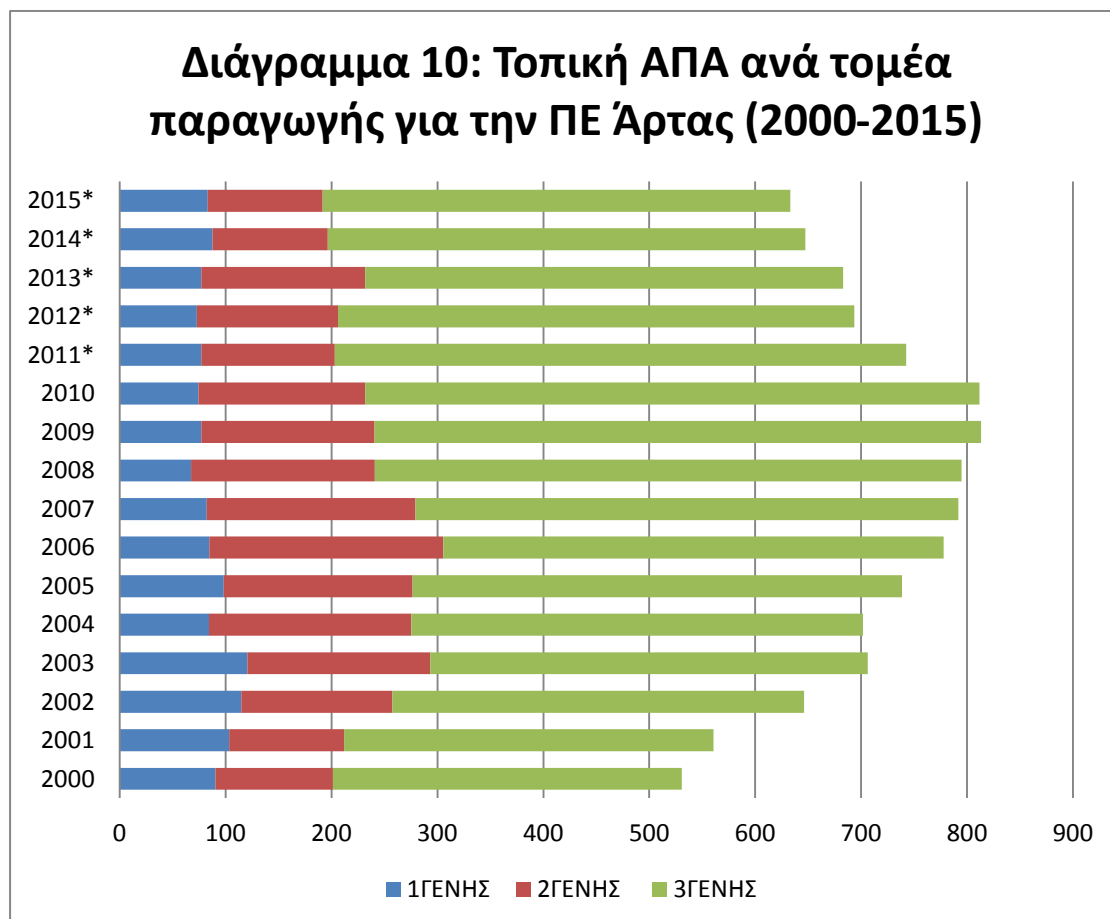
Αντίστοιχα, οι οικονομικές δραστηριότητες που συμβάλουν στη διαμόρφωση του ύψους της ΑΠΑ του **Τριτογενούς Τομέα Παραγωγής** είναι οι μεταφορές, το εμπόριο (χονδρικό και λιανικό), οι τράπεζες, οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις, η διαχείριση ακίνητης περιουσίας, ο τουρισμός και η παροχή υπηρεσιών εστίασης, ενημέρωσης και επικοινωνίας, ψυχαγωγίας και αναψυχής, οι ελεύθεροι επαγγελματίες (δικηγόροι, γιατροί, μηχανικοί) που παρέχουν επιστημονικές και υποστηρικτικές υπηρεσίες και οι κρατικές υπηρεσίες εκπαίδευσης, υγείας, δικαιοσύνης, εσωτερικής ασφάλειας, εθνικής άμυνας κ.λ.π.

Πίνακας 11: ΑΠΑ ΠΕ Άρτας, ΠΗ, Ελλάδα ανά τομέα παραγωγής

ΕΤΗ	ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ			ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ			ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ			ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ		
	Άρτα	Ήπειρος	ΕΛΛΑΔΑ	Άρτα	Ήπειρος	ΕΛΛΑΔΑ	Άρτα	Ήπειρος	ΕΛΛΑΔΑ	Άρτα	Ήπειρος	ΕΛΛΑΔΑ
2000	90	344	7.677	111	615	26.480	329	2.074	92.024	531	3.033	126.181
2001	103	371	7.918	109	677	29.423	349	2.190	98.129	561	3.239	135.470
2002	115	375	8.152	142	763	31.775	389	2.401	105.871	646	3.538	145.797
2003	121	405	8.945	173	883	36.707	413	2.573	114.862	706	3.861	160.513
2004	84	361	8.282	191	921	39.410	426	2.707	127.081	702	3.990	174.773
2005	98	376	8.536	178	886	35.474	462	2.790	134.810	739	4.051	178.821
2006	85	312	6.974	221	1.073	43.545	472	2.859	142.528	778	4.243	193.047
2007	82	295	7.068	197	982	41.881	513	3.158	156.318	792	4.436	205.267
2008	67	280	6.793	174	836	37.895	554	3.441	169.130	795	4.557	213.819
2009	77	300	6.663	164	823	36.375	573	3.370	169.353	813	4.493	212.391
2010	74	295	6.519	158	702	31.255	580	3.358	161.870	812	4.355	199.644
2011*	77	272	6.109	126	648	28.326	539	3.132	147.474	743	4.052	181.909
2012*	73	274	6.191	133	635	27.392	487	2.792	135.397	693	3.701	168.979
2013*	77	264	5.794	155	627	26.491	451	2.647	127.951	683	3.538	160.237
2014*	88	291	6.070	109	571	25.276	451	2.634	126.567	647	3.496	157.913
2015*	83	301	6.608	108	525	24.325	442	2.607	124.774	633	3.433	155.707

* Προσωρινά στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. έως 01/2018

Βάσει των στοιχείων του ανωτέρω πίνακα, προκύπτει το ακόλουθο διάγραμμα 10, στο οποίο παρουσιάζεται η κατανομή της τοπικής ΑΠΑ (ΠΕ Άρτας) ανά τομέα παραγωγής για την περίοδο 2000 – 2015 σε απόλυτους αριθμούς.

ΕΛ.ΣΤΑΤ. έως 01/2018

Γενικά, από την επεξεργασία και μελέτη των στοιχείων του ανωτέρω πίνακα και διαγράμματος προκύπτουν συμπεράσματα ανάλογα με αυτά που αναφέρθηκαν για το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν και σχετίζονται με τη διαχρονική εξέλιξη της ΑΠΑ κατά την περίοδο 2000 – 2015. Σήμερα, μετά τη συνεχόμενη μείωση τόσο της τοπικής όσο και της περιφερειακής ΑΠΑ που άρχισε να συντελείται από το έτος 2010 και μετά, σαν συνέπεια της οικονομικής κρίσης που διανύουμε, προσέγγισε, σε απόλυτα μεγέθη, τα επίπεδα του έτους περίπου του 2002.

Σε ό,τι αφορά τη σύνθεση της τοπικής Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας (ΑΠΑ) που παράγεται στην ΠΕ Άρτας, το έτος 2015, το πιο πρόσφατο βάσει των διαθέσιμων από την ΕΛ.ΣΤΑΤ. δεδομένων, στον πρωτογενή τομέα παράγεται το 13,14%, στον δευτερογενή το 17,10% και στον τριτογενή τομέα το 69,76%.

Παρατηρούμε δηλαδή ότι, κατά την εξεταζόμενη χρονική περίοδο (2010-2015) σημειώθηκε μια γενικότερη μείωση της συνεισφοράς του πρωτογενούς τομέα.

Σε σχέση με τη συνεισφορά του δευτερογενούς τομέα παραγωγής, την περίοδο μετά το έτος 2010 (περίοδος οικονομικής κρίσης), παρατηρείται σημαντική μείωση (σχεδόν υποδιπλασιασμός) κι έρχεται στα επίπεδα του έτους 2001, μετά από μια περίοδο (2001 – 2008) σταθερής ανοδικής της πορείας.

Το σημαντικότερο όμως είναι η ταυτόχρονη αυξομείωση της συνεισφοράς του τριτογενή τομέα στο τοπικό Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) του νομού καθ' όλη τη διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου, γεγονός που υποδεικνύει ότι οι συνέπειες της οικονομικής κρίσης από το 2010 και μετά επηρέασαν την ανοδική πορεία όλων των κλάδων της οικονομίας.

Αν και με αργούς ρυθμούς ο πρωτογενής τομέας είναι ο μοναδικός που παρουσιάζει ανοδική πορεία τα τελευταία 2 έτη (2014-15) τουλάχιστο σε επίπεδο ΠΗ και χώρας.

ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Στον παρακάτω πίνακα 12, δίνουμε τα πρόσφατα και πραγματικά δεδομένα της δραστηριότητας των αγροτών στην περιοχή του Δήμου Αρταίων. Σύμφωνα με στοιχεία του έτους 2016 του ΟΠΕΚΕΠΕ στο Δήμο Αρταίων έχουν καταγραφεί οι παρακάτω καλλιέργειες ανά είδος αγροτικών προϊόντων:

Πίνακας 12: Καλλιέργειες ανά είδος αγροτικών προϊόντων στο Δήμο Αρταίων

ΕΙΔΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΣΤΡΕΜΜΑΤΑ
ΑΓΡΑΝΑΠΑΥΣΗ	ΕΚΤΑΣΗ ΣΕ ΚΑΛΗ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	730,38
ΑΚΡΟΔΡΥΑ (ΚΑΡΠΟΙ ΜΕ ΚΕΛΥΦΟΣ)	ΑΜΥΓΔΑΛΙΕΣ, ΚΑΡΥΔΙΑ ΓΙΑ ΞΗΡΟ ΚΑΡΠΟ, ΚΑΡΥΔΙΕΣ ΕΞΑΙΡΕΣΗ, ΦΟΥΝΤΟΥΚΕΣ	25,18

ΑΜΠΕΛΩΝΕΣ ΓΙΑ ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑ ΧΡΗΣΗ	ΣΟΥΛΤΑΝΙΝΑ	0,02
ΑΜΠΕΛΩΝΕΣ ΓΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΟΙΝΟΥ	ΑΜΠΕΛΑΚΙΩΤΙΚΟ, ΣΤΑΥΡΩΤΟ, ΑΜΠΕΛΩΝΕΣ ΓΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΟΙΝΟΥ-ΛΟΙΠΕΣ, ΑΣΠΡΟΥΔΕΣ, ΒΕΡΤΖΑΜΙ, ΙΖΑΜΠΕΛΑ (ΤΖΩΡΤΖΙΔΙΚΑ), ΚΑΜΠΕΡΝΕ ΣΩΒΙΝΙΟΝ (CABERNET SAUVIGNON), ΚΑΜΠΕΡΝΕ ΦΡΑΝ (CABERNET FRANK), ΜΑΥΡΟΥΔΙ, ΜΟΣΧΑΤΟ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ, ΜΟΣΧΑΤΟ ΑΜΒΟΥΡΓΟΥ, ΜΟΣΧΟΦΙΛΕΡΟ, ΠΟΠ-ΑΜΠΕΛΩΝΕΣ ΓΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΟΙΝΩΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ, ΡΟΔΙΤΗΣ (ΑΛΕΠΟΥ), ΣΑΡΝΤΟΝΕ (CHARDONNAY), ΣΩΒΙΝΙΟΝ ΜΠΛΑΝΚ (SAUVIGNON BLANC)	17,57
ΑΝΘΟΚΟΜΙΚΕΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ	ΑΝΘΗ ΚΑΙ ΚΑΛΛΩΠΙΣΤΙΚΑ, ΑΝΘΗ ΚΑΙ ΚΑΛΛΩΠΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑ ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΟΥ	0,23
ΑΡΑΒΟΣΙΤΟΣ	ΑΡΑΒΟΣΙΤΟΣ ADDA 90, ALBATROS T1069, AMERICA, DEKALB, DKC5276, FUNKS-PRISM-G4760, NICKERSON, PIONEER, SY INOVE, ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ, ΓΛΥΚΟΣ ΚΑΙ ΑΘΗΝΑ	263,18
ΑΡΩΜΑΤΙΚΑ ΦΥΤΑ	ΡΙΓΑΝΗ, ΤΟΠΙΚΟΙ ΠΛΗΘΥΣΜΟΙ, ΤΣΑΙ ΤΟΥ ΒΟΥΝΟΥ	1,42
ΒΑΜΒΑΚΙ	FANTOM, ST 402, ST 474	15,8
ΒΟΣΚΟΤΟΠΟΙ	ΒΟΣΚΟΤΟΠΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΣ, ΣΕ ΚΑΛΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	4.755,05
ΓΕΩΜΗΛΑ	ΑΝΟΙΞΙΑΤΙΚΗ, ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΗ, ΦΘΙΝΟΠΟΡΙΝΗ	2,3
ΓΗ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΝΤΑΣΣΕΤΑΙ ΣΕ ΚΑΛΛΙΕΡΓΗΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΑΚΑΛΛΙΕΡΓΗΤΑ	5,83
ΔΑΣΙΚΑ ΔΕΝΤΡΑ	ΔΙΑΦΟΡΑ ΔΑΣΙΚΑ ΔΕΝΤΡΑ	14,79
ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΜΕ ΑΠΕ	ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΜΕ ΑΠΕ	10,68
ΕΛΑΙΩΝΕΣ	ΡΙCJAL (NEVADILLO BLANCO), ΔΙΠΛΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ, ΑΜΦΙΣΣΗΣ (ΒΟΛΙΩΤΙΚΗ, ΠΗΛΙΟΥ, ΣΤΥΛΙΔΟΣ, ΑΓΡΙΝΙΟΥ), ΓΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ - ΛΟΙΠΕΣ, ΚΑΛΑΜΩΝ (ΚΑΛΑΜΑΤΙΑΝΗ, ΤΣΙΓΚΟΛΙ, ΑΕΤΟΝΥΧΙ), ΓΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑΣ ΚΟΡΩΝΕΙΚΗ (ΚΟΡΩΝΗ, ΒΑΤΣΙΚΗ, ΚΡΗΤΙΚΙΑ, ΚΟΡΩΝΙΑ ΚΡΗ), ΔΙΠΛΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ, ΛΙΑΝΟΛΗ ΚΕΡΚΥΡΑΣ (ΠΡΕΒΕΖΑΝΑ, ΝΕΡΟΛΙΑ, ΚΑΡΦΟΛΙΑ), ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ, ΓΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑΣ, ΧΟΝΔΡΟΛΗ, ΓΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ, Β21, ΧΟΝΔΡΟΛΗ, ΓΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑΣ ΧΟΝΔΡΟΛΗ, ΔΙΠΛΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ, ΧΡΥΣΟΛΙΑ	694,55
ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΗ	GRAPE FRUIT, ΜΑΝΤΑΡΙΝΙΕΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ, ΚΛΗΜΕΝΤΙΝΗ, ΚΟΙΝΑ, ΝΟΒΑ-ΠΕΪΤΖ, ΦΟΡΤΟΥΝΑ	87,47
ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΗ	ΛΕΜΟΝΙΑ ΚΑΝΟΝ. ΠΑΡΑΓ. (ΚΙΤΡΙΝΑ), ΚΟΥΜ ΚΟΥΑΤ, ΔΙΦΟΡΑ	747,76
ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΗ	ΠΟΡΤΟΚΑΛΙΑ LANE LATE, ΒΑΛΕΝΤΣΙΑ, ΚΟΙΝ. ΠΟΙΚΙΛ., ΛΟΙΠ. ΑΙΜΑΤΟΧΡ. ΠΟΙΚΙΛ., ΛΟΙΠ. ΟΜΦΑΛ. ΠΟΙΚΙΛ., ΜΟΡΟ, ΝΑΒΕΛΑΤΕ, ΝΑΒΕΛΙΝΑ, ΣΑΛΟΥΣΤΙΑΝΑ, ΦΡΑΠΕΣ, LANE LATE, ΣΑΓΚΟΥΙΝΙ ΓΟΥΡΙΤΣΗΣ	1461,19
ΚΗΠΕΥΤΙΚΑ	ΑΓΓΟΥΡΙ - ΠΑΛΙΟΥΡΙΑΣ, ΑΓΓΟΥΡΙ ΥΠΑΙΘΡΟΥ, ΑΝΗΘΟΣ, ΑΝΤΙΔΙ, ΑΡΑΚΑΣ ΥΠΑΙΘΡΙΟΣ, ΒΛΗΤΑ, Καλαμπόκι P93CORN, ΚΑΡΟΤΑ ΡΙΖΕΣ, ΚΑΡΠΟΥΖΙ ΥΠΑΙΘΡΙΟ, ΚΟΛΟΚΥΘΑΚΙ ΥΠΑΙΘΡΙΟ, ΚΟΥΝΟΥΠΙΔΙ, ΚΡΕΜΜΥΔΑΚΙΑ ΣΚΟΡΔΑΚΙΑ ΝΩΠΑ, ΚΡΕΜΜΥΔΙ ΞΕΡΟ, ΛΑΧΑΝΟ, ΜΕΛΙΤΖΑΝΑ ΥΠΑΙΘΡΙΑ, ΜΠΑΜΙΑ, ΜΠΡΟΚΟΛΟ, ΠΕΠΟΝΙ ΥΠΑΙΘΡΙΟ & ΘΡΑΚΙΩΤΙΚΟ, ΠΡΑΣΣΟ, ΦΑΣΟΛΙΑ, ΑΓΓΟΥΡΙ ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΟΥ, ΤΕΥΤΛΑ - ΠΑΝΤΖΑΡΙΑ, ΜΑΡΟΥΛΙ - ΜΑΡΟΥΛΙΑ ΣΑΛΑΤΑ ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΟΥ ΕΞΑΙΡΕΣΗ, ΠΕΠΟΝΙ ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΟΥ ΕΞΑΙΡΕΣΗ, ΠΙΠΕΡΙΑ ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΟΥ, ΦΑΣΟΛΑΚΙΑ ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΟΥ ΕΞΑΙΡΕΣΗ, ΠΙΠΕΡΙΑ ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΟΥ, ΣΠΑΝΑΚΙ, ΤΟΜΑΤΑ ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΟΥ, ΑΓΓΟΥΡΙ - ΠΑΛΙΟΥΡΙΑΣ, ΑΓΓΟΥΡΙ ΥΠΑΙΘΡΟΥ,	27,24

ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΑ ΦΥΤΑ ΓΙΑ ΖΩΟΤΡΟΦΕΣ	ΒΙΚΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ (Β1-65), ΚΡΙΘΑΡΙ ΔΙΑΦΟΡΑ, ΚΟΦΤΟΛΙΒΑΔΑ, ΞΗΡΙΚΗ ΜΗΔΙΚΗ ΓΙΑ ΖΩΟΤΡΟΦΗ ΚΑΙ ΧΛΩΡΑ ΝΟΜΗ ΛΟΛΙΟΥΜ, ΜΗΔΙΚΗ ΓΙΑ ΑΠΟΞΗΡΑΝΣΗ - ΑΦΥΔΑΤΩΣΗ, ΑΡΑΒΟΣΙΤΟΣ ΔΙΑΦΟΡΑ, ΒΡΩΜΗ ΔΙΑΦΟΡΑ, ΚΟΥΚΙΑ ΞΕΡΑ ΤΑΝΑΓΡΑ (Μ-10868), ΣΑΝΟΣ ΜΗΔΙΚΗΣ-ΖΩΟΤΡΟΦΕΣ, ΣΙΤΟΣ ΜΑΛΑΚΟΣ ΔΙΑΦΟΡΑ, ΣΟΓΙΑ - ΚΑΡΠΟΣ ΓΙΑ ΖΩΟΤΡΟΦΕΣ, ΣΟΡΓΟ ΔΙΑΦΟΡΑ, ΤΡΙΤΙΚΑΛΕ ΔΙΑΦΟΡΑ, ΤΡΙΦΥΛΛΙ ΓΙΑ ΑΠΟΞΗΡΑΝΣΗ - ΑΦΥΔΑΤΩΣΗ, ΤΡΙΦΥΛΛΙ-ΖΩΟΤΡΟΦΕΣ, ΣΙΤΟΣ ΣΚΛΗΡΟΣ ΔΙΑΦΟΡΑ, ΒΡΩΜΗ ΔΙΑΦΟΡΑ, ΚΡΙΘΑΡΙ GEORGE	2600,39
ΛΟΙΠΑ ΣΙΤΗΡΑ	ΒΡΩΜΗ ΒΕΡΜΙΟ, ΔΙΑΦΟΡΑ ΚΑΣΑΝΔΡΑ, ΚΡΙΘΑΡΙ GEORGE, ΚΡΙΘΑΡΙ ΔΙΑΦΟΡΑ, ΣΙΤΟΣ ΜΑΛΑΚΟΣ ΔΙΑΦΟΡΑ, ΣΙΤΟΣ ΣΚΛΗΡΟΣ ΔΙΑΦΟΡΑ	141,79
ΛΟΙΠΕΣ ΔΕΝΔΡΩΔΕΙΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ	ΑΚΤΙΝΙΔΙΑ ΜΟΝΤΥ, ΧΕΪΓΟΥΡΝΤ, ΑΚΤΙΝΙΔΙΟ, ΚΑΣΤΑΝΙΕΣ ΓΙΑ ΚΑΡΠΟ, ΛΩΤΟΙ, ΞΗΡΑ ΜΗ ΜΕΤΑΠΟΙΗΜΕΝΑ ΣΥΚΑ ΤΑΞΙΑΡΧΗ, ΡΟΔΙΕΣ, ΣΥΚΙΕΣ ΝΩΠΕΣ	789,76
ΛΟΙΠΕΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ	ΑΡΩΝΙΑ, ΒΑΤΟΜΟΥΡΑ, ΓΚΟΤΖΙ ΜΠΕΡΙ, ΙΠΠΟΦΑΕΣ, ΛΗΜΟΝΙΟ, ΣΟΡΓΟ - ΣΚΟΥΠΟΧΟΡΤΟ ΕΒΡΟΥ	9,78
ΜΗΛΟΕΙΔΗ	ΑΧΛΑΔΙΑ ΑΜΠΑΤ ΦΕΤΕΛ, ΚΟΣΣΙΑ, ΚΡΥΣΤΑΛΛΙ, ΝΑΣΙ ΜΗΛΑ ΓΚΡΑΝΥ ΣΜΙΘ, ΣΤΑΡΚΙΝΓΚ ΝΤΕΛΙΣΙΟΥΣ, ΦΟΥΤΖΙ, ΜΗΛΙΕΣ Α	3,89
ΟΣΠΡΙΑ ΒΡΩΣΙΜΑ	ΦΑΣΟΛΙΑ ΜΙΚΡΟΣΠΕΡΜΑ, ΞΕΡΑ ΔΙΑΦΟΡΑ	2,99
ΠΟΡΤΟΚΑΛΙΑ ΠΡΟΣ ΧΥΜΟΠΟΙΗΣΗ	ΠΟΡΤΟΚΑΛΙΑ LANE LATE, ΛΟΙΠ. ΟΜΦΑΛ. ΠΟΙΚΙΛ., NEWHALL, ΣΑΛΟΥΣΤΙΑΝΑ	232,16
ΠΥΡΗΝΟΚΑΡΠΑ	ΔΑΜΑΣΚΗΝΑ ΣΤΑΝΛΕΪ, ΝΩΠΑ, ΣΑΝΤΑ ΡΟΖΑ ΚΕΡΑΣΙΑ - ΣΕΡΡΩΝ (ΜΑΥΡΟ), ΚΕΡΑΣΙΕΣ Α, ΚΕΡΑΣΙΕΣ Γ ΒΕΡΙΚΚΟΚΑ ΜΠΕΜΠΕΚΟΥ ΝΕΚΤΑΡΙΝΙΑ ΑΝΤΡΙΑΝΑ, ΚΑΛΤΕΖΙ 2000, ΜΠΙΓΚ ΤΟΠ, ΦΛΕΪΒΟΡ ΤΟΠ, ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΠΟΙΚΙΛΙΩΝ ΟΨΙΜΑ, ΝΕΚΤΑΡΙΝΙΕΣ Β ΡΟΔΑΚΙΝΑ - ΚΟΝΤΟΝΙ ΝΑΟΥΣΑΣ, ΔΙΑΦ. ΠΡΩΪΜΑ, ΡΟΥΑΓΙΑΛ ΕΪΠΡΙΑ, ΣΠΡΙΝΓΚ ΚΡΕΣΤ, ΡΟΔΑΚΙΝΙΕΣ Α, ΡΟΔΑΚΙΝΙΕΣ Β	5,35
ΦΥΤΩΡΙΑ	ΦΥΤΩΡΙΑ ΚΑΡΠΟΦΟΡΩΝ ΔΕΝΔΡΩΝ ΚΑΙ ΘΑΜΝΩΝ-ΛΑΧΑΝΙΚΩΝ	0,67
ΧΩΡΟΙ ΕΚΤΡΟΦΗΣ ΣΑΛΙΓΚΑΡΙΩΝ	ΕΚΤΡΟΦΗ ΣΑΛΙΓΚΑΡΙΩΝ	0,2
ΣΥΝΟΛΟ		12.647,62

ΟΠΕΚΕΠΕ 2016

Συμπερασματικά αναφέρουμε ότι ,

- Το 37,60% της έκτασης δεν αφορά καλλιεργήσιμη γη αλλά βοσκότοπους.
- Το 20,56% αφορά εκτάσεις όπου καλλιεργούνται ζωοτροφές.
- Το 5,7% αφορά εκτάσεις που βρίσκονται σε αγρανάπαυση για να έρθουν σε καλή κατάσταση για καλλιέργεια τα επόμενα έτη.

- Άρα, συνολικά το 63,86% της δηλωμένης στον ΟΠΕΚΕΠΕ γης της περιοχής, αφορά την εξυπηρέτηση της ζωικής παραγωγής με ένα μικρό ποσοστό να αφορά στην αγρανάπαυση.

Επομένως, το υπόλοιπο ποσοστό 36,14% που αντιστοιχεί σε 4.570,85 δηλωμένα στον ΟΠΕΚΕΠΕ καλλιεργήσιμη γης αφορούν:

- Το 55,32%, δηλαδή, άνω της μισής καλλιεργήσιμη γης, αφορά στην καλλιέργεια **εσπεριδοειδών**.
- Το 17,28% αφορά δενδρώδεις καλλιέργειες εντός των οποίων, ως επί το πλείστον εντάσσεται η καλλιέργεια **ακτινιδίων**.
- Συγκριτικά με το προηγούμενο έτος, είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι έχουν προκύψει καινούριες καλλιέργειες, όπως είναι τα **ΑΡΩΜΑΤΙΚΑ ΦΥΤΑ και τα ΟΣΠΡΙΑ**, ενώ έχει αυξηθεί η καλλιεργήσιμη γη κατά 200 στρέμματα. Οι παραπάνω παρατηρήσεις δημιουργούν μια αισιοδοξία για το αγροτικό μέλλον στην περιοχή.

Αντίστοιχα, βάσει στοιχείων του ΟΠΕΚΕΠΕ, το 2016 στην περιοχή του Δήμου Αρταίων ήταν καταγεγραμμένο το παρακάτω **ΖΩΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ** (βλ. Πίνακα 13):

Πίνακας 13: Ζωικό κεφάλαιο στο Δήμο Αρταίων, έτη 2015 και 2016

Είδος	Κατηγορία	Αριθμός Ζώων 2016	Αριθμός Ζώων 2015
ΑΙΓΟΠΡΟΒΑΤΑ	ΑΙΓΕΣ, ΛΟΙΠΗ, ΑΜΝΟΙ ΑΡΣΕΝΙΚΟΙ, ΑΥΤΟΧΘΟΝΗ ΑΜΝΟΙ ΑΡΣΕΝΙΚΟΙ, ΒΕΛΤΙΩΜΕΝΗ ΑΜΝΟΙ ΑΡΣΕΝΙΚΟΙ, ΛΟΙΠΗ ΑΜΝΟΙ ΘΗΛΥΚΟΙ, ΑΥΤΟΧΘΟΝΗ ΑΜΝΟΙ ΘΗΛΥΚΟΙ, ΒΕΛΤΙΩΜΕΝΟΙ ΑΜΝΟΙ ΘΗΛΥΚΟΙ, ΛΟΙΠΗ ΕΡΙΦΙΑ ΑΡΣΕΝΙΚΑ, ΒΕΛΤΙΩΜΕΝΗ ΕΡΙΦΙΑ ΑΡΣΕΝΙΚΑ, ΛΟΙΠΗ ΕΡΙΦΙΑ ΘΗΛΥΚΑ ΛΟΙΠΑ, ΚΡΙΟΙ, ΒΕΛΤΙΩΜΕΝΗ ΚΡΙΟΙ, ΛΟΙΠΗ ΠΡΟΒΑΤΙΝΕΣ, ΛΟΙΠΗ ΠΡΟΒΑΤΙΝΕΣ, ΒΕΛΤΙΩΜΕΝΗ ΤΡΑΓΟΙ, ΛΟΙΠΗ	70.343	73.282

ΒΟΟΕΙΔΗ	ΒΟΟΕΙΔΗ, ΑΡΣΕΝΙΚΑ, ΓΑΛΑΚΤΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ, ΒΕΛΤΙΩΜΕΝΗ ΒΟΟΕΙΔΗ, ΘΗΛΥΚΑ, ΓΑΛΑΚΤΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ, ΒΕΛΤΙΩΜΕΝΗ ΒΟΟΕΙΔΗ, ΘΗΛΥΚΑ, ΚΡΕΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ, ΛΟΙΠΗ ΒΟΟΕΙΔΗ, ΑΡΣΕΝΙΚΑ, ΚΡΕΑΤΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ, ΒΕΛΤΙΩΜΕΝΗ ΒΟΟΕΙΔΗ, ΑΡΣΕΝΙΚΑ, ΛΟΙΠΗ	3.546	3.740
ΙΠΠΟΕΙΔΗ	ΙΠΠΟΙ, ΘΗΛΥΚΟΙ > 6 ΜΗΝΩΝ, ΛΟΙΠΗ	1	1
ΚΥΨΕΛΕΣ ΜΕΛΙΣΣΩΝ - ΜΕΛΛΙΣΟΣΜΗΝΗ	ΚΥΨΕΛΕΣ ΜΕΛΙΣΣΩΝ - ΜΕΛΛΙΣΟΣΜΗΝΗ	5.641	4.912
ΟΡΝΙΘΟΕΙΔΗ	ΟΡΝΙΘΕΣ ΚΡΕΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ-ΩΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	11.959.728	12.703.378
ΧΟΙΡΟΙ	ΚΑΠΡΟΙ ΛΟΙΠΗ, ΠΑΧΥΝΟΜΕΝΑ ΧΟΙΡΙΔΙΑ, ΧΟΙΡΟΜΗΤΕΡΕΣ	7.101	16.472
ΣΥΝΟΛΟ		12.046.360	12.801.785

ΟΠΕΚΕΠΕ 2016

Συμπερασματικά, αναφέρουμε ότι, από τον παραπάνω πίνακα:

- Φαίνεται ξεκάθαρα η **υπεροχή του τομέα της πτηνοτροφίας** στην περιοχή μας.
- Συγκριτικά με στοιχεία του ΟΠΕΚΕΠΕ ΓΙΑ ΤΟ 2015 **έχουμε μείωση του ζωικού κεφαλαίου**. Μειώθηκαν τα αιγοπρόβατα, τα ορνιθοειδή και τα βοοειδή, **αλλά κυρίως και δραματικά μειώθηκαν οι χοίροι**. Τέλος, αυξήθηκαν οι κυψέλες μελισσών.

ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Όπως προκύπτει από τα προηγούμενα (βλ. πίνακα 11), κατά το έτος 2015, σε τοπικό επίπεδο (ΠΕ Άρτας), από τις διάφορες δραστηριότητες του Δευτερογενούς Τομέα Παραγωγής παρήχθησαν συνολικά 108.000.000 €, κάτι που σημαίνει ότι η συμβολή του Δευτερογενούς Τομέα Παραγωγής στη διαμόρφωση του τοπικού ΑΕΠ (ΑΕΠ ΠΕ Άρτας) ήταν της τάξης του 17,10%. Από τους τέσσερις προαναφερόμενους κλάδους οικονομικών δραστηριοτήτων που καθορίζουν το ύψος της τοπικής ΑΠΑ του Δευτερογενούς Τομέα Παραγωγής, **την μεγαλύτερη συνεισφορά, διαχρονικά, έχει**

ο κλάδος της μεταποίησης και ακολουθεί αυτός της ενέργειας και των κατασκευών.

Στον πίνακα 14 που ακολουθεί, παρουσιάζεται η διαχρονική συνεισφορά των διάφορων οικονομικών δραστηριοτήτων – κλάδων στη διαμόρφωση του ύψους της τοπικής ΑΠΑ του Δευτερογενούς Τομέα Παραγωγής κατά την περίοδο 2000 – 2015 (στοιχεία από ΕΛ.ΣΤΑΤ., εκφρασμένα σε τρέχουσες τιμές εκατομμυρίων € και κατόπιν ίδιας επεξεργασίας).

Πίνακας 14: Συνεισφορά κλάδων στη διαμόρφωση της τοπικής ΑΠΑ του Δευτερογενούς Τομέα Παραγωγής

ΕΤΗ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΤΟΠΙΚΗ ΑΠΑ 2ΓΓΕΝΟΥΣ ΤΟΜΕΑ ΠΕ ΑΡΤΑΣ	ΜΕΤΑΠ ΟΙΗΣΗ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ -ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑ	ΛΟΙΠΟΙ ΚΛΑΔΟΙ (Ορυχεία, Λατομεία, Ενέργεια, Διανομή Νερού, Φυσικού Αερίου, κα)
2000	111	34	52	26
2001	109	40	42	27
2002	142	47	61	34
2003	173	59	73	40
2004	191	55	97	39
2005	178	58	74	47
2006	221	56	121	44
2007	197	72	89	36
2008	174	68	79	27
2009	164	60	68	35
2010	158	64	59	34
2011*	126	68	40	19
2012*	133	64	39	30
2013*	155	62	56	36
2014*	109	62	14	34
2015*	108	61	18	29

* Προσωρινά στοιχεία ΕΛ.ΣΤΑΤ, έως 01/2018, ίδια επεξεργασία

Σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία του Επιμελητηρίου Άρτας (Ιανουάριος 2018) και κατόπιν ίδιας επεξεργασίας, προέκυψε ότι στα γεωγραφικά όρια του Δήμου Αρταίων λειτουργούν σήμερα περίπου 4.260 συνολικά επιχειρήσεις, διαφόρων νομικών μορφών, οι οποίες δραστηριοποιούνται σε όλους τους κλάδους των

οικονομικών δραστηριοτήτων, τόσο του Δευτερογενούς όσο και του Τριτογενούς Τομέα Παραγωγής.

Από τις 4.260 συνολικά επιχειρήσεις που σήμερα λειτουργούν εντός των γεωγραφικών ορίων του Δήμου Αρταίων, οι περίπου 858 επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται σε διάφορους οικονομικούς κλάδους του Δευτερογενούς Τομέα Παραγωγής, ήτοι ποσοστό 20,14% και οι υπόλοιπες 3.402 επιχειρήσεις, ήτοι ποσοστό 79,86% δραστηριοποιούνται στον Τριτογενή Τομέα (στοιχεία από Επιμελητήριο Άρτας, κατόπιν ίδιας επεξεργασίας).

Μεγάλος αριθμός των μεταποιητικών μονάδων σχετίζεται με την εκμετάλλευση, επεξεργασία και αξιοποίηση των παραγόμενων από τον Πρωτογενή Τομέα προϊόντων, κυρίως για την παραγωγή τυροκομικών προϊόντων, κρεάτων και ζωοτροφών.

Βάσει του ποσοστού συμμετοχής του Δευτερογενούς Τομέα στη διαμόρφωση του ύψους της συνολικής τοπικής ΑΠΑ, θα λέγαμε ότι η περιοχή χαρακτηρίζεται από **λίγες επιχειρήσεις, μικρού μεγέθους που στη μεγάλη πλειοψηφία τους είναι οικογενειακές. Η διοίκηση αυτών γίνεται από τους ίδιους τους επιχειρηματίες και όχι από επαγγελματίες μάνατζερ.** Λόγω ακριβώς του μικρού αυτού μεγέθους τους **δεν μπορούν να πετύχουν οικονομίες κλίμακας,** γεγονός που θα καθιστούσε τα προϊόντα τους ανταγωνιστικά τόσο απέναντι στα προϊόντα των χωρών χαμηλότερου εργατικού κόστους όσο και στα προϊόντα των ανεπτυγμένων χωρών.

Σε σχέση με την **εξαγωγική δραστηριότητα** των επιχειρήσεων της ευρύτερης περιοχής θα λέγαμε ότι αυτή είναι σχετικά μικρή και εντοπίζεται σχεδόν αποκλειστικά σε αγροτικά προϊόντα, νωπά και μεταποιημένα. Μικρότερη εξαγωγική δραστηριότητα παρατηρείται σε προϊόντα όπως οικοδομικά υλικά, πολλαπλασιαστικό υλικό- φυτώρια, άλλες κατασκευές-ανελκυστήρες, μουσαμάδες (στοιχεία από Επιμελητήριο Άρτας). Σύμφωνα με στοιχεία του Επιμελητηρίου Άρτας έως τον 01/2018, **44 επιχειρήσεις ασκούν εξαγωγική δραστηριότητα.**

Τα αγροτικά προϊόντα για τα οποία υπάρχει εξαγωγική δραστηριότητα είναι κυρίως τα εσπεριδοειδή, τα τυροκομικά προϊόντα, οι ελιές/ελαιόλαδο, τα φρούτα και τα λαχανικά. **Οι εξαγωγές των αγροτικών προϊόντων βασίζονται σε μεμονωμένες ιδιωτικές πρωτοβουλίες και γίνονται με τρόπο που σαφέστατα επιδέχεται βελτίωσης: α) μέσω επιτυχημένων συνεργατικών σχημάτων που θα μπορούσαν να δημιουργηθούν μεταξύ των μεμονωμένων αγροτών, β) μέσω της ενίσχυσης της παραγωγής μεταποιημένων αγροτικών προϊόντων.** Επομένως, παραμένει ζητούμενο η ενίσχυση της υγιούς και εξωστρεφούς επιχειρηματικότητας.

ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Όπως προκύπτει από τα οικονομικά μεγέθη που είδαμε προηγουμένως (βλ. Πίνακα 11), ο Τριτογενής Τομέας Παραγωγής, σε σύγκριση με τους άλλους δύο Τομείς Παραγωγής, διαχρονικά έρχεται πρώτος ως προς τη διαμόρφωση της τοπικής συνολικής ΑΠΑ (ΠΕ Άρτας). Το ίδιο συμβαίνει σε επίπεδο Περιφέρειας Ηπείρου, αλλά και σε εθνικό επίπεδο.

Συγκεκριμένα, σε τοπικό επίπεδο (ΠΕ Άρτας), από τις διάφορες δραστηριότητες του Τριτογενούς Τομέα Παραγωγής το 2015 παρήχθησαν συνολικά 442.000.000 €, κάτι που σημαίνει ότι η συμβολή του Τριτογενούς Τομέα Παραγωγής στη διαμόρφωση του τοπικού ΑΕΠ (ΑΕΠ ΠΕ Άρτας) ήταν της τάξης του 69,76%.

Στον πίνακα 15 που ακολουθεί παρουσιάζεται η διαχρονική συνεισφορά των διάφορων οικονομικών δραστηριοτήτων – κλάδων στη διαμόρφωση του ύψους της τοπικής ΑΠΑ του Τριτογενούς Τομέα Παραγωγής κατά την περίοδο 2000 – 2015 (στοιχεία από ΕΛ.ΣΤΑΤ., εκφρασμένα σε τρέχουσες τιμές εκατομμυρίων €).

Πίνακας 15: Συνεισφορά κλάδων στη διαμόρφωση της τοπικής ΑΠΑ του Τριτογενούς

Τομέα Παραγωγής

ΕΤΗ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΤΟΠΙΚΗ ΑΠΑ 3ΓΕΝΟΥΣ ΤΟΜΕΑ ΠΕ ΑΡΤΑΣ	ΧΟΝΔΡΙΚΟ, ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ- ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΚΑΤΑΛΥΜΑ ΤΟΣ ΚΑΙ ΕΣΤΙΑΣΗΣ	ΔΗΜ ΟΣΙΕ Σ ΥΠΗ ΡΕΣΙ ΕΣ	ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣ ΤΩΤΙΚΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚ ΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ- ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣ ΗΣ ,ΕΠΙΚΟΙΝΩ ΝΙΑΣ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ Σ	ΛΟΙΠΕΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ, ΤΕΧΝΙΚΕΣ, ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ
2000	329	116	100	70	28	15
2001	349	117	113	74	27	18
2002	389	120	128	81	41	19
2003	413	138	135	83	40	16
2004	426	141	137	90	38	20
2005	462	150	143	102	46	21
2006	472	153	139	105	51	24
2007	513	173	144	121	46	29
2008	554	177	171	134	44	30
2009	573	165	178	136	64	29
2010	580	167	176	153	53	31
2011*	539	151	185	141	39	23
2012*	487	121	165	146	34	21
2013*	451	112	153	138	29	19
2014*	451	116	153	133	29	19
2015*	442	112	148	128	33	21

ΕΛ.ΣΤΑΤ. έως 01/2018

Αν και το ύψος της ΑΠΑ του Τριτογενούς Τομέα Παραγωγής χαρακτηρίζεται από μεγάλη πολυκλαδικότητα, από επεξεργασία των στοιχείων της ΕΛ.ΣΤΑΤ. του προηγούμενου πίνακα, προέκυψε ότι, σε τοπικό επίπεδο (ΠΕ Άρτας), μετά τις δημόσιες υπηρεσίες, **την μεγαλύτερη συνεισφορά στη διαμόρφωση του ύψους της τοπικής ΑΠΑ, διαχρονικά, παρουσιάζει ο κλάδος του εμπορίου (χονδρικό και λιανικό), καθώς και ο κλάδος της παροχής υπηρεσιών εστίασης και τουρισμού.**

Στο ίδιο συμπέρασμα καταλήγουμε και από την επεξεργασία των στοιχείων από το Επιμελητήριο Άρτας, αναφορικά με τη διάρθρωση των ιδιωτικών επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον Τριτογενή Τομέα Παραγωγής. Από τις 3.402 συνολικά ιδιωτικές επιχειρήσεις του Τριτογενούς Τομέα που λειτουργούν εντός των γεωγραφικών ορίων του Δήμου Αρταίων, οι 1.821 επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται στους κλάδους του εμπορίου και οι 1.581 στον κλάδο των υπηρεσιών, όπου

εντάσσονται και οι επιχειρήσεις εστίασης και τουρισμού (οι οποίες σύμφωνα με στοιχεία του Επιμελητηρίου Άρτας για το σύνολο της ΠΕ Άρτας είναι 944).

Από στοιχεία του Επιμελητηρίου της Άρτας προκύπτει πως η **διακοπή των οικονομικών δραστηριοτήτων των επιχειρήσεων της Π.Ε. Άρτας** είχε αύξουσα τάση την πενταετία από το 2008 μέχρι 2012. Συγκεκριμένα, το σύνολο των επιχειρήσεων που διέκοψαν τη λειτουργία τους ήταν 989 επιχειρήσεις, που αποτελεί πολύ μεγάλο αριθμό συγκριτικά με το σύνολο των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην περιοχή μας.

Ευτυχώς, την πενταετία από το 2013 έως σήμερα, η εικόνα αλλάζει. Σύμφωνα με το Επιμελητήριο Άρτας έχουν διακόψει τη λειτουργία τους 530 (119 Τμήμα Υπηρεσιών, 212 Εμπορικό Τμήμα και 119 Τμήμα Μεταποίησης) επιχειρήσεις (δηλαδή σχεδόν ο μισός αριθμός επιχειρήσεων από την προηγούμενη πενταετία). Ακόμα πιο αισιόδοξες γίνονται οι προβλέψεις αν συνυπολογίσει κανείς τον αριθμό των επιχειρήσεων που έκαναν έναρξη την τελευταία πενταετία, που είναι συνολικά 841 (385 Τμήμα Υπηρεσιών, 338 Εμπορικό Τμήμα και 118 Τμήμα Μεταποίησης) επιχειρήσεις, αριθμός μεγαλύτερος από αυτόν των διακοπών.

Στο σημείο αυτό πρέπει να παραθέσουμε πιο εξειδικευμένα στοιχεία για τον κλάδο τουρισμού μιας και αποτελεί έναν από τους τομείς που προτείνονται για ανάπτυξη. Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ., η δυναμικότητα των συλλογικών τουριστικών καταλυμάτων το 2011 στην Ήπειρο φαίνεται στον Πίνακα 16 και ήταν ως εξής:

Πίνακας 16: *Δυναμικότητα συλλογικών τουριστικών καταλυμάτων το 2011 στην Ήπειρο*

	Αριθμός καταλυμάτων		
	Ξενοδοχεία και ομοειδή καταλύματα	Τουριστικά Κάμπινγκ	Σύνολο
Ήπειρος	1.605	14	1.619
Άρτα	32	0	32

Θεσπρωτία	344	5	349
Ιωάννινα	416	1	417
Πρέβεζα	813	8	821

ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2011

Ενώ, σύμφωνα με στοιχεία του Ξενοδοχειακού Επιμελητηρίου Ελλάδος (ΞΕΕ), το έτος 2015, οι **διανυκτερεύσεις σε καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου** (πλην κάμπινγκ) στην Ήπειρο καταγράφονται στον Πίνακα 17, και είχαν ως εξής:

Πίνακας 17: *Διανυκτερεύσεις σε καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου ανά ΠΕ, ανά Δήμο και στην ΠΗ το 2015*

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ / ΔΗΜΟΣ	Διανυκτερεύσεις ημεδαπών	Διανυκτερεύσεις αλλοδαπών	Διανυκτερεύσεις Σύνολο	Ποσοστό (%) συνολικών διαθέσιμων κλινών όπου αναφέρονται τα στοιχεία
ΣΥΝΟΛΟ	610.290	281.936	892.226	76,0
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	395.509	63.122	458.631	70,3
ΔΗΜΟΣ ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	341.291	50.546	391.837	91,4
ΔΗΜΟΣ ΒΟΡΕΙΩΝ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ	5.840	1.460	7.300	60,3
ΔΗΜΟΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ	22.730	6.438	29.168	38,0
ΔΗΜΟΙ ΖΙΤΣΑΣ ΚΑΙ ΔΩΔΩΝΗΣ, ΠΩΓΩΝΙΟΥ	775	393	1.168	51,6
ΔΗΜΟΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ	4.711	607	5.318	45,7
ΔΗΜΟΣ ΜΕΤΣΟΒΟΥ	20.162	3.678	23.840	72,6
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΤΑΣ	48.776	4.453	53.229	89,8
ΔΗΜΟΣ ΑΡΤΑΙΩΝ	47.497	4.285	51.782	97,2
ΔΗΜΟΙ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ ΚΑΙ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ	1.279	168	1.447	62,7
ΔΗΜΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΣΚΟΥΦΑ				

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	61.573	49.465	111.038	62,9
ΔΗΜΟΣ ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑΣ	60.823	49.371	110.194	63,1
ΔΗΜΟΙ ΣΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΦΙΛΙΑΤΩΝ	750	94	844	59,3
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	104.432	164.896	269.328	90,4
ΔΗΜΟΙ ΠΡΕΒΕΖΑΣ ΚΑΙ ΖΗΡΟΥ	72.994	32.757	105.751	94,5
ΔΗΜΟΣ ΠΑΡΓΑΣ	31.438	132.139	163.577	85,2

Στοιχεία από Ξ.Ε.Ε. 2015

Από τον παραπάνω πίνακα 17 προκύπτει το συμπέρασμα ότι η συντριπτική πλειοψηφία των επισκεπτών της ΠΕ Άρτας διανυκτερεύει στο Δήμο Αρταίων. Ωστόσο, η ΠΕ Άρτας είναι τελευταία σε σειρά από τις υπόλοιπες Περιφερειακές Ενότητες της Ηπείρου και μάλιστα με μεγάλη διαφορά. Συγκεκριμένα, οι διανυκτερεύσεις στην ΠΕ Άρτας αφορούν μόλις το 5,97% των συνολικών διανυκτερεύσεων στην Περιφέρεια Ηπείρου. Με την υιοθέτηση κατάλληλης στρατηγικής, αυτό είναι ένα ποσοστό που πρέπει να αλλάξει για την περιοχή μας (βλ. προτεινόμενη ΔΡΑΣΗ 1)!

Κατόπιν της ανωτέρω ανάλυσης, συμπερασματικά θα μπορούσαμε να πούμε για την περιοχή μας και για όλους τους τομείς παραγωγής ότι οι τοπικές επιχειρήσεις **δεν έχουν αναπτύξει ευέλικτους συνεργατικούς σχηματισμούς (clusters)**, που θα τους επέτρεπαν να αξιοποιήσουν οικονομίες κλίμακας, να χαμηλώσουν τα λειτουργικά τους κόστη και να αυξήσουν την απόδοσή τους και το κέρδος τους. Θα μπορούσαν να αναληφθούν δράσεις ενημέρωσης του επιχειρηματικού κόσμου, σχετικά με τα ζητήματα αυτά (βλ. προτεινόμενη Δράση 7).

4. ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΣ ΑΝΑΓΚΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

4.1. Βασικά προβλήματα και ανάγκες της περιοχής

Προκειμένου να προχωρήσουμε στη διάγνωση των αναγκών του Δήμου Αρταίων θα πρέπει αρχικά να καταγράψουμε τα βασικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα της περιοχής, για να κατανοήσουμε το περιβάλλον στο οποίο δραστηριοποιούμαστε, και να μπορέσουμε στη συνέχεια να βρούμε τρόπους επίλυσης των προβλημάτων και αξιοποίησης των πλεονεκτημάτων της περιοχής. Κατόπιν της ανωτέρω έρευνας και βάσει στοιχείων που συγκεντρώνονται στις μελέτες:

- *"Στρατηγική έξυπνης εξειδίκευσης για την Περιφέρεια Ηπείρου"*
- *"Στρατηγικός Σχεδιασμός Δήμου Αρταίων"*
- *"Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Βάσει του Στόχου: Επενδύσεις για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση"*
- *"Αποτύπωση επιχειρηματικών τάσεων και τεχνολογικού επιπέδου επιχειρήσεων – Περιφέρεια Ηπείρου"*

εντοπίζονται τα κρίσιμα σημεία της περιοχής που συντελούν αρνητικά στην ανάπτυξη και την απασχολησιμότητα στην περιοχή. Συγκεκριμένα, για το Δήμο Αρταίων τα κύρια προβλήματα που εντοπίζονται είναι τα εξής:

- Χαμηλό επίπεδο επιχειρηματικότητας και καινοτομίας: Ο δείκτης εξειδίκευσης του ανθρώπινου δυναμικού σε συνδυασμό με τον δείκτη απασχόλησης του σε τομείς/ κλάδους έντασης γνώσης και υψηλής τεχνολογίας είναι χαμηλός. Το τεχνολογικό επίπεδο των επιχειρήσεων και το επίπεδο παραγωγής/ ενσωμάτωσης καινοτομίας από αυτές είναι χαμηλό για την περιοχή όπως και στο σύνολο της χώρας σε σχέση με το αντίστοιχο επίπεδο στις άλλες Περιφέρειες της Ένωσης. Στις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην περιοχή εντοπίζεται έλλειψη νοοτροπίας και μηχανισμών στοχευμένης επαγγελματικής κατάρτισης.
- Έλλειψη προσανατολισμού και εξειδίκευσης της επιχειρηματικής

δραστηριότητας σε κλάδους με συγκριτικά πλεονεκτήματα για την περιοχή.

- Ανεπαρκείς δομές πρωτογενούς τομέα και μη αξιοποίηση των τοπικών προϊόντων: Ο πρωτογενής τομέας βρίσκεται σε πολύ χαμηλό επίπεδο σε σχέση με τις δυνατότητες της περιοχής. Οι δομές στον αγροτικό τομέα είναι ανεπαρκείς και λόγω αδυναμίας συσκευασίας και τυποποίησης υπάρχει εσωστρέφεια και μικρή ανταγωνιστική ικανότητα σημαντικών αγροτικών προϊόντων. Τροχοπέδη στην εξέλιξη του πρωτογενούς τομέα αποτελούν το μικρό μέγεθος και ο πολυτεμαχισμός της γεωργικής γης, απροθυμία των νέων ανθρώπων να ασχοληθούν με την κτηνοτροφία και τη γεωργία, η ανεπαρκής επαγγελματική κατάρτιση και το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο των αγροτών.
- Υστέρηση στο δευτερογενή τομέα: Ο τομέας της μεταποίησης παρουσιάζει σημαντική υστέρηση και ο δείκτης βιομηχανικής ανάπτυξης είναι πολύ χαμηλός. Η πλειοψηφία των μεταποιητικών μονάδων της περιοχής ασχολούνται κυρίως με την επεξεργασία των προϊόντων του πρωτογενούς τομέα, γεγονός που οδηγεί στο συμπέρασμα πως ο δευτερογενής τομέας συνδέεται και επηρεάζεται άμεσα από την πορεία και εξέλιξη του πρωτογενούς τομέα. Οι αδυναμίες εντοπίζονται κυρίως στο μικρό μέγεθος επιχειρήσεων, στη μικρή προστιθέμενη αξία, περιορισμένη απασχόληση, μικρή διεισδυτικότητα και έλλειψη στρατηγικής Marketing, στην έλλειψη τοπικών υποστηρικτικών δομών και εκπαίδευσης του επιχειρηματικού δυναμικού και στην ανεπαρκή προβολή- προώθηση των τοπικών προϊόντων σε ευρύτερες ελληνικές και διεθνείς αγορές.
- Μη εκμετάλλευση φυσικού πλούτου και τουριστικού ενδιαφέροντος: Ο τουρισμός, παρά τις ιδιαιτερότητες της περιοχής, δεν παρουσιάζει την αναμενόμενη ανάπτυξη. Για την Άρτα ο τουρισμός θα πρέπει να θεωρείται σημαντικός πλουτοπαραγωγικός πόρος και θα πρέπει να αντιμετωπίζεται ανάλογα από όλους τους άμεσα συμβαλλόμενους αλλά και τους πολίτες της περιοχής. Η τουριστική βιομηχανία, αν και με αργούς ρυθμούς,

αναπτύσσεται διαρκώς, αλλά με μη ορθολογικό τρόπο.

- Έλλειψη εξωστρέφειας και εξαγωγικών δραστηριοτήτων και ανεπαρκής προβολή και προώθηση των τοπικών προϊόντων στην εγχώρια και διεθνή αγορά.
- Νοοτροπία κλειστής κοινωνίας- μέριμνα για το ατομικό και όχι κοινωνικό-συλλογικό συμφέρον, αδυναμία συνεργασιών – clusters, ομάδων παραγωγών, κοινωνικών συνεταιριστικών επιχειρήσεων κ.λπ.
- Γεωγραφική απομόνωση που συντελεί στην εμφάνιση ενδοπεριφερειακών και διαπεριφερειακών ανισοτήτων και ύπαρξη έντονων ενδοπεριφερειακών διαφορών μεταξύ των Π.Ε. της Ηπείρου καθώς και μεταξύ αστικών κέντρων και υπαίθρου. Έντονα δυσανάλογη ανάπτυξη μεταξύ των Περιφερειακών Ενοτήτων της Περιφέρειας Ηπείρου.

4.2. Πλεονεκτήματα και δυνατότητες της περιοχής

Τα πλεονεκτήματα που εντοπίζονται στην περιοχή του Δήμου Αρταίων και παρέχουν δυνατότητες ανάπτυξης στην περιοχή και εδραίωση της απασχολησιμότητας, αφορούν τον φυσικό «πλούτο» της περιοχής και την εκμετάλλευσή του, **με κύριους τους κλάδους του τουρισμού και του αγροτικού τομέα**. Συγκεκριμένα, για το Δήμο Αρταίων τα κύρια πλεονεκτήματα που εντοπίζονται είναι τα εξής:

- Η μεγάλη πεδινή έκταση και το κατάλληλο γεωμορφολογικό έδαφος παρέχουν σημαντικά πλεονεκτήματα για την ανάπτυξη του αγροτικού τομέα και την παραγωγή και τυποποίηση σημαντικών τοπικών προϊόντων.
- Δυνατότητα ανάπτυξης πολλών και διαφορετικών εναλλακτικών μορφών τουρισμού, η περιοχή διαθέτει εξαιρετικά συγκριτικά πλεονεκτήματα (περιοχές εξαιρετικού φυσικού κάλλους, αρχαιολογικά μνημεία, εθνικούς δρυμούς, τοπική πολιτιστική παράδοση, θρησκευτική κληρονομιά κ.λπ.) για την ανάδειξη του -θαλάσσιου, ειδικού, ορεινού, αθλητικού, θρησκευτικού, γαστρονομικού- τουρισμού ως κύρια εστία ανάπτυξης. Η ύπαρξη βασικών προϋποθέσεων ανάπτυξης του τουρισμού με δεδομένο το ιδιαίτερο φυσικό κάλος της περιοχής, δημιουργούν τις βάσεις για περαιτέρω ενίσχυσή του.
- Ο υγροβιότοπος του Αμβρακικού, ο οποίος είναι προστατευόμενος από τη συνθήκη Ramsar.
- Έργα υποδομής όπως η Εγνατία οδός το λιμάνι της Ηγουμενίτσας, η υποθαλάσσια ζεύξη Ακτίου-Πρέβεζας, η αναβάθμιση και ανάπτυξη του αεροδρομίου Ακτίου -Πρέβεζας, το αεροδρόμιο Ιωαννίνων, η συνεχής βελτίωση του εθνικού και επαρχιακού οδικού δικτύου, η κατασκευή της Ιονίας Οδού καθιστούν την Περιφέρεια Ηπείρου σημαντικό κόμβο στον Ελλαδικό χώρο, κυρίως εμπορικά και τουριστικά.

- Η γεωγραφική θέση της Ηπείρου την καθιστά σημαντική Πύλη της Ελλάδας τόσο προς την Ευρωπαϊκή Ένωση όσο και προς τα Βαλκάνια.
- Το περιβάλλον αποτελεί κρίσιμο σημείο για την ανάπτυξη του κλάδου και της περιοχής καθώς διαθέτει σημαντικό οικολογικό πλούτο και φυσικά οικοσυστήματα.
- Η δημιουργία Τμήματος Αγροκτήματος και Αγροδιατροφικού Τεχνολογικού Πάρκου που θα προκύψει από τη μετεξέλιξη του Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Ηπείρου σε Γεωπονική Σχολή. Η αλλαγή αυτή θα μπορούσε να αποτελέσει ευκαιρία για την περιοχή μας αν το αντικείμενο των Τμημάτων αυτών συνδεθεί και σχετιστεί με τα επαγγελματικά αντικείμενα που πρέπει να αναπτυχθούν και έχει ανάγκη η τοπική αγορά.
- Το γεωθερμικό πεδίο που έχει πιστοποιηθεί, για το οποίο υπάρχουν άριστες προοπτικές αξιοποίησης σε τομείς όπως θερμοκήπια, ιχθυοκαλλιέργειες και αντιπαγετώδη προστασία των καλλιεργειών των εσπεριδοειδών.

4.3. Δήλωση Στρατηγικής Ανάπτυξης Απασχολησιμότητας

Στον πίνακα 18 που ακολουθεί πραγματοποιείται μια σύντομη ανάλυση SWOT για να απεικονίσουμε με συνοπτικό τρόπο τις δυνάμεις και τις αδυναμίες της περιοχής του Δήμου Αρταίων αλλά και των πολιτών της που ζουν, εξελίσσονται και αναπτύσσονται μέσα σε αυτή. Στη συνέχεια η απεικονιστική καταγραφή των δεδομένων θα μας βοηθήσει να συντάξουμε τη Δήλωση Στρατηγικής Ανάπτυξης Απασχολησιμότητας που θα πρέπει να υιοθετήσει ο Δήμος Αρταίων και θα πρέπει να γίνει γνωστή, αποδεκτή και θερμά υποστηριζόμενη από όλους τους πολίτες-κατοίκους της περιοχής.

Πίνακας 18: Δυνάμεις- αδυναμίες πολιτών, φορέων και περιοχής Δήμου Αρταίων

ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΠΟΛΙΤΩΝ-ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΧΗΣ	ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΠΟΛΙΤΩΝ-ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΧΗΣ
# Η πλειοψηφία του εργατικού δυναμικού είναι χαμηλού μορφωτικού επιπέδου, σύμφωνα με τα στοιχεία του ΟΑΕΔ #Μικρές προσπάθειες από φορείς για την ανάπτυξη δικτύων συνεργασίας για την επίτευξη κοινού οφέλους #Η έλλειψη κουλτούρας εθελοντισμού #Η αδυναμία συνεργασίας μεταξύ των ανθρώπων της περιοχής λόγω νοοτροπίας #Έως πρόσφατα, η μη διαθεσιμότητα φορέα στην περιοχή της Άρτας που να ασχολείται αποκλειστικά με θέματα του ιδιωτικού τομέα, ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού,	#Η πλεονεκτική γεωγραφική θέση για ήπια τουριστική ανάπτυξη #Η παράλληλη ύπαρξη παραθαλάσσιων, πεδινών και ημι-ορεινών περιοχών #Το ιδιαίτερης αξίας φυσικό περιβάλλον #Η ύπαρξη παραδοσιακών οικισμών στις ορεινές περιοχές #Η δημιουργία Τμήματος Αγροκτήματος και Αγροδιατροφικού Τεχνολογικού Πάρκου στην Άρτα #Οι τουριστικοί πόροι είναι ικανοί να καταστήσουν την περιοχή τουριστικό προορισμό για όλη τη διάρκεια του έτους #Η ύπαρξη ιστορικών μνημείων, εκκλησιών, και λαογραφικών στοιχείων #Η δυνατότητα ανάπτυξης ειδικών μορφών τουρισμού (ιστορικός, αθλητικός,

<p>επιχειρηματικότητα, καινοτομίας, επαγγελματικού προσανατολισμού, κ.λπ.</p> <p>#Οι υποτυπώδεις υποδομές και κατασκευαστικές παρεμβάσεις που έχουν γίνει έως τώρα σε σημαντικούς τουριστικούς πόρους, όπως είναι το λιμάνι της Κορωνησίας</p> <p># Η ανεπαρκής διαφύλαξη, προβολή και αξιοποίηση των πολιτιστικών, λαογραφικών, ιστορικών στοιχείων και πόρων της περιοχής, με κίνδυνο την απαξίωση της επωνυμίας τους</p> <p>#Η αδυναμία εκμετάλλευσης κονδυλίων & πόρων για την ενίσχυση της ανάπτυξης της περιοχής (π.χ. προγράμματα LEADER)</p> <p>#Η ρύπανση του Αμβρακικού Κόλπου, λόγω γενικότερης αδυναμίας, των Αρμόδιων Αρχών, προστασίας και διαχείρισης φυσικών πόρων και ευαίσθητων φυσικών περιοχών</p> <p>#Η μη ανάδειξη της παραποτάμιας περιοχής</p> <p>#Η οικιστική ανάπτυξη της πόλης χωρίς την διαμόρφωση Αρχιτεκτονικού και Πολεοδομικού-Οικιστικού στίγματος</p> <p>#Ο μικρός αριθμός χώρων αναψυχής</p> <p>#Η ανυπαρξία δικτύου ποδηλατοδρόμων</p>	<p>οικοτουρισμός, αγροτουρισμός) που θα αποτελέσουν το μέλλον της οικονομίας</p> <p>#Ανάπλαση και διαμόρφωση της παραποτάμιας περιοχής του Άραχθου, ανάδειξη παραποτάμιου πάρκου</p> <p>#Ο Αμβρακικός Κόλπος και η δυνατότητα Αλιείας στον Αμβρακικό</p> <p>#Η ουσιαστική εφαρμογή θεσμικού πλαισίου διαχείρισης προστατευόμενων φυσικών οικοσυστημάτων</p> <p>#Μεγάλο μέγεθος παραδοσιακής γεωργίας και παραγωγής υψηλής ποιότητας παραδοσιακών αγροτικών προϊόντων</p> <p>#Αυξανόμενη παραγωγή βιολογικών προϊόντων</p> <p>#Ενίσχυση και συμπλήρωση του αγροτικού εισοδήματος μέσω υιοθέτησης των κατάλληλων πρακτικών μεταποίησης, συσκευασίας και διαδικασιών προώθησης των παραδοσιακών προϊόντων</p> <p>#Μεγαλύτερη έμφαση στην παραγωγή ποιοτικών και πιστοποιημένων προϊόντων</p> <p>#Δυνατότητα δημιουργίας κτηνοτροφικού πάρκου</p> <p>#Τα μεγάλα έργα οδικών αξόνων όπως η Ιόνια Οδός ή η Εγνατία θα συνεισφέρουν στην άρση της γεωγραφικής απομόνωσης της περιοχής</p> <p>#Η αξιοποίηση της γεωγραφικής θέσης της πόλης της Άρτας για διακομιστικό εμπόριο</p> <p>#Αυξανόμενη χρήση φωτοβολταϊκών και γενικά ΑΠΕ</p> <p>#Αξιοποίηση χρηματοδοτικών προγραμμάτων</p>
--	---

#Η έλλειψη υποδομών στήριξης του τουρισμού	και εργαλείων (ευκαιρίες πραγματοποίησης μεγάλων έργων υποδομής)
#Το υψηλό επίπεδο ανεργίας	#Τάση μεταβολής περιβαλλοντικής ευαισθησίας της κοινωνίας
#Η στασιμότητα εξέλιξης του πληθυσμού	#Η σημαντική συμβολή των Κέντρων Υγροτόπων (πχ Ροδιάς)
#Η ευκαιριακή και άναρχη οργάνωση του συνόλου των Επιχειρηματικών δραστηριοτήτων	#Οι πολιτικές που υιοθετούνται από τις τοπικές αρχές (ανάπλαση Ξενία, αποσυμφόρηση κεντρικού οικιστικού ιστού της Άρτας, ανάπτυξη της πόλης και πέραν του Άραχθου)
#Η μη ύπαρξη περιοχής ΒΙΠΕ	#Η ύπαρξη εγκαταστάσεων μεγάλων μονάδων παραγωγής που είναι ανεκμετάλλευτες
#Η γήρανση του πληθυσμού	
# Η εγκατάλειψη των οικισμών και μετεγκατάσταση των κατοίκων στην έδρα του Δήμου ή/και προς μεγαλύτερα αστικά κέντρα	

Με βάση όλα τα ανωτέρω στοιχεία και γεγονότα, είναι εμφανές ότι ο Δήμος Αρταίων είναι περιοχή όπου ο ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ και ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ κλάδος θα αναδειχθούν σε οικονομική «ατμομηχανή» της περιοχής. Το πρόσφορο έδαφος που υπάρχει στον αγροτικό και στον τουριστικό κλάδο θα αποτελέσει σημαντικό μοχλό οικονομικής ανάπτυξης για την επιχειρηματικότητα.

Το πρόβλημα της εποχής και της περιοχής μας που εντοπίζεται στον τομέα της ανάπτυξης, της απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας θα πρέπει να επιλυθεί στοχεύοντας στην αξιοποίηση των ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων της περιοχής. Τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα της περιοχής μας αναμφίβολα εντοπίζονται στον ΑΓΡΟΤΙΚΟ και ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ τομέα που εδώ και πολλά χρόνια παραμένουν αναξιοποίητα.

Στο σημείο αυτό πρέπει να επισημανθεί ότι επιβάλλεται η αλλαγή νοοτροπίας και κουλτούρας των ανθρώπων μέσω της υιοθέτησης μιας στρατηγικής που θα έχει ως στόχο το σωστό επαγγελματικό προσανατολισμό, την κατάρτιση και την εξειδίκευση των ανθρώπων ώστε η περιοχή να αντιμετωπίσει την κρίση αλλά

κυρίως τον ανταγωνισμό του εγχώριου και του διεθνούς περιβάλλοντος. Το Σχέδιο Δράσης που προτείνεται παρακάτω φιλοδοξεί να οδηγήσει με πρακτικό τρόπο ως προς την κατεύθυνση αυτή.

ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Η παραγωγή τοπικών προϊόντων με μοναδική ποιότητα παρέχει τη δυνατότητα εκμετάλλευσης (μεταποίηση, τυποποίηση, συσκευασία) και προώθηση- προβολή αυτών στην εγχώρια και διεθνή αγορά, από νέες επιχειρήσεις που θα δραστηριοποιηθούν στους συγκεκριμένους τομείς.

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Αντίστοιχα, ο τεράστιος φυσικός και πολιτισμικός πλούτος παρέχει τεράστιες δυνατότητες ανάπτυξης των διαφόρων τύπων εναλλακτικού τουρισμού στην περιοχή, δίνοντας τη δυνατότητα σε νέους επαγγελματίες και επιχειρήσεις να δραστηριοποιηθούν στα συγκεκριμένα πεδία. Οι θετικές προοπτικές του κλάδου στην περιοχή σε συνδυασμό με την αύξηση του τουριστικού ενδιαφέροντος για τη χώρα συντελούν θετικά στη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης στις υφιστάμενες επιχειρήσεις του κλάδου, ενισχύοντας σημαντικά την απασχόληση.

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, σημαντικός παράγοντας ανάπτυξης του εργατικού δυναμικού της περιοχής είναι η αλλαγή της νοοτροπίας που επικρατεί στην «κλειστή» τοπική κοινωνία και η δημιουργία συνεργασιών μεταξύ των τοπικών φορέων, οργανισμών και επιχειρήσεων για οργανωμένες συστημικές παρεμβάσεις. Οι τομείς της κοινωνικής οικονομίας και της πράσινης οικονομίας θα αποτελέσουν τους πιο κρίσιμους τομείς για την ανάπτυξη και την επεκτατική πολιτική της περιοχής μας.

Συνοψίζοντας, η Δήλωση Στρατηγικής Ανάπτυξης Απασχολησιμότητας του Δήμου Αρταίων προτείνεται να είναι ως εξής: **"Παροχή σωστού επαγγελματικού προσανατολισμού, κατάρτισης και εξειδίκευσης των ανθρώπων, με στόχο την κατανόηση των ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων της περιοχής μας και την κατάλληλη αξιοποίηση τους, που θα οδηγήσει στην επίτευξη ευημερίας και κοινού οφέλους".**

4.4. Περιγραφή Συγκεκριμένων Προτεινόμενων Επαγγελματιών

Αρχικά καταγράφουμε κάποια γενικά χαρακτηριστικά που πρέπει να έχουν ή να αποκτήσουν τα άτομα ώστε να δραστηριοποιούνται αποδοτικά στον κλάδο του τουρισμού. Τα άτομα που πρόκειται να απασχοληθούν στο συγκεκριμένο κλάδο θα πρέπει να διαθέτουν στοιχεία ομαδικότητας, συνεργασίας και να διακατέχονται από «ανήσυχο» πνεύμα για συνεχή αναζήτηση και εξέλιξη. Κύρια στοιχεία αυτών των ατόμων είναι η κοινωνικότητα, η φιλικότητα και η ευγένεια καθώς έρχονται συχνά σε επαφή με νέα άτομα. Παράλληλα, δύνανται να διακρίνονται από ευσυνειδησία, διακριτικότητα και ευχάριστη διάθεση, καθώς το επάγγελμά τους αφορά την αναψυχή και την ευχαρίστηση των πελατών τους.

Συγκεκριμένα, εργαζόμενοι ή ιδιοκτήτες τουριστικών επιχειρήσεων πρέπει να έχουν:

- Επικοινωνιακές δεξιότητες.
- Ευγενική συμπεριφορά προς τους πελάτες.
- Πειθώ και υπομονή καθώς οι τουρίστες πιθανώς να είναι άτομα από διαφορετική χώρα όπου η μεταξύ τους επικοινωνία καθίσταται πολλές φορές πιο δύσκολη.
- Ικανότητα λήψης απόφασης και διαπραγμάτευσης καθώς έρχονται συχνά σε επαφή με άτομα διαφορετικής θρησκείας και πολιτισμού.
- Ψυχραιμία και ικανότητα επίλυσης μικροπροβλημάτων που προκύπτουν.
- Σχολαστικότητα στην τήρηση κανόνων ασφαλείας και υγιεινής, καθώς και το αίσθημα ευθύνης απέναντι στο τουρίστα-πελάτη που πρέπει να διακατέχει κάθε εργαζόμενο καθώς ο κλάδος του τουρισμού είναι πλήρως συνυφασμένος με τον άνθρωπο και την εξυπηρέτηση του.
- Οργανωτικότητα, υπευθυνότητα, διάθεση για εξυπηρέτηση και το αίσθημα συνεργασίας δύνανται να συμπληρώνουν την επαγγελματική τους προσωπικότητα ώστε να μπορέσει να προβληθεί και να αναπτυχθεί το τουριστικό τους προϊόν.

- Γνώσεις του τόπου που δραστηριοποιούνται, καθώς πρέπει να είναι σε θέση να καθοδηγούν και να δίνουν πληροφορίες σε άτομα που έρχονται για πρώτη φορά σε επαφή με το δικό τους τόπο-περιβάλλον.
- Επιπρόσθετα, σε αθλητικές δραστηριότητες που αφορούν την ψυχαγωγία των τουριστών, η καλή φυσική κατάσταση θεωρείται σημαντική.
- Τέλος, θα πρέπει να σημειωθεί πως η γνώση παραπάνω της μίας ξένης γλώσσας (εκτός της Αγγλικής, η γνώση της οποίας θεωρείται πλέον απαραίτητη και αυτονόητη) αποτελεί μεγάλο πλεονέκτημα αφού είναι συχνή η προέλευση αλλοδαπών τουριστών.

Όσον αφορά τον τουριστικό κλάδο, **συγκεκριμένα επαγγέλματα που βρίσκονται σε έλλειψη από την αγορά εργασίας** και θα μπορούσαν να αναπτυχθούν περαιτέρω στο Δήμο Αρταίων, είναι:

1. ΞΕΝΑΓΟΣ

2. ΣΤΕΛΕΧΟΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ

Αναφέρεται στη λειτουργία τουριστικών γραφείων που παρέχουν αποκλειστικά μέσω διαδικτύου τις υπηρεσίες τους. Απαραίτητη προϋπόθεση να περιλαμβάνεται στον διακριτικό τους τίτλο ο όρος «Ηλεκτρονικές Υπηρεσίες» (e-service).

3. ΕΙΔΙΚΟΣ ΛΟΥΤΡΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ – SPA

4. ΣΤΕΛΕΧΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΥΠΑΙΘΡΙΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Αρμοδιότητες του στελέχους Τουρισμού Υπαίθριων Δραστηριοτήτων είναι ο σχεδιασμός και υλοποίηση τουριστικών προγραμμάτων και δραστηριοτήτων στη φύση. Οι δραστηριότητες αυτές μπορεί να είναι η πεζοπορία, η αναρρίχηση στο βουνό, το ορειβατικό ποδήλατο, το κανό-καγιάκ σε λίμνη και θάλασσα, το rafting-καγιάκ σε ποτάμι, αθλήματα στίβου, δραστηριότητες σχοινιών, τοξοβολία κ.λπ. Τέτοιου είδους επιχειρήσεις θα

μπορούσαν να δραστηριοποιηθούν στην περιοχή των Τζουμέρκων, του Αμβρακικού κόλπου καθώς και στην περιοχή της Κόπραινας.

5. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΝΟΔΟΣ

Ο Τουριστικός συνοδός (Tour Leader) είναι υπεύθυνος για την συνοδεία οργανωμένων ομάδων τουριστών σε προορισμούς κυρίως του εξωτερικού. Αναλαμβάνει υποχρεώσεις απέναντι στους πελάτες τουρίστες, τόσο κατά την περίοδο πριν την αναχώρηση, όσο και κατά τη διαμονή του group στον τόπο προορισμού και μέχρι την επιστροφή και ολοκλήρωση του ταξιδιού. Επίσης, διεκπεραιώνει ζητήματα που προκύπτουν από τη συνεργασία του ταξιδιωτικού γραφείου, που εκπροσωπεί, με προμηθευτές τουριστικών υπηρεσιών στον τόπο προορισμού.

6. ΣΤΕΛΕΧΟΣ ΚΛΑΔΟΥ ΛΙΑΝΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

Εμπορικά καταστήματα που εμπορεύονται χειροτεχνίες και αναμνηστικά για τους τουρίστες.

7. ΣΤΕΛΕΧΟΣ ΚΛΑΔΟΥ ΞΕΧΟΔΟΧΕΙΩΝ/ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ

Δημιουργία και λειτουργία Κάμπινγκ.

8. ΣΤΕΛΕΧΟΣ ΚΛΑΔΟΥ ΕΣΤΙΑΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΨΥΧΗΣ

Για παράδειγμα, αξιοποίηση της παραλίας της Κορωνησίας, κέντρο εστίασης με αποκλειστικά παραδοσιακές συνταγές στο κέντρο της πόλης.

9. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΜΕΘΙΟΚΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Ένας παραδοσιακός ξενώνας που προσφέρει για πρωινό προϊόντα ίδιας παραγωγής και παραδοσιακά (ζυμωτό ψωμί, δικά τους γαλακτοκομικά προϊόντα, μέλι, λάδι, κτλ).

10. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΜΕΓΡΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ (Αγροτουριστικές μονάδες).

Ο αγροτουρισμός διακρίνεται σε δύο βασικές μορφές:

- Σε εκείνη που καλύπτει υποδοχή και φιλοξενία τουριστών σε αγροκτήματα, όπου οι τουρίστες συμμετέχουν στις αγροτικές δραστηριότητες.
- Σε εκείνη που αφορά στη δημιουργία τουριστικών καταλυμάτων με παραδοσιακό χαρακτήρα, σε εξωστικούς μικροσυννοικισμούς, όχι απαραίτητα αγροτικούς και παρέχουν μόνο διαμονή και πρωινό.

Τέτοιες επιχειρήσεις θα μπορούσαν να είναι Γυναικείοι Αγροτουριστικοί Συνεταιρισμοί ή Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις, οι οποίες δεν παρέχουν διαμονή αλλά δραστηριοποιούνται στην παραγωγή παραδοσιακών προϊόντων και εδεσμάτων. Επιχειρήσεις Μεταποίησης τοπικών αγροτικών προϊόντων (γλυκά του κουταλιού, τσίπουρο, μέλι, λάδι, κ.α.).

11. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Για την ανάπτυξη του **συνεδριακού τουρισμού**, απαιτείται σαφώς η ύπαρξη ενός συνεδριακού κέντρου πλήρως εξοπλισμένου, για να εξυπηρετεί μικρού έως μεσαίου μεγέθους συνέδρια και εκδηλώσεις. Η ύπαρξη συνεδριακών χώρων στις ξενοδοχειακές μονάδες ή τα παραδοσιακά τουριστικά καταλύματα, μπορεί να λειτουργήσει ως συμπληρωματική υπηρεσία, εμπλουτίζοντας το ήδη υπάρχον προϊόν τους.

12. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΖΩΟΓΟΝΗΣΗΣ

Ως επιπρόσθετη παροχή των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων και των παραδοσιακών καταλυμάτων, δύναται να χρησιμοποιηθεί και να αξιοποιηθεί η ανάπτυξη του τουρισμού υγείας και αναζωογόνησης, αξιοποιώντας παράλληλα, τον πλούσιο φυσικό πλούτο των περιοχών της Άρτας, όπως τα ρέοντα φυσικά νερά και τα θεραπευτικά βότανα που βρίσκονται στην ευρύτερη περιοχή (ενδεικτικά αναφέρονται τα ιαματικά λουτρά στη περιοχή Χανόπουλο).

Όσον αφορά τον αγροτικό κλάδο, συγκεκριμένα επαγγέλματα που βρίσκονται σε έλλειψη από την αγορά εργασίας και θα μπορούσαν να αναπτυχθούν περαιτέρω στο Δήμο Αρταίων, είναι:

13. ΑΓΡΟΤΗΣ -ΚΑΛΛΙΕΡΓΗΤΗΣ -ΖΩΟΤΡΟΦΟΣ

14. ΑΛΙΕΑΣ

Ως αλιέας ορίζεται ο εργαζόμενος στον ιδιωτικό τομέα που ασκεί επαγγελματική αλιευτική δραστηριότητα (συλλεκτική αλιεία άγριων αλιευμάτων) είτε σε επαγγελματικό αλιευτικό σκάφος είτε από την ακτή και προμηθεύει την αγορά με αλιεύματα πάσης φύσεως.

15. ΑΛΙΕΑΣ-ΙΧΘΥΟΛΟΓΟΣ

Ασχολείται με μελέτη ίδρυσης εγκατάστασης και λειτουργίας μονάδων εκτροφής αλιευμάτων, ιχθυογεννητικών σταθμών καθώς και με τη μελέτη, οργάνωση και λειτουργία σταθμών διακίνησης αλιευμάτων.

16. ΕΛΑΙΟΥΡΓΟΣ-ΤΕΧΝΙΤΗΣ ΕΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗΣ

17. ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΟΣ

18. ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΠΟΤΟΠΟΙΙΑΣ-ΑΠΟΣΤΑΓΜΑΤΟΠΟΙΙΑΣ

19. ΤΕΧΝΟΛΟΓΟΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Τα άτομα που μπορούν να απασχοληθούν αποδοτικά στον τομέα των αγροτικών προϊόντων θα πρέπει:

- Να έχουν ευσυνειδησία κατά την επιλογή τεχνικών και μεθόδων για την παραγωγή και μεταποίηση των προϊόντων
- Να έχουν γνώσεις υγιεινής και ασφάλειας τροφίμων
- Να αντέχουν τη σκληρή δουλειά, τις κακουχίες και την εργασία σε αντίξοες καιρικές συνθήκες

- Να έχουν ικανότητες επικοινωνίας, μετάδοσης και κατανόησης της πληροφορίας
- Να έχουν ικανότητα χειρισμού μηχανολογικού εξοπλισμού και εργαλείων
- Να έχουν ανοιχτούς ορίζοντες και να διακατέχονται από πνεύμα συνεργασίας
- Να έχουν εμμονή στην ποιότητα και μεράκι για την εργασία τους και τα παραγόμενα προϊόντα
- Να έχουν αγάπη για τη φύση, τα ζώα και τα φυτά
- Να έχουν περιβαλλοντική συνείδηση

5. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΑΥΞΗΣΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΙΜΟΤΗΤΑΣ- ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ

Ο βασικός και άμεσος στόχος της παρούσας μελέτης είναι η δημιουργία προϋποθέσεων για την αύξηση και διατήρηση μόνιμων θέσεων εργασίας στην περιοχή του Δήμου Αρταίων.

Το παρόν προτεινόμενο Σχέδιο Δράσης αναμένεται να συμβάλλει ενεργά και ουσιαστικά στην ανάπτυξη δικτύων συνεργασίας της περιοχής, την καταπολέμηση της ανεργίας, στη βελτίωση του επιπέδου εκπαίδευσης και κατάρτισης των εργαζομένων, στη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων τουριστικών υπηρεσιών και αγροτικών προϊόντων, και στην ανάδειξη των μεγάλων αναπτυξιακών δυνατοτήτων που έχει η Άρτα στο τομέα ιδιαίτερα των εναλλακτικών μορφών τουρισμού και της αγροτικής παραγωγής και μεταποίησης.

Στα πλαίσια υλοποίησης του προτεινόμενου Σχεδίου Δράσης θα δημιουργηθούν εργαλεία και θα πραγματοποιηθούν ενέργειες που θα βοηθήσουν τους μακροχρόνια άνεργους, τις μικρές επιχειρήσεις και τους αγρότες της περιοχής να ιδρύσουν ή να επεκτείνουν τις δικές τους επιχειρήσεις ή να προσληφθούν σε άλλες επιχειρήσεις.

5.1. Προτεινόμενοι Τομείς Ανάπτυξης

Κατόπιν της ανωτέρω μελέτης και των εξαγόμενων συμπερασμάτων, ο στόχος της αύξησης της απασχόλησης θα πρέπει να επικεντρωθεί:

α) στον αγροτικό τομέα, με την παραγωγή τυποποιημένων αγροτικών προϊόντων ειδικής αναφοράς (ποιοτικών – βιολογικών - πιστοποιημένων – ανταγωνιστικών) και την δημιουργία ισχυρού brandname ηπειρωτικών προϊόντων,

β) στη δημιουργία βιοτεχνικών μονάδων με εξαγωγικό προσανατολισμό και έμφαση στη διαφορετικότητα και την καινοτομία και

γ) στην τουριστική ανάπτυξη με την ανάπτυξη, ενίσχυση και οργάνωση εναλλακτικών μορφών τουρισμού και ειδικών αθλητικών δραστηριοτήτων, άμεσα συνυφασμένων με τους πλούσιους φυσικούς και πολιτιστικούς πόρους, την προστασία, αξιοποίηση και προβολή του φυσικού και οικιστικού περιβάλλοντος σε συνάρτηση με την αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και την ανάδειξη της πολιτισμικής κληρονομιάς ως προωθητικού παράγοντα της τοπικής οικονομίας.

Οι παραπάνω τομείς προτείνονται για παρέμβαση στο Δήμο Αρταίων, μέσω συγκεκριμένων και στοχευμένων δράσεων ώστε να επιτευχθεί αύξηση της απασχόλησης στην περιοχή και ανάπτυξη της οικονομίας και της επιχειρηματικότητας.

Στο Δήμο Αρταίων, υπάρχει ένας σημαντικός αριθμός περιβαλλοντικά ευαίσθητων αξιόλογων ή/ και προστατευόμενων περιοχών με υψηλή οικολογική και αισθητική αξία που την καθιστούν ιδιαίτερα προνομιούχο από την άποψη του φυσικού περιβάλλοντος. Ορισμένοι από αυτούς τους φυσικούς πόρους έχουν ενδιαφέρον σε διεθνές, εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο (Εθνικό Πάρκο Υγρότοπων Αμβρακικού- Προστατευόμενη περιοχή- στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού δικτύου Natura 2000 και του Ν. 1650/86, (7) Καταφύγια Άγριας Ζωής, (3) Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους, Πλάτανος στο γεφύρι της Άρτας- ένα από τα 51 Διατηρητέα Μνημεία της Φύσης της χώρας, Τμήμα πόλης Άρτας κ.α.). Παράλληλα, το πλήθος των αρχαιολογικών-βυζαντινών μνημείων της περιοχής (Γεφύρι της Άρτας, Παρηγορήτισσα- Βυζαντική εκκλησία 13^{ου} αιώνα κ.λπ.) ενισχύουν συγκεκριμένες εναλλακτικές μορφές τουρισμού και αποτελούν ιδιαίτερο «πλούτο» για την περιοχή.

Οι ιδιαιτερότητες των περιοχών που ανήκουν στην περιοχή παρέμβασης (Αμβρακικός Κόλπος, ποταμός Άραχθος, πόλη Άρτας κ.λπ.) παρέχουν τη δυνατότητα ποικίλων παρεμβάσεων τουριστικού ενδιαφέροντος, αναπτύσσοντας και ενισχύοντας διάφορες μορφές εναλλακτικού τουρισμού, όπως Οικοτουρισμό,

Περιπέτειας, Εκπαιδευτικό- Πολιτιστικό, Θρησκευτικό, Γαστρονομικό, Σχολικό, Σαββατοκύριακου, Ειδικό θαλάσσιο, Περιηγητικό, Ιαματικό κ' Πόλεων. Οι κυριότερες οικοτουριστικές δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα στις διάφορες μορφές εναλλακτικού τουρισμού είναι το Rafting – καγιακ, η Διάσχιση φαραγγιού, το Flyingfox, ο Αιωροπτερισμός, η Αναρρίχηση, η Ορειβασία, η Ψυχαγωγική ιππασία, η Τοξοβολία, η Ποδηλασία βουνού, το Σκι ανώμαλου δρόμου³, το Birdwatching (παρατήρηση πουλιών) και τα Θαλάσσια σπορ.

Παράλληλα, ιδιαίτερα δυναμικός τομέας εμφανίζεται ο αγροτουριστικός, με θετικές προοπτικές ανάπτυξης για την αύξηση της απασχόλησης και την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας. Ο αγροτουρισμός αφορά τουριστικές δραστηριότητες μικρής κλίμακας, οικογενειακής ή συνεταιριστικής μορφής, που αναπτύσσεται στον αγροτικό χώρο από ανθρώπους που απασχολούνται στη γεωργία. Τόσο στη χώρα μας όσο και στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, ο αγροτουρισμός αναπτύσσεται με ταχύ ρυθμό ως αποτέλεσμα της πολιτικής της ΕΕ και των κρατών-μελών της στον τομέα του Τουρισμού καθώς και τις προτιμήσεις των ανθρώπων να περάσουν τις διακοπές τους στην ύπαιθρο.

Η περιοχή του Δήμου Αρταίων προσφέρει εύφορο έδαφος για την ανάπτυξη του συγκεκριμένου τομέα συνδυάζοντας τη μεγάλη αγροτική έκταση με το πλούσιο φυσικό- πολιτιστικό περιβάλλον. Η ζεύξη των δύο τομέων μπορεί να αποτελέσει ισχυρή δύναμη για την οικονομία της περιοχής, δημιουργώντας νέες τουριστικές επιχειρήσεις από αγρότες. Με τον τρόπο αυτό εμπλουτίζεται τμήμα του αγροτικού τομέα με επιπρόσθετες δραστηριότητες, οι οποίες συμβάλλουν στην

³ Το σκι αντοχής ή σκι ανώμαλου δρόμου είναι ένα είδος σκι όπου οι σκιέρ στηρίζονται στη δική τους μετακίνηση για να κινούνται πάνω σε χιονοσκεπές έδαφος αντί να χρησιμοποιούν ανελκυστήρες σκι ή άλλες μορφές βοήθειας. Ασκείται ευρέως ως αθλητική και ψυχαγωγική δραστηριότητα. Ωστόσο, ορισμένοι εξακολουθούν να το χρησιμοποιούν ως μέσο μεταφοράς. Οι παραλλαγές του σκι αντοχής προσαρμόζονται σε ένα εύρος εδάφους που εκτείνεται σε ανεξερεύνητα, μερικές φορές ορεινά, περιπονημένα εδάφη ειδικά σχεδιασμένα για το άθλημα.

ανάδειξη της τοπικής παράδοσης, των παραδοσιακών προϊόντων και του πολιτισμού της περιοχής και προσδίδουν αξία και οικονομικό όφελος στην τοπική κοινωνία.

Η περιοχή παρέμβασης του σχεδίου, διαθέτει υψηλή δυναμική ανάπτυξης στον τουριστικό κλάδο, στις μορφές που περιγράφηκαν παραπάνω. Η τοπική ανάπτυξη και κατ' επέκταση η ενίσχυση της απασχόλησης εξαρτάται απόλυτα από τους τομείς δραστηριοτήτων που μπορούν να αναπτυχθούν εν όψει οικονομικής κρίσης και να ενισχύσουν τη θέση της περιοχής τόσο σε εθνικό όσο και διεθνές επίπεδο. Ο «πλούτος» της περιοχής πρέπει να εκμεταλλευτεί με σωστό, μεθοδικό και στοχευμένο τρόπο ώστε να αποκτήσει η περιοχή τη δυναμική που της αξίζει και που θα την τοποθετήσει σε ανταγωνιστική θέση στην αγορά και την οικονομία.

Όσον αφορά τον αγροτικό τομέα, το εύφορο έδαφος, οι κλιματολογικές συνθήκες, οι μεγάλες πεδινές εκτάσεις και ο μεγάλος αριθμός ακαλλιεργητων αγροτεμαχίων θα μπορούσε να οδηγήσει την παραγωγή νέων καινοτομικών/ πρωτότυπων καλλιεργειών για την περιοχή μας. Σύμφωνα με εμπειριστατωμένη έρευνα-μελέτη που έχει διενεργηθεί από το ΤΕΙ Ηπείρου στο πλαίσιο του έργου "ΝΕΑ ΓΗ", το οποίο συγχρηματοδοτήθηκε από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και από Εθνικούς πόρους, η πεδινή και ημιορεινή περιοχή του Δήμου Αρταίων ενδείκνυται για τις παρακάτω νέες καλλιεργείες που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε καλύτερα αποτελέσματα για τον αγροτικό τομέα (βλ. επόμενο Πίνακα 19):

Πίνακας 19: Προτεινόμενες καλλιέργειες για την πεδινή και ημιορεινή περιοχή του Δήμου Αρταίων, πηγή έργο "ΝΕΑ ΓΗ" που υλοποιήθηκε από ΤΕΙ Ηπείρου

	Αγριοακινάρα	Γλυκός Σόργος	Ελαιοκράμβη	Ηλιανθος	Ροδιά	Στέβια	Συκιά
Ακαθάριστο Κέρδος	Εκτιμάται σε 25-48 € ανά στρέμμα. Η τιμή είναι ενδεικτική. Στην τιμή περιλαμβάνεται και η επιδότηση, που πρέπει να δοθεί στον παραγωγό, λόγω της φιλοπεριβαλλοντικής πολιτικής της Ε.Ε.	Εκτιμάται σε 38-50 € ανά στρέμμα. Η τιμή είναι ενδεικτική για την καλλιέργεια των ενεργειακών φυτών, ώστε να υπάρξει το ανάλογο ενδιαφέρον από πλευράς παραγωγών, αλλά και να παραχθούν βιοκαύσιμα ανταγωνιστικά των συμβατικών. Στην τιμή αυτή περιλαμβάνεται και η επιδότηση, που πρέπει να δοθεί στον παραγωγό, λόγω της φιλοπεριβαλλοντικής πολιτικής της Ε.Ε.	Εκτιμάται σε 45-50 € ανά στρέμμα. Η τιμή είναι ενδεικτική για την καλλιέργεια των ενεργειακών φυτών, ώστε να υπάρξει το ανάλογο ενδιαφέρον από πλευράς παραγωγών, αλλά και να παραχθούν βιοκαύσιμα ανταγωνιστικά των συμβατικών. Στην τιμή αυτή περιλαμβάνεται και η επιδότηση, που πρέπει να δοθεί στον παραγωγό, λόγω της φιλοπεριβαλλοντικής πολιτικής της Ε.Ε.	Εκτιμάται σε 40-48 € ανά στρέμμα. Η τιμή είναι ενδεικτική για την καλλιέργεια των ενεργειακών φυτών, ώστε να υπάρξει το ανάλογο ενδιαφέρον από πλευράς παραγωγών, αλλά και να παραχθούν βιοκαύσιμα ανταγωνιστικά των συμβατικών. Στην τιμή αυτή περιλαμβάνεται και η επιδότηση, που πρέπει να δοθεί στον παραγωγό, λόγω της φιλοπεριβαλλοντικής πολιτικής της Ε.Ε.	Εκτιμάται σε 300-350 € ανά στρέμμα.	Δεν έχει γίνει μέχρι τώρα οικονομοτεχνική μελέτη για το κόστος παραγωγής	Εκτιμάται σε 300-350 € ανά στρέμμα
Ανθρώπινη Εργασία	Εκτιμάται ότι η απαιτούμενη ανθρώπινη εργασία θα κυμανθεί περίπου στις 12 ώρες ανά στρέμμα.	Εκτιμάται ότι η απαιτούμενη ανθρώπινη εργασία θα κυμανθεί περίπου σε 12 ώρες ανά στρέμμα. Η διακύμανση εξαρτάται από τον τρόπο ποτίσματος και τη συνολική έκταση που καλλιεργείται.	Εκτιμάται ότι η απαιτούμενη ανθρώπινη εργασία θα κυμανθεί από 5-15 ώρες ανά στρέμμα. Η διακύμανση εξαρτάται από το αν η καλλιέργεια είναι ποτιστική ή όχι, τον τρόπο ποτίσματος και τη συνολική έκταση που καλλιεργείται.	Εκτιμάται ότι η απαιτούμενη ανθρώπινη εργασία θα κυμανθεί γύρω στις 8 ώρες ανά στρέμμα. Η διακύμανση εξαρτάται από τον τρόπο ποτίσματος και τη συνολική έκταση που καλλιεργείται.	Εκτιμάται ότι η απαιτούμενη ανθρώπινη εργασία θα κυμανθεί γύρω στις 60-100 ώρες ανά στρέμμα.	Σε σύγκριση με τον καπνό απαιτεί λιγότερες ώρες εργασίας, γιατί μπορεί να μηχανοποιηθεί.	Εκτιμάται ότι η απαιτούμενη ανθρώπινη εργασία θα κυμανθεί γύρω στις 130-180 ώρες ανά στρέμμα.
Εργασία Μηχανημάτων	Εκτιμάται ότι η απαιτούμενη εργασία μηχανημάτων θα κυμανθεί από 3-5 ώρες ανά στρέμμα.	Εκτιμάται ότι η απαιτούμενη εργασία μηχανημάτων θα κυμανθεί από 5-7 ώρες ανά στρέμμα. Η διακύμανση εξαρτάται από τον τρόπο ποτίσματος και τη συνολική έκταση που καλλιεργείται.	Εκτιμάται ότι η απαιτούμενη εργασία μηχανημάτων θα κυμανθεί από 2-8 ώρες ανά στρέμμα. Η διακύμανση εξαρτάται από το αν η καλλιέργεια είναι ποτιστική ή όχι, τον τρόπο ποτίσματος και τη συνολική έκταση που καλλιεργείται.	Εκτιμάται ότι η απαιτούμενη εργασία μηχανημάτων θα κυμανθεί από 5-7 ώρες ανά στρέμμα. Η διακύμανση εξαρτάται από τον τρόπο ποτίσματος και τη συνολική έκταση που καλλιεργείται.	Εκτιμάται ότι η απαιτούμενη εργασία μηχανημάτων θα κυμανθεί από 15-20 ώρες ανά στρέμμα.	Δεν απαιτεί σημαντικά μεγαλύτερη εργασία μηχανημάτων, από τις περισσότερες καλλιέργειες.	Εκτιμάται ότι η απαιτούμενη εργασία μηχανημάτων θα κυμανθεί από 7-12 ώρες ανά στρέμμα
Βαθμός Δυσκολίας	Δεν έχουν προσδιοριστεί οι κατάλληλες ποικιλίες με	Δεν έχουν προσδιοριστεί οι κατάλληλες ποικιλίες με βάση τα κλιματικά και	Δεν έχουν προσδιοριστεί οι κατάλληλες ποικιλίες με βάση τα κλιματικά και	Δεν έχουν προσδιοριστεί οι κατάλληλες ποικιλίες με βάση τα κλιματικά και εδαφολογικά	Η καλλιέργεια ροδιάς διαφέρει από τις παραδοσιακές	Σαν νέα καλλιέργεια δεν υπάρχει η αναγκαία γνώση και	Η συκιά υπήρξε ανέκαθεν δένδρο της περιοχής. Η συστηματική όμως καλλιέργεια

	<p>βάση τα κλιματικά και εδαφολογικά χαρακτηριστικά της περιοχής, καθώς και η κωδικοποίηση των καλλιεργητικών τεχνικών από την προετοιμασία του εδάφους, μέχρι το μετασυλλεκτικό χειρισμό του προϊόντος.</p>	<p>εδαφολογικά της περιοχής, καθώς και η κωδικοποίηση των καλλιεργητικών τεχνικών από την προετοιμασία του εδάφους, μέχρι το μετασυλλεκτικό χειρισμό του προϊόντος.</p>	<p>εδαφολογικά της περιοχής, καθώς και η κωδικοποίηση των καλλιεργητικών τεχνικών από την προετοιμασία του εδάφους, μέχρι το μετασυλλεκτικό χειρισμό του προϊόντος.</p>	<p>χαρακτηριστικά της περιοχής, καθώς και η κωδικοποίηση των καλλιεργητικών τεχνικών από την προετοιμασία του εδάφους, μέχρι το μετασυλλεκτικό χειρισμό του προϊόντος.</p>	<p>καλλιέργειες της περιοχής. Ο διαφορές εντοπίζονται στα κλαδέματα διαμόρφωσης και καρποφορίας, καθώς και στους κατάλληλους χειρισμούς για την αποφυγή σκισίματος των καρπών. Απαιτούνται επομένως ιδιαίτερες γνώσεις.</p>	<p>αν θα επιτραπεί η καλλιέργεια της απαιτείται η συστηματική εκπαίδευση των αγροτών. Ακόμα όμως δεν έχουν κωδικοποιηθεί οι καλλιεργητικές τεχνικές, που αναφέρονται στις αποστάσεις φύτευσης, την ζιζανιοκτονία και τη λίπανση. Θετικό είναι ότι δεν έχει παρουσιαστεί η ανάγκη φυτοπροστασίας, γιατί οι πειραματικές καλλιέργειες δεν παρουσίασαν εχθρούς ή ασθένειες.</p>	<p>απαιτεί τουλάχιστον για τα πρώτα έτη τεχνική κάλυψη. Σημαντικό επίσης είναι η επιλογή των κατάλληλων ποικιλιών για κλιμάκωση της παραγωγής.</p>
<p>Συνθήκες Εμπορίας</p>	<p>Θα πρέπει πριν την καλλιέργεια, να έχει υπογραφεί σχετικό συμβόλαιο μεταξύ του παραγωγού και της μονάδας παραγωγής βιοκαυσίμων, που να ορίζεται η τιμή με βάση τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του προϊόντος.</p>	<p>Θα πρέπει πριν την καλλιέργεια, να έχει υπογραφεί σχετικό συμβόλαιο μεταξύ του παραγωγού και της μονάδας παραγωγής βιοκαυσίμων, που να ορίζεται η τιμή με βάση τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του προϊόντος.</p>	<p>Θα πρέπει πριν την καλλιέργεια, να έχει υπογραφεί σχετικό συμβόλαιο μεταξύ του παραγωγού και της μονάδας παραγωγής βιοκαυσίμων, που να ορίζεται η τιμή με βάση τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του προϊόντος.</p>	<p>Θα πρέπει πριν την καλλιέργεια, να έχει υπογραφεί σχετικό συμβόλαιο μεταξύ του παραγωγού και της μονάδας παραγωγής βιοκαυσίμων, που να ορίζεται η τιμή με βάση τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του προϊόντος.</p>	<p>Η ζήτηση την περίοδο των Χριστουγέννων στη χώρα μας, καλύπτεται από εισαγωγές από χώρες της ανατολής (Τουρκία - Ιράν). Εκτός της περιόδου αυτής ο χυμός των καρπών της ροδιάς, φαίνεται ότι λόγω των ισχυρών αντιοξειδωτικών του ιδιοτήτων, παρουσιάζει αυξανόμενη ζήτηση. Εκτιμάται ότι ομαδικές προσπάθειες συντήρησης και</p>	<p>Αν και είναι αρκετά νωρίς να αναφερθεί κανείς στην εμπορία, οι προοπτικές φαίνονται ιδιαίτερα ευνοϊκές, λόγω των πολλών δυνατοτήτων χρήσης της ή για την αντικατάσταση της άσπαρτάμης, η οποία σε πολλές χώρες έχει απαγορευτεί.</p>	<p>Το σύκο κερδίζει συνεχώς νέο έδαφος στις προτιμήσεις των καταναλωτών. Η ζήτηση καλύπτεται σήμερα κυρίως από εισαγωγές και υπάρχει ανάγκη από φρέσκο και ποιοτικό προϊόν.</p>

					εμπορίας μπορούν να επιτύχουν πολύ καλά αποτελέσματα.		
Σχόλια	Στις προϋποθέσεις για την καλλιέργεια των βιοκαυσίμων, απαιτείται σειρά ενεργειών, που να εξασφαλίζουν πρωτίστως το εισόδημα του αγρότη. Προσφέρεται για ημιορεινές περιοχές σε εκτάσεις, που παραμένουν αναξιοποίητες.	Στις προϋποθέσεις για την καλλιέργεια των βιοκαυσίμων, απαιτείται σειρά ενεργειών, που να εξασφαλίζουν πρωτίστως το εισόδημα του αγρότη. Προσφέρεται για ημιορεινές περιοχές σε εκτάσεις, που παραμένουν αναξιοποίητες	Όπως αναφέρθηκε στις προϋποθέσεις για την καλλιέργεια των βιοκαυσίμων, απαιτείται σειρά ενεργειών, που να εξασφαλίζουν πρωτίστως το εισόδημα του αγρότη.	Όπως αναφέρθηκε στις προϋποθέσεις για την καλλιέργεια των βιοκαυσίμων, απαιτείται σειρά ενεργειών, που να εξασφαλίζουν πρωτίστως το εισόδημα του αγρότη.	Η καλλιέργεια της ροδιάς μπορεί να αποτελέσει σε πρώτη φάση καλλιέργεια αντικατάστασης παλαιών ποικιλιών εσπεριδοειδών.	Μετά το 2009 η Ε.Ε. αναμένεται να επιτρέψει την καλλιέργεια της στέβιας στην Ελλάδα, Ιταλία και Πορτογαλία. Τα πρώτα συμπεράσματα είναι ενθαρρυντικά, ιδιαίτερα για περιοχές που έχουν ελαφρά αμμώδη εδάφη τα οποία αξιοποιούταν με την καλλιέργεια του καπνού.	Αυτό που θα πρέπει να ληφθεί υπόψη από τον ενδιαφερόμενο είναι η πιθανότητα βροχοπτώσεων την περίοδο της συγκομιδής, γιατί προκαλείται υποβάθμιση του προϊόντος. Η καλλιέργεια παρουσιάζει σημαντικό ενδιαφέρον.
Πλεονεκτήματα Καλλιέργειας	Αξιοποίηση λανθανουσών ξερικών εκτάσεων	Να ενταχθεί σε σύστημα αμειψισποράς	Να ενταχθεί σε σύστημα καλλιερειών για δύο σοδιές το χρόνο	Να ενταχθεί σε σύστημα αμειψισποράς	Αυξημένη ζήτηση όχι μόνο την περίοδο των Χριστουγέννων, αλλά και για τον χυμό του.	Να αντικαταστήσει φθίνουσες καλλιέργειες.	Αυξημένη ζήτηση τόσο του ξερού όσο και του φρέσκου.
Μειονεκτήματα Καλλιέργειας	Συμβολαιακή γεωργία Ακαθόριστο μελλοντικό καθεστώς Έλλειψη γενικά εμπειρίας πάνω στην καλλιέργεια	Συμβολαιακή γεωργία Ακαθόριστο μελλοντικό καθεστώς Έλλειψη γενικά εμπειρίας πάνω στην καλλιέργεια	Συμβολαιακή γεωργία Ακαθόριστο μελλοντικό καθεστώς Έλλειψη γενικά εμπειρίας πάνω στην καλλιέργεια	Συμβολαιακή γεωργία	Ευαίσθητο στο σκίσιμο των καρπών	Συμβολαιακή γεωργία	Βροχοπτώσεις την περίοδο της συγκομιδής

5.2. Προτεινόμενο Σχέδιο Δράσης

Ο Δήμος Αρταίων έχει ήδη κάνει ένα πρώτο κρίσιμο βήμα που είναι η δημιουργία **Γραφείου Υποστήριξης Απασχόλησης και Επιχειρηματικότητας και Γραφείου Αγροτικής Ανάπτυξης**, όπου στοχεύει να καλύψει διαρκείς ανάγκες της περιοχής που είναι η σύζευξη της προσφοράς και ζήτησης εργασίας, η ενίσχυση της απασχολησιμότητας, οι ενέργειες ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού, η συμβουλευτική ίδρυσης και ανάπτυξης επιχείρησης, η προώθηση της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας των ανέργων της περιοχής, και η ενημέρωση των αγροτών της περιοχής.

Περαιτέρω προτεινόμενες δράσεις με αναλυτική περιγραφή του τρόπου υλοποίησής τους είναι:

ΔΡΑΣΗ 1: ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΝΟΣ ΕΥΡΥΤΕΡΟΥ ΚΑΙ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΦΟΡΕΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Η ενίσχυση της απασχόλησης σε μια περιοχή συνδέεται άρρηκτα με την ανάπτυξη και την ευημερία της περιοχής. Συγκεκριμένα, η ανάπτυξη μιας περιοχής οδηγεί στην αύξηση της απασχολησιμότητας και η αύξηση της απασχολησιμότητας οδηγεί στην ανάπτυξη της περιοχής. Αυτό σημαίνει ότι για να αυξηθούν οι θέσεις εργασίας στην περιοχή μας, θα πρέπει πρώτα να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις ανάπτυξης κατ' ελάχιστον των κλάδων που περιγράψαμε για την περιοχή μας. Δηλαδή, θα πρέπει πρώτα να έχουμε αύξηση των επισκεπτών/ τουριστών στην περιοχή και αύξηση της ζήτησης των αγροτικών μας προϊόντων, ώστε στη συνέχεια να έχουμε αντίστοιχα αύξηση της προσφοράς εργασίας.

Όπως αναφέραμε σε προηγούμενη παράγραφο υπάρχει ανάγκη αύξησης του αριθμού αφίξεων και διανυκτερεύσεων στην περιοχή μας. Για να επιτευχθεί αυτό θα πρέπει να καταβληθούν συντονισμένες προσπάθειες απ' όλους τους εμπλεκόμενους φορείς της περιοχής. Στα πλαίσια της συλλογικής αυτής

προσπάθειας, πρέπει να γίνει κοινή πεποίθηση ότι, ιδιαίτερα στις παρούσες συνθήκες την οικονομικής κρίσης, καμία περιοχή, ακόμα και αν διαθέτει σημαντικούς φυσικούς, ανθρωπογενείς και πολιτιστικούς πόρους, δεν μπορεί να αναπτυχθεί τουριστικά εάν δεν είναι σε θέση να προσφέρει κατάλληλες συνθήκες διαμονής και εστίασης, που να συνδυάζουν τις απαιτήσεις, κυρίως από άποψη τιμής και ποιότητας, των διάφορων κατηγοριών τουριστών.

Η δημιουργία ενός ευρύτερου και ανεξάρτητου φορέα τουριστικής και αγροτικής ανάπτυξης πιστεύουμε ότι θα επιλύσει το **βασικό πρόβλημα της έλλειψης οργάνωσης και συντονισμού** με σκοπό την αξιοποίηση, την υγιή εκμετάλλευση και την προβολή και προώθηση των πόρων της περιοχής.

Αυτός ο ευρύτερος και ανεξάρτητος φορέας θα πρέπει να έχει συλλογικό σκοπό και μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα. Θα μπορούσε να πάρει τη νομική μορφή Αναπτυξιακής Σύμπραξης, δηλαδή της Αστικής Μη Κερδοσκοπικής Εταιρίας (ΑΜΚΕ). Θα πρέπει να συζητηθεί το ενδεχόμενο η Αναπτυξιακή Σύμπραξη να έχει περιοχή δράσης και παρέμβασης όχι μόνο το Δήμο Αρταίων αλλά ολόκληρη την ΠΕ Άρτας, προκειμένου να μη διασπαστούν οι δυνάμεις και τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα της περιοχής.

Για να έχει επιτυχία το εγχείρημα, οι στόχοι θα πρέπει να είναι συγκεκριμένοι, να τους γνωρίζουν και να τους ασπάζονται όλοι από την αρχή (χωρίς επιφυλάξεις!!!). Οι φορείς και τα πρόσωπα **θα πρέπει να συμμετέχουν ενεργά**, να συνεργάζονται, να ασπάζονται το ίδιο όραμα για την περιοχή, να πιστεύουν στα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα της περιοχής και να αλληλοσυμπληρώνονται μεταξύ τους με σκοπό την ποιοτική και ποσοτική αναβάθμιση του τουριστικού και αγροτικού προϊόντος της περιοχής.

Στη συνέχεια καταγράφονται τα ΒΗΜΑΤΑ που πιστεύουμε ότι θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε μια αποτελεσματική Αναπτυξιακή Σύμπραξη, λαμβάνοντας φυσικά υπόψη, τα χαρακτηριστικά του τόπου μας, των ανθρώπων της περιοχής μας και των επιχειρήσεων (ποσότητα και ποιότητα).

ΒΗΜΑ 1. Πρέπει να πραγματοποιηθεί η καταγραφή των βασικών-κρίσιμων στόχων που θα πρέπει να έχει η Αναπτυξιακή Σύμπραξη.

Θα πρέπει να ξεφύγουμε από θεωρητικούς και γενικούς σκοπούς λειτουργίας που χαρακτηρίζει πολλά συλλογικά πρόσωπα και συνεταιρισμούς καταστρώντας τα ανενεργά! Η Αναπτυξιακή Σύμπραξη θα πρέπει να έχει ενεργό ρόλο, θα πρέπει να έχει άποψη, θα πρέπει να παρεμβαίνει και να έχει ουσία ύπαρξης και όχι καθαρά συμβουλευτικό ρόλο. Συγκεκριμένα, κάποιοι πρώτοι βασικοί και ουσιώδεις στόχοι θα πρέπει να είναι:

A. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ/ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Θα πρέπει να συμφωνήσουμε όλοι ότι δεν είναι και τόσο δύσκολο να έρθουν επισκέπτες στην περιοχή μας, το δύσκολο είναι να φύγουν ικανοποιημένοι και ακόμα πιο δύσκολο να ξανάρθουν! Πρέπει να δημιουργήσουμε ένα σύστημα το οποίο θα θέτει τις προδιαγραφές ποιότητας εξυπηρέτησης και θα ελέγχει, μέσω ελεγκτικών επιτροπών, τις επιχειρήσεις για την τήρησή τους. Οι ενταγμένες επιχειρήσεις (ξενοδοχεία, καταλύματα, εστιατόρια, ταβέρνες, ζαχαροπλαστεία, εμπορικά καταστήματα, μονάδες παραγωγής και μεταποίησης τοπικών προϊόντων κ.α.) θα διακρίνονται από ένα κοινό έμβλημα/brand. Ουσιαστικά θα αποτελεί ένα Τοπικό Σύμφωνο Ποιότητας που δε θα παραμείνει στα χαρτιά αλλά θα έχει άμεση εφαρμογή. Η συμφωνία αυτή θα συνδέει την παράδοση και τον πολιτισμό με το σήμερα, δημιουργώντας ταυτόχρονα ένα καλά οργανωμένο τοπικό δίκτυο προσφερόμενων αγροτουριστικών υπηρεσιών.

B. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΟΜΑΔΩΝ ΕΡΓΟΥ ή ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΓΙΑ ΝΑ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΟΥΝ ΒΗΜΑΤΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ

Συντονισμός συγκεκριμένων ομάδων έργου ή επιτροπών, που ανάλογα με τα ενδιαφέροντα των ατόμων που θα τις απαρτίζουν θα δρουν για συγκεκριμένα τοπικά αναπτυξιακά αποτελέσματα και θα διαλύονται όταν αυτά επιτυγχάνονται. Για παράδειγμα: α) Ομάδα Έργου ή Επιτροπή με σκοπό την επίτευξη λειτουργικότητας και μέγιστης αξιοποίησης του Κάστρου, β) Ομάδα Έργου ή

Επιτροπή με σκοπό την αναβάθμιση της εμποροπανήγυρης της Άρτας, γ) Ομάδα Έργου ή Επιτροπή με σκοπό την προστασία περιοχών ή προϊόντων ή τοπωνυμίων από συνθήκες και αναγνωρισμένα πρότυπα, δ) Ομάδα Έργου ή Επιτροπή με σκοπό την ανάπτυξη εθελοντισμού, συμμετοχικότητας, πολιτιστικής/ιστορικής συνείδησης και αισθήματος τοπικισμού στους μικρούς Αρτινούς κλπ.

Η Αναπτυξιακή Σύμπραξη θα συντονίζει τα άτομα, θα καθοδηγεί τις ομάδες/επιτροπές, θα λαμβάνει την ενημέρωση για την εξέλιξη των προσπαθειών, και θα διοχετεύει την ενημέρωση στα υπόλοιπα μέλη της Αναπτυξιακής Σύμπραξης και στους πολίτες της περιοχής.

Γ. ΔΡΑΣΕΙΣ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ, ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΠΡΟΙΟΝΤΟΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

Ο φορέας θα πρέπει με συγκεκριμένη προσχεδιασμένη στρατηγική και συντονισμό να συνεργάζεται με φορείς είτε του εσωτερικού είτε του εξωτερικού, να αναλαμβάνει δράσεις και να συμβάλλει ενεργά, ώστε να επιτυγχάνεται η προστασία των ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων της περιοχής, η προβολή και η προώθηση του τουριστικού και αγροτικού προϊόντος. Μερικές από αυτές τις δράσεις, ενδεικτικά, θα μπορούσαν να είναι:

- Διεξαγωγή μελετών, όπως για π.χ. για την αναγνώριση του προφίλ του σημερινού τουρίστα, ο οποίος διακατέχεται από έντονη επιθυμία να συμμετέχει ενεργά σε όλες τις δραστηριότητες κατά τη διάρκεια μιας επίσκεψης σε έναν προορισμό, αναζητεί νέους προορισμούς και μορφές τουρισμού, συνήθως δεν περιορίζεται σε ένα μόνο ταξίδι μέσα στο χρόνο, πραγματοποιεί περισσότερα αλλά μικρότερης διάρκειας, είναι πιο ενημερωμένος και περιβαλλοντικά ευαίσθητος και έχει περισσότερες απαιτήσεις σε ποιοτικό επίπεδο.
- Η εξάλειψη φαινομένων όπως η μη προστασία του περιβάλλοντος και η υιοθέτηση «πράσινων» πολιτικών από φορείς, πολίτες και επιχειρήσεις
- Η αντιμετώπιση του ελλιπούς ενδιαφέροντος σε θέματα αξιοποίησης της τοπικής κληρονομιάς. Δράσεις ευαισθητοποίησης με στόχο την «αφύπνιση» της τοπικής κοινωνίας.

- Δράσεις για την αλλαγή της υπάρχουσας νοοτροπίας.
- Δράσεις ανάπτυξης εθελοντισμού
- Δράσεις για τη βελτίωση των υποδομών
- Αξιοποίηση και εξασφάλιση πρακτικής εφαρμογής του Οδηγού Γαστρονομίας της περιοχής αλλά και άλλων εργαλείων που έχουν αναπτυχθεί.
- Η συμμετοχή σε εκθέσεις σε Ελλάδα και εξωτερικό από γνώστες και άμεσα ενδιαφερόμενους και εμπλεκόμενους, με τον αγροτικό και τουριστικό τομέα, ανθρώπους της περιοχής
- Ουσιαστική συμβολή κατά τη δημιουργία πληροφοριακού υλικού προβολής της περιοχής
- Διαχείριση μιας ενιαίας ιστοσελίδας για την προβολή και προώθηση του προϊόντος της περιοχής, η οποία θα ενημερώνεται τακτικά για τα δρώμενα της περιοχής, για τα προϊόντα και τις τουριστικές επιχειρήσεις
- Δημιουργία και προβολή ετήσιου calendar της περιοχής

Οι παρεχόμενες υπηρεσίες του συνεργατικού σχηματισμού θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν ενδεικτικά :

- Ανάπτυξη δικτύων συνεργασίας και ανταλλαγής γνώσεων και πληροφοριών μεταξύ ερευνητικών φορέων - οργανισμών και τοπικών επιχειρήσεων.
- Εκπόνηση μελετών σκοπιμότητας για σχέδια ανάπτυξης νέων προϊόντων, υπηρεσιών ή διεργασιών.
- Σχεδιασμό, εφαρμογή και αξιολόγηση σχεδίων πειραματικής ανάπτυξης για νέα προϊόντα, υπηρεσίες ή διεργασίες.
- Παροχή συμβουλευτικών, ελεγκτικών και υποστηρικτικών υπηρεσιών στον τομέα της καινοτομίας.

ΒΗΜΑ 2. Καθορισμός ρόλων και καθηκόντων:

Το σχήμα λειτουργίας της Αναπτυξιακής Σύμπραξης θα πρέπει να είναι συγκεκριμένο, οριοθετημένο και να απολαμβάνει την αποδοχή όλων, αλλιώς καθίσταται μη λειτουργικό.

Αρχικά και πριν τις νομικές δεσμεύσεις, θα πρέπει να γίνουν διαβουλεύσεις και να συγκεραστούν οι απόψεις όλων των ενδιαφερόμενων μερών. Οι διαβουλεύσεις και οι συζητήσεις θα μπορούσαν να γίνουν ως προς το περιεχόμενο του σχεδίου καταστατικού λειτουργίας της Αναπτυξιακής Σύμπραξης, που ουσιαστικά θα αποτελέσει και τον οδηγό λειτουργίας, ένταξης εταιρών και επίλυσης τυχόν διαφορών.

Ενδεικτικά εταίροι του φορέα μπορούν να είναι:

- **Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης**
- **Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα**
- **Επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην περιοχή**
- **Οργανισμοί και φορείς ερευνητικών δραστηριοτήτων**
- **Συνεργατικά σχήματα επιχειρήσεων**
- **Μη κερδοσκοπικοί αναπτυξιακοί οργανισμοί**
- **Επαγγελματικά Επιμελητήρια**
- **Τυπικές ή άτυπες ομάδες πολιτών**

Η δομή του φορέα θα μπορούσε να αποτελείται από τα εξής όργανα:

1) **Διοικητική Επιτροπή** που θα αποφασίζει για τα περισσότερα θέματα. Αρχικά η Διοικητική Επιτροπή θα απαρτίζεται από όλες τις επιχειρήσεις και τους φορείς της Αναπτυξιακής Σύμπραξης. Στη συνέχεια, που αριθμός των επιχειρήσεων, των πολιτών και των φορέων θα μεγαλώσει, η Διοικητική Επιτροπή θα απαρτίζεται από εκπροσώπους των μελών της Αναπτυξιακής Σύμπραξης. Σε εκείνη τη φάση προτείνεται να προστεθεί στη δομή της Αναπτυξιακής Σύμπραξης το όργανο της Γενικής Επιτροπής, στην οποία θα συμμετέχουν όλα τα μέλη.

2) **Συντονιστής Αναπτυξιακής Σύμπραξης**, θα πρέπει να είναι ένα άτομο ή μια ομάδα έργου ευρείας αποδοχής, να ενθαρρύνει συνέργειες, να ιεραρχεί δράσεις, να διαμεσολαβεί στην επικοινωνία/ συνεργασία φορέων και επιχειρήσεων, να διεκπεραιώνει τα διαδικαστικά αλλά απαραίτητα για τη λειτουργία της Αναπτυξιακής Σύμπραξης, να προσανατολίζεται στην επίτευξη των στόχων, να αξιοποιεί τις ευκαιρίες για την ανάπτυξη της Αναπτυξιακής Σύμπραξης, να έχει ακεραιότητα, διάθεση για εξυπηρέτηση, διαπροσωπικές ικανότητες, γνώση και όραμα.

3) **Ομάδες Έργου ή Επιτροπές**, που θα αναλαμβάνουν τη διεκπεραίωση συγκεκριμένων στόχων, που θα συμβάλλουν στην τουριστική και αγροτική ανάπτυξη της περιοχής ή/και στην οικονομική ανάπτυξη συγκεκριμένων ή όλων των μελών της Αναπτυξιακής Σύμπραξης κατά περίπτωση.

ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΔΟΥΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΟΧΙ ΣΑΝ ΕΝΑ ΦΟΡΕΑ ΣΥΛΛΟΓΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΠΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΕΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΓΕΝΙΚΑ.

ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΔΟΥΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΣΑΝ ΕΝΑΝ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΤΗ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΠΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ, Ο ΟΠΟΙΟΣ ΕΧΕΙ ΩΣ ΣΤΟΧΟ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΟΔΟ ΚΑΙ ΕΥΗΜΕΡΙΑ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΟΥ.

ΒΗΜΑ 3. Νομική σύσταση φορέα:

Μετά το ΒΗΜΑ 2 και αφού αποδειχτεί η καλή διάθεση, λειτουργία και συνεννόηση των μελών της Αναπτυξιακής Σύμπραξης, μπορεί το εγχείρημα να λάβει νομική δέσμευση με τη δημιουργία Νομικού Προσώπου. Η Αναπτυξιακή Σύμπραξη θα αποκτήσει αναγνωρισιμότητα και επιπλέον θα είναι δυνατή η εκμετάλλευση δωρεών, επιχορηγήσεων και χρηματοδοτήσεων προς όφελος της Αναπτυξιακής Σύμπραξης και των μελών της.

Η Αναπτυξιακή Σύμπραξη θα πρέπει να έχει συλλογικό σκοπό και μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα. Θα μπορούσε να πάρει τη νομική μορφή της Αστικής Μη Κερδοσκοπικής Εταιρίας (ΑΜΚΕ). Θα πρέπει να συζητηθεί το ενδεχόμενο η Αναπτυξιακή Σύμπραξη να έχει περιοχή δράσης και παρέμβασης όχι μόνο το Δήμο Αρταίων αλλά ολόκληρη την ΠΕ Άρτας, προκειμένου να μη διασπαστούν οι δυνάμεις και τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα της περιοχής.

ΒΗΜΑ 4. Τα μέλη της Αναπτυξιακής Σύμπραξης απολαμβάνουν τα οφέλη από τη λειτουργία της ...

... ενώ παράλληλα πραγματοποιούνται δράσεις για την περαιτέρω ανάπτυξή της.

ΒΗΜΑ 5. Συνεχής αναπροσδιορισμός της Αναπτυξιακής Σύμπραξης και καθιέρωση νέων στόχων ...

...ανάλογα με τις ανάγκες των επιχειρήσεων και τις εξελίξεις στην αγορά.

ΠΙΘΑΝΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ/ΕΜΠΟΔΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να επιστήσουμε την προσοχή στο γεγονός ότι ο τόπος μας, σε γενικές γραμμές, δε διαθέτει ανθρώπους/ πολίτες ιδιαίτερα συμμετοχικούς και δεν έχει έως τώρα διακριθεί για τη συνεταιριστική του δράση. Καλό είναι να αντιληφθούμε και να επεξεργαστούμε αυτό το γεγονός για να μπορέσουμε να το αντιμετωπίσουμε και να καταφέρουμε στη συνέχεια να αλλάξουμε τα αρνητικά και παράλληλα να αναδείξουμε τα θετικά μας σημεία (που είναι πλούσια και αξιοσημείωτα).

Η παρούσα μελέτη αποτελεί έναν από βήμα σε βήμα οδηγό για να υλοποιηθεί η δράση 1 και να συσταθεί με επιτυχία ο φορέας.

Η συμβολή των κατεχοχών επαγγελματιών του τουριστικού και αγροτικού κλάδου στην περιοχή είναι καθοριστικής σημασίας. Θα πρέπει να εμπλακούν νέοι άνθρωποι και επιχειρηματίες, να ακουστούν οι γνώμες και οι απόψεις τους, ώστε, εκτός των άλλων, να νιώσουν ότι συμβάλλουν στις εξελίξεις της περιοχής και να βιώσουν τα θετικά άμεσα αποτελέσματα αυτών των αλλαγών.

Σε κάθε περίπτωση η λειτουργία της Αναπτυξιακής Σύμπραξης απαιτεί τυπικότητα, εντατική δουλειά, ειλικρινείς σχέσεις, καλή συνεργασία, συναδελφικότητα, αλληλεγγύη, δέσμευση, δημιουργικότητα και έμπνευση για να είναι δυνατό να οδηγήσει σε επιτυχημένα αποτελέσματα.

Τέλος, η λειτουργία της Αναπτυξιακής Σύμπραξης θα πρέπει να οδηγήσει στη δημιουργία θέσεων απασχόλησης για άτομα που θα έχουν τα προσόντα και εντατικά θα απασχολούνται με την υλοποίηση των στόχων της Αναπτυξιακής Σύμπραξης έναντι αμοιβής. Μόνο τότε θα υπάρχει δέσμευση, συνέπεια και σοβαρότητα ως προς την υλοποίηση των στόχων και θα εξασφαλίζεται η βιωσιμότητα της Αναπτυξιακής Σύμπραξης και του έργου της.

ΚΟΣΤΟΛΟΓΗΣΗ ΔΡΑΣΗΣ 1*:

Η επιτυχής ολοκλήρωση της δράσης θα οδηγήσει στη δημιουργία ενός πλήρως λειτουργικού φορέα η έκταση και η αποδοχή του οποίου θα καθορίσει και το τελικό κόστος λειτουργίας του. Στον πίνακα που ακολουθεί, καταγράφονται ενδεικτικά δαπάνες έναρξης και λειτουργίας για το 1ο έτος λειτουργίας του φορέα:

Περιγραφή Δαπάνης	Ενδεικτικό Κόστος
Έξοδα έναρξης (σύνταξη καταστατικού με κώδικα δεοντολογίας και κανόνες συνεργασίας, λογιστική-νομική-συμβουλευτική υποστήριξη, υπηρεσίες, εξωτερικοί συνεργάτες)	4.000,00
Λειτουργικά έξοδα (ενοίκια, παροχές κοινής ωφέλειας, επικοινωνίες, αποστολές, μετακινήσεις, αναλώσιμα, κα)	10.000,00

Δημιουργία συστήματος πιστοποίησης ποιότητας προϊόντων/ υπηρεσιών (μελέτη-εφαρμόσιμο τοπικό σύμφωνο ποιότητας, επικοινωνία συμφώνου-εκπαίδευση μελών)	30.000,00
Δικτύωση, προβολή και προώθηση αγροτουριστικού προϊόντος και αρχικός εξοπλισμός	10.000,00
Αμοιβή/ες συντονιστή/ομάδας συντονισμού	20.000,00
ΣΥΝΟΛΟ για την έναρξη λειτουργίας και για το 1ο έτος λειτουργίας	74.000,00

*Σε κάθε περίπτωση η κοστολόγηση της δράσης εξαρτάται και κυμαίνεται ανάλογα με την αποδοχή και την έκταση που θα πάρει ο φορέας, από τα διαθέσιμα χρηματοδοτικά εργαλεία και τις επιλέξιμες ενέργειες και άλλους παράγοντες.

ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΔΡΑΣΗΣ 1:

- Αξιοποίηση των πόρων της περιοχής μέσω της συλλογικής οργάνωσης και τον συντονισμό
- Άμεσα οικονομικά οφέλη για τον επιχειρηματικό κόσμο
- Αύξηση απασχολησιμότητας
- Αύξηση επισκεψιμότητας περιοχής
- Αύξηση πωλήσεων τοπικών προϊόντων
- Δημιουργία ευαισθητοποιημένων πολιτών
- Ανάπτυξη κοινωνικής και οικονομικής ευημερίας
- Αύξηση προσφοράς εργασίας
- Βελτίωση ποιότητας παρεχόμενων προϊόντων και υπηρεσιών
- Αύξηση κοινωνικής συνοχής

ΔΡΑΣΗ 2: ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΑΚΤΙΚΩΝ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ Ή ΜΙΚΡΩΝ ΟΜΑΔΩΝ **ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΟΧΕΥΜΕΝΩΝ ΣΤΗΝ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΑΝΕΡΓΩΝ, ΤΗΝ** **ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΛΗΨΗ ΕΥΘΥΝΩΝ**

Το μεγάλο ποσοστό ανεργίας που μαστίζει την περιοχή μας είναι γνωστό και το έχουμε αναλύσει σε προηγούμενη παράγραφο. Όμως πρόκειται μόνο για ανεργία ή ένα σημαντικό ποσοστό αφορά την κατάσταση της αεργίας? Ως άεργος χαρακτηρίζεται το άτομο που δεν επιθυμεί να εργαστεί, αδρανεί, παθητικοποιείται και αδυνατεί να ασχοληθεί με την επαγγελματική του αποκατάσταση.

Μάλιστα, το πρόβλημα είναι τόσο έντονο -παρά τη δύσκολη εποχή που διανύουμε ως χώρα- που σύμφωνα με τον κανονισμό των υποχρεώσεων των ανέργων, που ψηφίστηκε πρόσφατα από το Δ.Σ του ΟΑΕΔ, οι εγγεγραμμένοι άνεργοι στους οποίους προτείνεται θέση εργασίας και δεν τη δέχονται επανειλημμένα, θα διαγράφονται από τα μητρώα ανεργίας, καθώς ο Οργανισμός θεωρεί πως δεν ενδιαφέρονται ουσιαστικά να βρουν εργασία.

Από την άλλη μεριά, είναι επίσης γνωστό ότι πολύ συχνά στην εποχή μας συναντώνται φαινόμενα καταπάτησης των εργασιακών δικαιωμάτων ή γίνονται άλλες παραβάσεις από τους εργοδότες που δεν συνάδουν με το εργασιακό ήθος.

Ωστόσο, κάθε ένας μας ξεχωριστά θα πρέπει να αναρωτηθούμε...

Τι κάνουμε οι ίδιοι γι' αυτό?

Γιατί δεν κάνουμε προσπάθειες να το αλλάξουμε και επικεντρωνόμαστε στο πρόβλημα και όχι στη λύση?

Έχουμε σκεφτεί οι ίδιοι κάποιες βιώσιμες λύσεις?

Γνωρίζουμε αν μπορούμε με τις ικανότητες που διαθέτουμε να στελεχώσουμε συγκεκριμένες θέσεις εργασίας?

Όπως έχει καταγραφεί σε προηγούμενη παράγραφο, καθημερινά κλείνουν επιχειρήσεις, μειώνονται οι θέσεις εργασίας, τα ποσοστά της

επιχειρηματικότητας ελαττώνονται σε σημαντικό βαθμό. Το γεγονός αυτό αποδεικνύει ότι δεν υπάρχει κάτι καινούριο και καινοτόμο στην αγορά. Η κοινωνία και η αγορά έχουν ανάγκη από την πρωτοβουλία, την καινοτομία και την εξωστρέφεια.

Η συνειδητοποίηση και η συστηματική αυτοβελτίωση του εαυτού μας αποτελούν ίαση αρκετών καρκινωμάτων της κοινωνίας. Όλοι οι άνθρωποι οφείλουν να κάνουν την αυτοκριτική τους, να εντοπίσουν τα λάθη τους και άμεσα να ξεκινήσουν προσπάθειες για τη διόρθωσή τους. Με αυτόν τον τρόπο θα μπορούσαν να αποφευχθούν πολλά από τα αρνητικά αποτελέσματα της εποχής μας.

Αυτά ακριβώς τα κοινωνικά ζητήματα θα πρέπει να αντιμετωπίσει η συγκεκριμένη δράση μέσω δομημένων μικρών ατομικών ή ομαδικών συναντήσεων με ανέργους της περιοχής. Μέσω μιας σειράς σεμιναρίων οι νέοι θα πρέπει να καταλάβουν ότι θα πρέπει να ενεργήσουν έτσι ώστε να φέρουν τη διαφορά και την αλλαγή. Οι νέοι έχουν το πάθος, το δυναμισμό και το «πρωτοποριακό» πνεύμα για να αλλάξουν το μέλλον. Πρέπει να εντοπίζουν τις νέες ευκαιρίες, είτε επαγγελματικές είτε προσωπικές, και να μην επαναπαύονται από την εκ του φυσικού αδράνεια που διαθέτουμε ως άνθρωποι ή από το φόβο.

Μέσω των σεμιναρίων οι συμμετέχοντες θα πρέπει να κατανοήσουν ότι έχουν καθήκον για τον ίδιο τους τον εαυτό να αξιοποιούν εποικοδομητικά τον ελεύθερο τους χρόνο σε δραστηριότητες που θα τους βοηθήσουν να πάρουν μία ευρύτερη παιδεία πέρα από τη γνώση της σχολής, γιατί η παιδεία είναι μία αέναη διαδικασία που δεν σταματά ποτέ. **Τα σεμινάρια θα πρέπει να βοηθήσουν τους συμμετέχοντες να γίνουν ολοκληρωμένες προσωπικότητες αναπτύσσοντας πέρα από την κλασική θεωρητική γνώση, τις προσωπικές τους ικανότητες, τα στοιχεία του χαρακτήρα τους, δίνοντας ένα αντίκτυπο στην κοινωνία μέσω του εθελοντισμού, μέσω της συνεισφοράς τους ως ενεργοί πολίτες, και μέσω του επαγγέλματος τους.**

Οι αλλαγές ως συνήθως έρχονται από νέους ανθρώπους με ανοιχτούς ορίζοντες που μάχονται για το καλύτερο. Η προσκόλληση σε λάθη του παρελθόντος δεν ωφελεί. Οι συμμετέχοντες, μέσω των σεμιναρίων, θα πρέπει να κατανοήσουν πόσο σημαντικό είναι να έχουν **στόχους στη ζωή τους και να γνωρίζουν τι χρειάζεται να κάνουν ώστε να τους επιτύχουν**. Τότε θα είναι σε θέση να λύσουν οποιοδήποτε πρόβλημα στην κοινωνία, γιατί η κοινωνία είμαστε όλοι εμείς και όλα ξεκινούν από εμάς.

Τέλος, θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί σειρά σεμιναρίων με θέματα: τρόπος αναζήτησης εργασίας, σύνταξη βιογραφικού σημειώματος και συνοδευτικής επιστολής, τεχνικές συνέντευξης, ηλεκτρονική υποβολή αιτήσεων στον ΑΣΕΠ, και άλλα σχετικά θέματα επαγγελματικής αποκατάστασης.

Η ελλιπής ενημέρωση του κοινωνικού συνόλου και ιδιαίτερα των ανέργων και ενδιαφερομένων για απασχόληση αποτελεί αρνητικό παράγοντα για την περιοχή και την ανάπτυξή της. Στην παρούσα δράση προτείνονται στοχευμένες ενέργειες ενημέρωσης, οι οποίες θα πρέπει να λαμβάνουν χώρα τακτικά. Οι ενέργειες αυτές θα απευθύνονται όχι μόνο στους ανέργους της περιοχής αλλά και στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο (επιχειρηματίες, εργαζομένους, μαθητές κ.λπ.).

Ο επαγγελματικός προσανατολισμός και η προσωπική επαγγελματική ανάπτυξη αποτελούν τους αρωγούς της εδραίωσης της απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας στην περιοχή. Το χαμηλό επίπεδο επιχειρηματικότητας σε συνδυασμό με το μέσο επίπεδο εκπαίδευσης απαιτούν την παροχή εξειδικευμένων συμβουλευτικών υπηρεσιών για την αντιμετώπιση των παραπάνω θεμάτων. Η εξατομικευμένη προσέγγιση των ανέργων αποτελεί ανάγκη για την αύξηση του επιχειρηματικού επιπέδου της περιοχής και της ποιοτικής εφαρμογής ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΥΠΟΛΟΙΠΩΝ προτεινόμενων δράσεων του σχεδίου.

ΠΙΘΑΝΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ/ΕΜΠΟΔΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Το πρόβλημα που πρέπει να αντιμετωπιστεί κατά την υλοποίηση της συγκεκριμένης δράσης είναι η ελάχιστη συμμετοχή που έχει παρατηρηθεί από τους ανέργους σε τέτοιου είδους δράσεις και γεγονότα.

ΚΟΣΤΟΛΟΓΗΣΗ ΔΡΑΣΗΣ 2*:

Η επιτυχής ολοκλήρωση της δράσης θα πρέπει να οδηγήσει στη διοργάνωση τακτικών σεμιναρίων, π.χ. ένα σεμινάριο ανά μήνα, και να συνεχιστεί η υλοποίησή της ανάλογα με την αποδοχή της από τους ανέργους της περιοχής. Στον πίνακα που ακολουθεί, καταγράφονται ενδεικτικά δαπάνες για την υλοποίηση της δράσης.

Τρόπος Υλοποίησης της Δράσης	Ενδεικτικό Κόστος
Από το Γραφείο Υποστήριξης Απασχόλησης και Επιχειρηματικότητας του Δήμου Αρταίων σε συνεργασία (ή όχι) με ΟΑΕΔ ή άλλους φορείς που καταγράφονται στην ενότητα 5.3	0,00
Κατόπιν πρόσκλησης και συμμετοχής έμπειρων ομιλητών/ συμβούλων/ ψυχολόγων και μεντόρων έναντι αμοιβής ή/και καταβολής εξόδων μετακίνησης-διαμονής-διατροφής	400,00 (ανά συνεδρία)

*Σε κάθε περίπτωση η κοστολόγηση της δράσης εξαρτάται και κυμαίνεται ανάλογα με το περιεχόμενο της συνεδρίας, την τακτικότητα υλοποίησης συνεδριών, τον εισηγητή -ομιλητή και την απόσταση της επαγγελματικής του έδρας (έξοδα μετακίνησης- διαμονής).

ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ:

- Δημιουργία κινήτρων στους ανέργους και ιδιαίτερα στους νέους
- Αύξηση αυτοπεποίθησης κι ενεργοποίησης ανέργων
- Αύξηση εθελοντικής δράσης
- Σταδιακή αλλαγή νοοτροπίας
- Αύξηση ζήτησης εργασίας

ΔΡΑΣΗ 3: ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΟΙΝΣΕΠ ή ΟΜΑΔΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ή ΓΥΝΑΙΚΕΙΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

Ο Δήμος Αρταίων θα πρέπει να γίνει αρωγός προκειμένου πολίτες και φορείς (δημόσιοι και ιδιωτικοί) της περιοχής να αναπτύξουν συνέργειες για την προώθηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας, της συνεργασίας και εν τέλει της δημιουργίας θέσεων απασχόλησης. Η ιδιωτική πρωτοβουλία σε συνδυασμό με την αμερόληπτη και σταθερή στήριξη του δημοσίου είναι η δύναμη που θα υποκινήσει την αλλαγή στον τόπο μας. Με επίκεντρο τον "άνθρωπο" και την ευημερία του, και όχι το κέρδος, θα παρακινηθούν οι άνεργοι, θα εκφραστούν οι δημιουργικές ιδέες και θα υπάρξει δέσμευση όλων των μερών για το προσδοκώμενο αποτέλεσμα.

Βρισκόμαστε σε μια καλή χρονική συγκυρία για την υλοποίηση της δράσης, καθώς οι εξελίξεις στη νομοθεσία έχουν δημιουργήσει ένα ευνοϊκό κλίμα για τη δημιουργία:

1. Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων (ΚΟΙΝΣΕΠ)

N. 4019/2011 και N.4430/2016

2. Ομάδων Παραγωγών (Ο.Π.)

397/18235/2017 ΥΑ (ΦΕΚ 601/Β/2017), N. 4015/2011 και N. 2810/2000

3. Γυναικείων Αγροτικών Συνεταιρισμών

N.4384/2016

Ο Δήμος Αρταίων θα πρέπει να κινηθεί ως προς δύο κατευθύνσεις κατά την υλοποίηση της συγκεκριμένης δράσης:

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ Α. Η πρώτη κατεύθυνση αφορά τη δημιουργία των ανωτέρω συνεργατικών σχηματισμών με **στόχο το Συλλογικό και Παραγωγικό Σκοπό**. Δηλαδή, οι συνεργατικοί σχηματισμοί που θα δημιουργηθούν θα αποσκοπούν στην προαγωγή του τοπικού και συλλογικού συμφέροντος, στην απασχόληση, στην ενδυνάμωση της κοινωνικής συνοχής και της τοπικής ή περιφερειακής ανάπτυξης. Ενδεικτικά, μπορούν να δραστηριοποιούνται σε τομείς όπως ο πολιτισμός, το

περιβάλλον, η οικολογία, η εκπαίδευση, η αξιοποίηση τοπικών προϊόντων, η διατήρηση παραδοσιακών δραστηριοτήτων και επαγγελμάτων κ.α.

Στο πλαίσιο αυτής της κατεύθυνσης θα μπορούσαν να δημιουργηθούν:

- **ΚΟΙΝΣΕΠ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ** με υπηρεσίες παρεμφερείς ενός τουριστικού γραφείου για εισερχόμενο τουρισμό. Η ΚΟΙΝΣΕΠ θα μπορούσε να δημιουργεί πακέτα εκδρομών και τουρισμού, να αναλαμβάνει ξεναγήσεις, να αναλαμβάνει τον συντονισμό και τη διεκπεραίωση όλων των δραστηριοτήτων που καταγράφονται παραπάνω στην παράγραφο Προτεινόμενοι Τομείς Ανάπτυξης. Επίσης, αυτού του είδους οι ΚΟΙΝΣΕΠ θα μπορούσαν να λειτουργήσουν θεματικά πάρκα και κέντρα δημιουργικής απασχόλησης. Τέλος, θα μπορούσαν να αναλάβουν την συντονισμένη και οργανωμένη προώθηση του τουρισμού και τοπικών προϊόντων μέσω του διαδικτύου και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης.
- **ΚΟΙΝΣΕΠ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΠΡΟΙΟΝΤΟΣ** όπου θα μπορούσε να αναλάβει: α) υπηρεσίες υποστήριξης των αγροτών, β) προώθησης των τοπικών και αγροτικών προϊόντων της περιοχής, γ) τη λειτουργία κοινής ιστοσελίδας αγροτικών- τοπικών προϊόντων και δ) υπηρεσίες εξαγωγών. Για παράδειγμα, μια ενεργητική πολιτική θα μπορούσε να ήταν η συγκεκριμένη ΚΟΙΝΣΕΠ να αναλάβει την ουσιαστική υποστήριξη και προώθηση (με υπηρεσίες και μετά την πώληση) του εργαλείου /ιστοσελίδας ΚΑΛΑΘΙ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ.
- **ΟΜΑΔΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ** ανά είδος προϊόντος όπου θα επωφελούνται από τη μείωση των λειτουργικών τους εξόδων, από την κοινή προώθηση, προβολή και μεταφορά των προϊόντων τους, από τις κοινές μεθόδους παραγωγής.
- **ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΙ ΑΓΡΟΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ** που θα αναλάβουν εργασίες μεταποίησης και τυποποίησης αγροτικών προϊόντων.

Πρόκειται δηλαδή για συνεργατικούς σχηματισμούς των 5-10 ατόμων, που θα απολαμβάνουν χαμηλά λειτουργικά κόστη και φορολογικά βάρη, μειώνοντας έτσι το λειτουργικό κόστος ανά εργαζόμενο.

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ Β. Η δεύτερη κατεύθυνση που θα μπορούσε να ακολουθήσει ο δήμος Αρταίων, αφορά τη δημιουργία συνεργατικών σχηματισμών με **στόχο την κάλυψη τακτικών αναγκών του Δήμου και της κοινωνίας.** Αντιπροσωπευτικά παραδείγματα αποτελούν οι παρακάτω δύο κατηγορίες Κοιν.Σ.Επ. με ειδικότερο σκοπό την:

- **Ένταξη:** Αποσκοπούν στην ένταξη στην οικονομική και κοινωνική ζωή των ατόμων που ανήκουν στις ευάλωτες ομάδες πληθυσμού (ΑμεΑ, εξαρτημένοι, απεξαρτημένοι, οροθετικοί, φυλακισμένοι, αποφυλακισμένοι, ανήλικοι παραβάτες). Σε μια Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης, 40% κατ' ελάχιστον των εργαζομένων θα πρέπει να ανήκει υποχρεωτικά στις ευάλωτες ομάδες πληθυσμού.
- **Κοινωνική Φροντίδα:** Αποσκοπούν στην παραγωγή προϊόντων και παροχή υπηρεσιών κοινωνικού – προνοιακού χαρακτήρα που απευθύνονται σε ομάδες πληθυσμού όπως ηλικιωμένοι, βρέφη, παιδιά, ΑμεΑ και άτομα με χρόνιες παθήσεις.

Πρόκειται δηλαδή για δομές και υπηρεσίες όπως κέντρα υπερηλίκων, υπηρεσίες βοήθειας στο σπίτι, υπηρεσίες καθαριότητας, ανακύκλωσης, διαχείρισης πρασίνου, κ.α., το κόστος των οποίων αδυνατεί να καλύψει το κράτος λόγω υψηλού κόστους λειτουργίας.

ΒΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΩΝ:

ΒΗΜΑ 1. ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΠΟΡΩΝ ΔΗΜΟΥ

Σε κάθε περίπτωση ο Δήμος Αρταίων θα πρέπει να καταγράψει το διαθέσιμο πάγιο εξοπλισμό, τις κτιριακές εγκαταστάσεις και τα αγροκτήματα που διαθέτει ανενεργά.

Ή ακόμα θα πρέπει να σκεφτεί το ενδεχόμενο αναδιανομής εγκαταστάσεων ανάλογα με τις ανάγκες κάθε ομάδας που θα δημιουργηθεί.

ΒΗΜΑ 2. ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

Ο Δήμος Αρταίων θα πρέπει να εντοπίσει τα κενά στις Υπηρεσίες του και στην κοινωνία και να καταγράψει τις ομάδες δράσεις που θα ήταν επιθυμητό να δημιουργηθούν. Κάποιες από αυτές περιγράφονται παραπάνω και αφορούν συνεργατικούς σχηματισμούς της κατεύθυνσης Α και της κατεύθυνσης Β. ***Θα πρέπει να γίνουν αναλυτικές περιγραφές-μελέτη για τον εκάστοτε συνεργατικό σχηματισμό που θα προταθεί.***

ΒΗΜΑ 3. ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΣΧΕΔΙΟΥ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Προκειμένου η δράση να είναι υλοποιήσιμη θα πρέπει να γίνει μια πρώτη καταγραφή της χρηματοδότησης, των εσόδων-εξόδων των συνεργατικών σχηματισμών. Θα πρέπει δηλαδή να γίνουν κάποιες αρχικές μελέτες βιωσιμότητας.

ΒΗΜΑ 4. ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΣ ΚΑΤΑΛΛΗΛΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Αυτό μπορεί να αποτελέσει το ευκολότερο ή το δυσκολότερο βήμα της διαδικασίας. Ο Δήμος Αρταίων θα πρέπει να εκδώσει ανοικτή πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος στην οποία θα καταγράφονται οι δυνατότητες και οι ανάγκες της περιοχής και στην οποία θα καλεί τους ενδιαφερόμενους, κυρίως ανέργους, να υποβάλλουν φάκελο για τη συμμετοχή τους σε κάποιο από τους προτεινόμενους συνεργατικούς σχηματισμούς. Στην πρόσκληση θα πρέπει να τεθούν κάποια κριτήρια αξιολόγησης και θα πρέπει να γίνει σαφής η σημαντικότητα της προσωπικής συμμετοχής και πρωτοβουλίας.

ΒΗΜΑ 5. ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΜΕ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ

Παράλληλα, θα πρέπει να γίνουν συναντήσεις με συλλογικούς φορείς (Επιμελητήριο, Συλλόγους, ΝΠΔΔ, κ.α.) αλλά και ιδιωτικές επιχειρήσεις για να εντοπιστούν σημεία συνεργασίας και αλληλοεξυπηρέτησης. Κάποιοι από αυτούς τους φορείς θα μπορούσαν να συμμετέχουν και στους συνεργατικούς

σχηματισμούς. Γενικά, θα πρέπει να είναι διάχυτο το πνεύμα ειλικρινούς συνεργασίας και αλληλεγγύης μακριά από οποιοδήποτε ανταγωνισμό και καχυποψία.

ΒΗΜΑ 6. ΣΥΝΤΑΞΗ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΦΩΝΗΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Υποστήριξη των συνεργατικών σχηματισμών και κατά την ίδρυσή τους αλλά και κατά τη διάρκεια λειτουργίας τους. Μέσω της σύνταξης ενός Κώδικα Λειτουργίας και Δεοντολογίας ο Δήμος Αρταίων θα μπορούσε να διατηρήσει ένα ρόλο διαμεσολαβητή, ένα εξωτερικό σημείο αναφοράς για τους συνεργατικούς σχηματισμούς. Βέβαια, ο Δήμος Αρταίων έχει τη δυνατότητα να συμμετέχει ενεργά ως εταίρος σε κάποιους από αυτούς (π.χ. ΚΟΙΝΣΕΠ ΕΝΤΑΞΗΣ).

ΚΟΣΤΟΛΟΓΗΣΗ ΔΡΑΣΗΣ 3*:

Η επιτυχής ολοκλήρωση της δράσης θα οδηγήσει στη δημιουργία ιδιωτικών συνεργατικών σχηματισμών από πολίτες της περιοχής. Στον πίνακα που ακολουθεί, καταγράφονται ενδεικτικά οι ενέργειες που απαιτούνται από πλευράς Δήμου Αρταίων, ο τρόπος υλοποίησης των ενεργειών και το ενδεικτικό κόστος:

Ενέργεια και τρόπος υλοποίησης	Ενδεικτικό Κόστος
Καταγραφή πόρων Δήμου από υπαλλήλους του Δήμου.	0,00
Συνδυασμός πόρων δήμου και αναγκών περιοχής και δήμου για σύνταξη προτεινόμενων επιχειρηματικών σχεδίων που να συνοδεύονται και από μελέτη βιωσιμότητας από εξωτερικό/ους συνεργάτη/ες.	10.000,00
Ενημέρωση για νομοθεσία διαθέσιμων μορφών συνεργατικών σχηματισμών, εντοπισμός κατάλληλων ανθρώπων, συμβολή στη σύσταση και δημιουργία των ομάδων από εξωτερικό/ους συνεργάτη/ες.	5.000,00
Επικοινωνία της δράσης σε ιδιωτικούς και δημόσιους φορείς-εξασφάλιση συνεργασίας. Υποστήριξη λειτουργίας των συνεργατικών σχηματισμών. Από εξωτερικό/ους συνεργάτη/ες.	5.000,00

***Σε κάθε περίπτωση η κοστολόγηση της δράσης εξαρτάται και κυμαίνεται ανάλογα με την αποδοχή της δράσης από τους ενδιαφερόμενους, τον αριθμό των συνεργατικών σχηματισμών που θα προκύψουν και άλλους παράγοντες. Η κοστολόγηση αφορά τις δράσεις που μπορεί να αναλάβει ο Δήμος Αρταίων με σκοπό να υποστηρίξει τη δημιουργία ΚΟΙΝΣΕΠ, ΟΠ και Γυναικείων Συνεταιρισμών.**

ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ:

- Αύξηση απασχολησιμότητας
- Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας
- Αύξηση κοινωνικής ευθύνης
- Αύξηση κοινωνικής ευημερίας
- Αύξηση συνοχής της κοινωνίας
- Αξιοποίηση ανενεργών πόρων
- Μειωμένο κόστος ανά μονάδα προσφερόμενης κοινωνικής υπηρεσίας

ΔΡΑΣΗ 4: ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΜΕ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ Ή ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΕΩΝ

Για την ουσιαστική ένταξη των ανέργων στην αγορά εργασίας θα απαιτηθεί η ανάπτυξη εργασιακών δεξιοτήτων, καθώς και η ανάπτυξη εξειδικευμένων γνώσεων στα επαγγέλματα των προτεινόμενων κλάδων- στόχων, μέσω συγκεκριμένων προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης.

Προτείνεται η διαβούλευση και συνεργασία με εκπαιδευτικά Ιδρύματα και φορείς της περιοχής που θα μπορούσαν να αναπτύξουν προγράμματα κατάρτισης στα εξειδικευμένα επαγγέλματα που ενδιαφέρουν την περιοχή μας.

1) Συγκεκριμένα, θα μπορούσε να γίνει διαβούλευση και συνεργασία με το **Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Ηπείρου**, το οποίο μάλιστα βρίσκεται σε μεταβατικό στάδιο μιας και πρόκειται να εξελιχθεί σε Γεωπονική Σχολή. Η μετεξέλιξη αυτή προβλέπει τη δημιουργία Τμημάτων μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης πράγμα που θα μπορούσε να αποτελέσει ευκαιρία για την περιοχή μας αν το αντικείμενο των Τμημάτων αυτών σχετιζόταν με τα αντικείμενα κατάρτισης που έχει ανάγκη η τοπική αγορά. Μάλιστα, δεδομένου ότι πρόκειται στην Άρτα να δημιουργηθεί Τμήμα Αγροκτήματος και Αγροδιατροφικού Τεχνολογικού Πάρκου θα ήταν μια καλή συγκυρία να δημιουργηθούν Τμήματα κατάρτισης σχετικά με τη μελισσοκομία, την αμπελουργία, την καλλιέργεια αρωματικών και θεραπευτικών φυτών και βοτάνων, την παραγωγή και τυποποίηση αγροτικών ή παραδοσιακών προϊόντων, και άλλα.

2) Επιπλέον, θα μπορούσε να γίνει διαβούλευση και συνεργασία με το **δημόσιο Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) Άρτας, τα επαγγελματικά λύκεια, τις σχολές μαθητείας ΟΑΕΔ, και τις ιδιωτικές σχολές (ΚΕΚ)**, ώστε να δημιουργηθούν Τμήματα για επαγγέλματα σχετικά με τον τουρισμό (π.χ. οδηγοί βουνού, ξεναγοί, κ.α.), τη μοδιστρική-κεντητική, τις χειροτεχνίες, την ασημουργία-κοσμηματοποιία ή

άλλα Τμήματα που θα μπορούσαν να πραγματοποιηθούν από το ΙΕΚ Άρτας, δημιουργώντας στους συμμετέχοντες την προοπτική να βρουν εργασία και να παραμείνουν στον τόπο τους. Για παράδειγμα, το ΙΕΚ Άρτας χρόνια τώρα επαναλαμβάνει τα ίδια αντικείμενα σπουδών με αποτέλεσμα να υπάρχει υπερπληθώρα προσφοράς εργασίας σε βοηθούς φαρμακοποιών, αισθητικούς, φυσικοθεραπευτές, βοηθούς βρεφονηπιοκόμων, κλπ.

3) Το πιο σημαντικό και ίσως πιο άμεσα υλοποιήσιμο είναι η **μελέτη - έρευνα** που θα μπορούσε να γίνει για τη νομοθεσία και τον τρόπο με τον οποίο θα μπορούσαν να δημιουργηθούν Τμήματα Εκπαίδευσης και Πιστοποίησης στην περιοχή μας, που μάλιστα θα συγκέντρωναν **πανελλήνιο ενδιαφέρον λόγω της μοναδικότητά τους**. Για παράδειγμα εκπαίδευση και πιστοποίηση κανό -καγιάκερ και άλλων επαγγελματιών που σχετίζονται με τα θαλάσσια, παραποτάμια και τα σπορ βουνού. Αυτή τη στιγμή οι συγκεκριμένοι επαγγελματίες για να αποκτήσουν τις απαραίτητες πιστοποιήσεις θα πρέπει να εκπαιδευτούν σε χώρες του εξωτερικού. Να σημειώσουμε στο σημείο αυτό ότι στις μέρες μας, οι επισκέπτες -τουρίστες ερευνούν και θέλουν να γνωρίζουν ότι οι επαγγελματίες που θα τους αναλάβουν είναι κατάλληλα πιστοποιημένοι.

Γενικά, θα πρέπει να υπάρχει μέριμνα για τη συνεχή κατάρτιση των ανέργων, προκειμένου να έχουν τη δυνατότητα να διεκδικήσουν μια διαφορετική εργασιακή αποκατάσταση χάρη στις νέες τους δεξιότητες και γνώσεις. Όσο περισσότερα εφόδια, τόσο περισσότερες οι ευκαιρίες να βρουν εργασία στα μέτρα τους και στον τόπο τους.

ΚΟΣΤΟΛΟΓΗΣΗ ΔΡΑΣΗΣ 4*:

Η επιτυχής ολοκλήρωση της δράσης θα οδηγήσει στη δημιουργία νέων εκπαιδευτικών προγραμμάτων για τους πολίτες της περιοχής που θα προσφέρουν γνώσεις, πιστοποίηση προσόντων και επαγγελματικά δικαιώματα που έχει ανάγκη η περιοχή και η εποχή. Στον πίνακα που ακολουθεί, καταγράφονται ενδεικτικά οι ενέργειες που απαιτούνται από πλευράς Δήμου Αρταίων, ο τρόπος υλοποίησης των ενεργειών και το ενδεικτικό κόστος:

Ενέργεια και τρόπος υλοποίησης	Ενδεικτικό Κόστος
Συναντήσεις Δημάρχου με εκπροσώπους ΤΕΙ Ηπείρου, ΙΕΚ, επαγγελματικά λύκεια, ΟΑΕΔ, κ.α. για τη συζήτηση και διερεύνηση της δυνατότητας δημιουργίας νέων πιστοποιημένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων στην περιοχή. Απαιτήσεις για τη δημιουργία των επιθυμητών Τμημάτων.	0,00
Διεκπεραίωση ενεργειών- μελέτης - έρευνας με σκοπό τη δημιουργία εξειδικευμένου/ων Τμήματος/ων Εκπαίδευσης και Πιστοποίησης στην περιοχή πανελλήνιου ενδιαφέροντος. Για παράδειγμα, εκπαίδευση και πιστοποίηση κανό -καγιάκερ και άλλων επαγγελμάτων που σχετίζονται με τα θαλάσσια, παραποτάμια και τα σπορ βουνού. Υλοποίηση από εξειδικευμένη ομάδα έργου.	5.000,00

***Σε κάθε περίπτωση η κοστολόγηση της δράσης εξαρτάται από τις απαιτήσεις και τον αριθμό του/των Τμημάτων που θα δημιουργηθούν και την εξειδικευμένη ομάδα έργου.**

ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ:

- Δημιουργία θέσεων εργασίας
- Κάλυψη προσφοράς εξειδικευμένης εργασίας
- Δημιουργία επιχειρήσεων σε νέα αντικείμενα
- Αύξηση ποιότητας στην παροχή προϊόντων και υπηρεσιών
- Καταρτισμένοι πολίτες- εξειδικευμένοι επαγγελματίες

ΔΡΑΣΗ 5: ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Ο Δήμος Αρταίων θα μπορούσε να αναλάβει τη διοργάνωση διαγωνισμού καινοτομικών και επιχειρηματικών ιδεών με στόχο την ενθάρρυνση ανάληψης επιχειρηματικής δράσης από τους ανέργους της περιοχής, την επιβράβευση και την υποστήριξή τους. Οι άνεργοι της περιοχής θα έχουν τη δυνατότητα να αναπτύξουν τη δημιουργικότητα και το επιχειρηματικό τους πνεύμα, να υποβάλλουν την επιχειρηματική τους ιδέα και σε μεταγενέστερο στάδιο, να την εξελίσουν σε δική τους επιχείρηση.

Δικαίωμα συμμετοχής στο Διαγωνισμό θα μπορούσαν να έχουν όλοι οι άνεργοι της περιοχής, ακόμα και αυτών που ζουν εκτός Άρτας και θα ήθελαν να επιστρέψουν στον τόπο καταγωγής τους, την Άρτα για να αναπτύξουν την επιχειρηματική τους ιδέα. Η συμμετοχή θα μπορούσε να είναι είτε ατομική είτε ομαδική. Ο διαγωνισμός θα μπορούσε να περιλαμβάνει και ιδέες που θα αφορούν στη δημιουργία Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων.

Ο διαγωνισμός θα διοργανωθεί από Επιτροπή αποτελούμενη από εξειδικευμένα μέλη φορέων, οργανισμών και ιδιωτικών επιχειρήσεων της περιοχής ή και εκτός της Άρτας. Ο διαγωνισμός θα μπορούσε να οδηγήσει στην επιλογή ενός, δύο ή τριών (ανάλογα με τις δυνατότητες του Δήμου) επιχειρηματικών καινοτομικών/κοινωνικών σχεδίων τα οποία και θα βραβευθούν σε ειδική εκδήλωση που θα διοργανωθεί για το σκοπό αυτό (π.χ. κατά την Ημέρα Διοργάνωσης της Ημέρας Καριέρας- βλ. Δράση 6).

Ο Δήμος θα πρέπει να καταγράψει τις δυνατότητες βράβευσης των σχεδίων. **Τα βραβεία θα μπορούσαν να αφορούν:**

-Παραχώρηση επαγγελματικού χώρου από το Δήμο για τα τρία (3) πρώτα έτη λειτουργίας της/των επιχείρησης/ων, τα οποία θεωρούνται κρίσιμα για τη βιωσιμότητα μιας επιχείρησης,

-Υποστήριξη και προώθηση του/των επιχειρηματικού/ων σχεδίου/ωνσε φορείς και οργανισμούς, οι οποίοι θα μπορούσαν να συμβάλλουν στην υλοποίησή του (χρηματοδότηση, τεχνική στήριξη, διαχειριστική στήριξη κλπ),
-Σύμβαση έργου ανάλογα με το αντικείμενο και τη φύση της/των επιχείρησης/ων
-και άλλα

Τα θεματικά πεδία στα οποία οι άνεργοι μπορούν να υποβάλουν το σχέδιό τους θα πρέπει να έχει συνάφεια με τους επιλεγόμενους τομείς ανάπτυξης του Δήμου Αρταίων. Ενδεικτικά αναφέρονται οι εξής θεματικές περιοχές:

- Πρωτογενής τομέας: φυτική παραγωγή, ζωική παραγωγή, αλιεία
- Περιβάλλον
- Αγροτική επιχειρηματικότητα
- Τουρισμός
- Υπηρεσίες στις επιστήμες υγείας
- Ηλεκτρονική επιχειρηματικότητα
- Κ.α.

ΒΗΜΑΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Βήμα 1: Έκδοση ανοιχτής πρόσκλησης διαγωνισμού επιχειρηματικότητας

Στην πρόσκληση θα αναφέρονται οι όροι συμμετοχής στο διαγωνισμό, τα επιθυμητά αντικείμενα, ο τρόπος βαθμολόγησης, η Επιτροπή αξιολόγησης, το/τα βραβείο/α, και άλλα.Η πρόσκληση θα ανακοινωθεί- προωθηθεί με όλα τα διαθέσιμα μέσα.

Βήμα 2: Υποβολή Επιχειρηματικών Προτάσεων

Κατά το πρώτο στάδιο του Διαγωνισμού, οι συμμετέχοντες θα κληθούν να συντάξουν την επιχειρηματική τους ιδέα σύμφωνα με την Φόρμα Υποβολής που θα συνοδεύει την ανοιχτή πρόσκληση του διαγωνισμού. Οι ενδιαφερόμενοι που επιθυμούν να συμμετέχουν στο διαγωνισμό πρέπει να υποβάλλουν το

επιχειρηματικό σχέδιο και να λάβουν σχετικό μήνυμα επιβεβαίωσης για την έγκυρη υποβολή.

Βήμα 3: Αξιολόγηση των Επιχειρηματικών Σχεδίων

Τα επιχειρηματικά σχέδια που θα υποβληθούν εμπρόθεσμα θα αξιολογηθούν από Επιτροπή αποτελούμενη από εξειδικευμένα μέλη Επιστημονικού Προσωπικού, εκπροσώπους φορέων και επιτυχημένους επιχειρηματίες.

Τα κριτήρια αξιολόγησης των επιχειρηματικών σχεδίων ενδεικτικά θα μπορούσαν να είναι:

- ❖ Πληρότητα και σαφήνεια της πρότασης
- ❖ Τομέας ανάπτυξης που ανήκει η πρόταση/ επιχειρηματικό σχέδιο
- ❖ Ο βαθμός καινοτομίας και η πρωτοτυπία της ιδέας
- ❖ Η προοπτική/δυνατότητα υλοποίησης της επιχειρηματικής ιδέας
- ❖ Βιωσιμότητα της επιχειρηματικής πρότασης

Βήμα 4: Ανακοίνωση αποτελεσμάτων

Όλοι οι συμμετέχοντες θα λάβουν γνώση του πρακτικού αξιολόγησης των επιχειρηματικών σχεδίων.

Βήμα 5: Τελετή βράβευσης

Η βράβευση του/των νικητή/νικητών του Διαγωνισμού θα γίνει σε ειδική τελετή που θα διοργανωθεί για το σκοπό αυτό.

ΚΟΣΤΟΛΟΓΗΣΗ ΔΡΑΣΗΣ 5*:

Η επιτυχής ολοκλήρωση της δράσης θα πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα τη διοργάνωση ενός διαγωνισμού που θα οδηγήσει στην υποβολή πολλών και ποιοτικών επιχειρηματικών σχεδίων που θα εξασφαλίζουν τις κατάλληλες προϋποθέσεις για χρηματοδότηση/ υποστήριξη από το Δήμο Αρταίων. Στον πίνακα που ακολουθεί, καταγράφονται ενδεικτικά δαπάνες για την υλοποίηση της δράσης.

Ενέργεια και τρόπος υλοποίησης	Ενδεικτικό Κόστος
Καταγραφή των βραβείων που θα μπορούσαν να παραχωρηθούν από το Δήμο Αρταίων στους νέους επιχειρηματίες που θα προκύψουν. Απόφαση Δήμου.	0,00
Διοργάνωση διαγωνισμού επιχειρηματικότητας από εξωτερικό συνεργάτη.	5.000,00

***Σε κάθε περίπτωση η κοστολόγηση της δράσης εξαρτάται από τις απαιτήσεις του διαγωνισμού, τον αριθμό εμπλεκόμενων και άλλους παράγοντες.**

ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ:

- Ανάπτυξη επιχειρηματικού πνεύματος
- Αύξηση θέσεων απασχόλησης
- Δημιουργία επιχειρήσεων σε νέα αντικείμενα
- Αίσθημα συμμετοχικότητας
- Δημιουργία κινήτρων
- Μειωμένη ευθύνη ανάληψης επιχειρηματικού ρίσκου
- Δέσμευση συμμετεχόντων

ΔΡΑΣΗ 6: ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΗΜΕΡΑΣ ΚΑΡΙΕΡΑΣ

Προτείνεται η διοργάνωση Ημέρας Καριέρας το πρόγραμμα της οποίας θα αποτελείται από δύο μέρη.

Στο πρώτο μέρος θα πραγματοποιηθούν εισηγήσεις, τοποθετήσεις και ανοικτές συζητήσεις από τις ομάδες που θα συμμετέχουν:

α) ιδιοκτήτες επιχειρήσεων, οι οποίοι με εισήγησή τους θα μεταφέρουν την εμπειρία τους, τις ευκαιρίες και τα προβλήματα που υπάρχουν στο επάγγελμά τους. Επίσης, θα ενημερώσουν τους άνεργους για τις ευκαιρίες απασχόλησής τους, τις γνώσεις και ικανότητες που απαιτούνται για μια επιτυχημένη επαγγελματική σταδιοδρομία.

β) εκπρόσωποι από δημόσιους φορείς της Άρτας (Περιφερειακή Ενότητα Άρτας, Επιμελητήριο, ΟΑΕΔ, ΣΕΠΕ κ.λπ.) θα συμμετέχουν για να ενημερώσουν για την κατάσταση της αγοράς εργασίας στην περιοχή και τις ενέργειες που κάνουν για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας και επαγγελματικής αποκατάστασης,

γ) εκπρόσωποι επιτυχημένων ομάδων παραγωγών ή ΚΟΙΝΣΕΠ ή συνεταιρισμών που θα συμμετέχουν για να μεταδώσουν νέες ιδέες και όραμα στους άνεργους, και

δ) άνεργοι, εκπρόσωπος των οποίων με εισήγηση του θα μεταφέρει τις ανησυχίες, προβληματισμούς και αγωνίες που έχουν κατά το στάδιο αναζήτησης εργασίας.

Στο δεύτερο μέρος οι άνεργοι θα έχουν την ευκαιρία να συμμετέχουν σε δοκιμαστικές συνεντεύξεις που θα πραγματοποιηθούν μεταξύ των επιχειρηματιών και των συμμετεχόντων ανέργων που αναζητούν εργασία. Οι άνεργοι που ενδιαφέρονται να ξεκινήσουν τη δική τους επιχείρηση θα μπορούσαν να πάρουν πληροφορίες, να προτείνουν ή να δεχτούν προτάσεις συνεργασίας από τους επιχειρηματίες υφιστάμενων επιχειρήσεων.

Η ημέρα καριέρας θα βοηθήσει τους ανέργους να έρθουν σε επαφή με την αγορά εργασίας, να ενημερωθούν για αυτή και να αναζητήσουν ευκαιρίες επαγγελματικής αποκατάστασης. Οι άνεργοι θα έχουν τη δυνατότητα α) να συνομιλήσουν με εκπροσώπους των τοπικών επιχειρήσεων (εμπόρους, εξαγωγείς, μεταποιητές, ξενοδόχους, εστιατορές, κ.α.), β) να μάθουν περισσότερες πληροφορίες για τις ίδιες τις εταιρείες αλλά και για την κατάσταση στην τοπική αγορά εργασίας, γ) να ενημερωθούν για τις πολιτικές ανάπτυξης που ακολουθούν, δ) να διεκδικήσουν ευκαιρίες επαγγελματικής αποκατάστασης και ε) να έχουν μια (πιθανώς) πρώτη εμπειρία σε συνέντευξη για εύρεση εργασίας ή εύρεση συνεργασίας. Τέλος, θα υπάρξει ενημέρωση για ευκαιρίες χρηματοδότησης της νεανικής επιχειρηματικότητας.

Βασικοί στόχοι της Ημέρας Καριέρας είναι η σύζευξη της προσφοράς και ζήτησης εργασίας, και η ανάπτυξη δικτύωσης και σχέσεων συνεργασίας μεταξύ των υφιστάμενων και των νέων επιχειρήσεων ή ανέργων.

ΚΟΣΤΟΛΟΓΗΣΗ ΔΡΑΣΗΣ 6*:

Η επιτυχής ολοκλήρωση της δράσης θα πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα τη διοργάνωση μιας επιτυχημένης ημέρας καριέρας. Στον πίνακα που ακολουθεί, καταγράφονται ενδεικτικά δαπάνες για την υλοποίηση της δράσης.

Ενέργεια και τρόπος υλοποίησης	Ενδεικτικό Κόστος
Διοργάνωση ημέρας καριέρας από εξωτερικό συνεργάτη (εύρεση επιχειρηματιών, εύρεση ανέργων, μετακινήσεις ομιλητών, διοργάνωση συνεντεύξεων, προβολή και διαφήμιση, κ.α.).	5.000,00

***Σε κάθε περίπτωση η κοστολόγηση της δράσης εξαρτάται από τις απαιτήσεις και το περιεχόμενο της ημέρας καριέρας, τον αριθμό εμπλεκόμενων και άλλους παράγοντες.**

ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ:

- Ενημέρωση ενδιαφερομένων για τις εξελίξεις στην αγορά εργασίας
- Επαφή και τυχόν συνεργασία μεταξύ επιχειρηματιών και ανέργων περιοχής
- Επαφή και τυχόν συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων και φορέων περιοχής
- Αύξηση θέσεων απασχόλησης
- Προσωπική και επαγγελματική ανάπτυξη
- Δημιουργία κινήτρων

ΔΡΑΣΗ 7: ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Το **Γραφείο Υποστήριξης Απασχόλησης και Επιχειρηματικότητας**, θα πρέπει να αναλάβει και να διεκπεραιώσει δράσεις που σχετίζονται με την υποστήριξη του επιχειρηματικού κόσμου, πράγμα που αποτελεί την άλλη όψη του νομίσματος που λέγεται ανεργία. Δηλαδή, θα πρέπει να ασχοληθεί με θέματα που σχετίζονται με την ποιότητα και ποσότητα της προσφοράς εργασίας.

Στη συνέχεια καταγράφονται κάποιες από τις ενέργειες/ υπο-δράσεις που θα μπορούσαν να πραγματοποιηθούν:

1. **Δωρεάν διάθεση χώρου στην ιστοσελίδα του Δήμου Αρταίων με σκοπό την προβολή ανακοινώσεων προσφοράς εργασίας από επιχειρήσεις που εδρεύουν στο Δήμο Αρταίων.** Οι ανακοινώσεις θα αναρτώνται για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Η επισκεψιμότητα της ιστοσελίδας του Δήμου Αρταίων είναι τέτοια που η ανακοίνωση θα μπορούσε να φτάσει στο σωστό άνθρωπο (άνεργο ή εργαζόμενο) με την κατάλληλη εξειδίκευση. Οι επιχειρήσεις μέσω αυτής της διαδικασίας θα έχουν μεγαλύτερη πιθανότητα για εύρεση κατάλληλων εργαζομένων αλλά επιπλέον θα επιτύχουν και την προβολή τους. Ωστόσο, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να δεσμεύονται ότι θα γνωστοποιούν στο Γραφείο την απόφασή τους για την απασχόληση ατόμου.
2. Επίσης, θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί μια **έρευνα-μελέτη, με τη συμπλήρωση κατάλληλα διαμορφωμένων ερωτηματολογίων, από επιχειρηματίες της περιοχής**, με σκοπό την καταγραφή και συλλογή των απόψεών τους για την αγορά εργασίας, τους υποψήφιους εργαζόμενους της περιοχής, τις ανάγκες των επιχειρήσεών τους σε ανθρώπινο δυναμικό. Το ερωτηματολόγιο μπορεί να συμπληρωθεί, μέσω επιτόπιων συναντήσεων, ή ηλεκτρονικά ή τηλεφωνικώς, από αντιπροσωπευτικό δείγμα επιχειρήσεων. Τα αποτελέσματα της έρευνας θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε πολύ χρήσιμα και ενδιαφέροντα συμπεράσματα σχετικά με την ποιότητα και ποσότητα ζήτησης και προσφοράς εργασίας καθώς και

σχετικά με την ύπαρξη ή μη αναντιστοιχίας δεξιοτήτων και δυσχερειών στην κάλυψη θέσεων εργασίας.

3. **Διοργάνωση σεμιναρίων για τους επαγγελματίες της περιοχής, ή τραπέζια συζητήσεων** για το θέμα της απασχολησιμότητας. Θα μπορούσαν να οργανωθούν εισηγήσεις από επαγγελματίες του κλάδου. Στόχος είναι να ενημερωθούν για θέματα της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης, τη σημαντικότητα της υγιούς συμβολής τους στη διαμόρφωση των τοπικών συνθηκών εργασίας (αποφυγή μαύρης εργασίας), των τρόπων εύρεσης κατάλληλου προσωπικού, τους τρόπους αποδοτικής διαχείρισης του ανθρώπινου δυναμικού, τα οφέλη της συνεργασίας και της επίτευξης οικονομικών κλίμακας κ.λπ..

Τόσο οι άνεργοι όσο και οι εργοδότες της περιοχής θα πρέπει να κατανοήσουν ότι θα πρέπει να βρουν ένα μοντέλο συνεργασίας όπου θα επιτυγχάνεται το κοινό όφελος. Οι συχνές προσλήψεις, απολύσεις, αποχωρήσεις δημιουργούν ζημιά και για τα δύο μέρη. Θα πρέπει οι απαιτήσεις και οι προσδοκίες τόσο των εργοδοτών όσο και των εργαζομένων να είναι εξαρχής ξεκάθαρες και ρεαλιστικές.

ΚΟΣΤΟΛΟΓΗΣΗ ΔΡΑΣΗΣ 7*:

Η επιτυχής ολοκλήρωση της δράσης θα πρέπει να οδηγήσει στην αναβάθμιση της νοοτροπίας του επιχειρηματικού κόσμου της περιοχής και στην ποιοτικότερη προσφορά εργασίας. Στον πίνακα που ακολουθεί, καταγράφονται ενδεικτικά δαπάνες για την υλοποίηση της δράσης.

Τρόπος Υλοποίησης της Δράσης	Ενδεικτικό Κόστος
Δωρεάν διάθεση χώρου στην ιστοσελίδα του Δήμου Αρταίων με σκοπό την προβολή ανακοινώσεων προσφοράς εργασίας από επιχειρήσεις που εδρεύουν στο Δήμο Αρταίων, από το Γραφείο Υποστήριξης Απασχόλησης και Επιχειρηματικότητας του Δήμου Αρταίων.	0,00

Διοργάνωση σεμιναρίων για τους επαγγελματίες της περιοχής, ή τραπέζια συζητήσεων από το Γραφείο Υποστήριξης Απασχόλησης και Επιχειρηματικότητας του Δήμου Αρταίων σε συνεργασία με άλλους φορείς.	0,00
Διοργάνωση σεμιναρίων για τους επαγγελματίες της περιοχής, ή τραπέζια συζητήσεων, κατόπιν πρόσκλησης και συμμετοχής έμπειρων ομιλητών/ συμβούλων/ ψυχολόγων και μεντόρων έναντι αμοιβής ή/και καταβολής εξόδων μετακίνησης-διαμονής-διατροφής	400,00 (ανά συνεδρία)

***Σε κάθε περίπτωση η κοστολόγηση της δράσης εξαρτάται και κυμαίνεται ανάλογα με το περιεχόμενο της υπηρεσίας, την τακτικότητα υλοποίησης π.χ. συνεδριών, τον εισηγητή -ομιλητή και την απόσταση της επαγγελματικής του έδρας (έξοδα μετακίνησης- διαμονής).**

ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ:

- Δημιουργία αισθήματος υποχρέωσης στους εργοδότες να λειτουργούν νόμιμα και με γνώμονα τον ανθρώπινο παράγοντα
- Δημιουργία μακροχρόνιων θέσεων εργασίας/ σχέσεων συνεργασίας
- Ηθική δέσμευση και των δύο μερών στον εταιρικό σκοπό
- Σεβασμός των ανθρώπινων και εργασιακών δικαιωμάτων
- Αύξηση εργασιακής ευχαρίστησης
- Αίσθημα ικανοποίησης και υποστήριξης επιχειρηματικού κόσμου
- Σταδιακή αλλαγή νοοτροπίας
- Σύζευξη και σύγκλιση προσφοράς και ζήτησης εργασίας

ΔΡΑΣΗ 8: ΔΙΕΥΡΥΝΣΗ ΧΡΟΝΙΚΟΥ ΔΙΑΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΟΙΝΩΦΕΛΟΥΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΔΗΜΟ

Εν όψει της έκδοσης προκηρύξεων κοινωφελούς εργασίας εντός του 2018 που θα απευθύνεται στους δήμους της χώρας, και δεδομένου ότι ουσιαστικά και μέχρι τώρα η δράση της Κοινωφελούς Εργασίας αποτελεί, ίσως, την πιο σημαντική δράση στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020, που προτείνει το Υπουργείο με σκοπό την επίτευξη της κοινωφελούς εργασίας και την αύξηση της απασχολησιμότητας, αξίζει να αναφερθούν κάποια στοιχεία που θα βοηθούσαν ώστε το πρόγραμμα της Κοινωφελούς Εργασίας να βελτιωθεί ώστε να επιλύει, ενδεχομένως, με πιο ουσιαστικό τρόπο το πρόβλημα της ανεργίας.

Στο πλαίσιο των εν λόγω προγραμμάτων προσλαμβάνονται άνεργοι για να εργαστούν σε διάφορες υπηρεσίες του Δήμου. Οι άνεργοι μπορεί να είναι πτυχιούχοι οποιασδήποτε ειδικότητας ή απόφοιτοι υποχρεωτικής εκπαίδευσης και δεν υπόκεινται σε κάποιο ηλικιακό όριο, αρκεί να είναι άνω των 18. Επομένως, είναι προγράμματα που απευθύνονται σε όλους και όχι μόνο στους νέους ή στους νεοεισερχόμενους στον εργασιακό στίβο.

Ωστόσο, η διάρκεια των προγραμμάτων αυτών είναι 8μηνη ή πολλές φορές 5μηνη. Δηλαδή, οι ωφελούμενοι θα πρέπει εντός λίγων μηνών να παράσχουν σημαντικό υποστηρικτικό έργο και μάλιστα σε κάποιες περιπτώσεις όχι σε μία αλλά σε επιπλέον δομές ή υπηρεσίες ή Τμήματα ή περιοχές αφού, λόγω των αυξημένων αναγκών του Δήμου, αναλαμβάνουν αρκετά καθήκοντα.

Αν, δε, από το ανωτέρω προβλεπόμενο χρονικό διάστημα αφαιρεθούν οι γιορτές και οι αργίες, το χρονοδιάγραμμα γίνεται τόσο περιορισμένο που δεν υπάρχει η δυνατότητα για σχεδιασμό και φυσικά ούτε για υλοποίηση ολοκληρωμένων και επιτυχημένων δράσεων. Τα πράγματα γίνονται ακόμα χειρότερα αν συνυπολογιστεί το γεγονός ότι στα εν λόγω προγράμματα δεν υπάρχει καμία προοπτική παράτασης ή ανανέωσης μιας επιτυχημένης ή αποδοτικής συνεργασίας.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να συμφωνηθεί από όλους ότι ο **"χρόνος" παίζει πρωταρχικό ρόλο** για έναν εργαζόμενο κατά την εκμάθηση των καθηκόντων, την εκπαίδευση, την οργάνωση μιας εργασίας, το κτίσιμο εργασιακών σχέσεων και συνεργασίας, την απόκτηση εμπειρίας, τη βελτίωση της υλοποίησης της εργασίας, την εξυπηρέτηση των πολιτών, την μείωση των λαθών, την επίτευξη αποδοτικότητας και παραγωγικότητας στην εργασία του. Όλα τα ανωτέρω στάδια δε μπορούν να επισπευσθούν ώστε να υλοποιηθούν εντός της διορίας των 8 μηνών. Όλα τα στάδια χρειάζονται το χρόνο τους που είναι σίγουρα μεγαλύτερος των 8 μηνών.

Τα ολιγόμηνα προγράμματα κοινωφελούς εργασίας απαξιώνουν την εργασία στους δημόσιους φορείς και καθιστούν μονόδρομο τον ιδιωτικό τομέα. Μάλιστα, πετυχαίνουν τα αντίθετα αποτελέσματα, τόσο για το δήμο όσο και για τους ωφελούμενους, αφού:

-Δημόσιοι υπάλληλοι/ ανθρωπίνι πόροι του Δήμου απασχολούνται ώστε να εκπαιδεύσουν ωφελούμενους για την ολιγόμηνη παραμονή τους στο φορέα, πράγμα που σημαίνει ότι οι ωφελούμενοι δε θα προλάβουν να αποδώσουν την προσπάθεια της εκπαίδευσης,

-Οι ωφελούμενοι ολοκληρώνουν την κοινωφελή τους εργασία χωρίς να έχουν την αίσθηση ότι γνωρίζουν επαρκώς το αντικείμενο ή την αυτοπεποίθηση ότι κατάφεραν να αποδώσουν πλήρως και να δείξουν το 100% των ικανοτήτων τους. Έτσι, δημιουργείται αίσθημα απογοήτευσης και ανεπάρκειας, αφού οι ωφελούμενοι δεν έχουν το χρόνο που απαιτείται για να αναγνωριστούν μέσω της δουλειάς τους.

Προτείνεται η αποστολή εγγράφων στην ΚΕΔΕ ή/και στα αρμόδια Υπουργεία με σκοπό τη μετατροπή των 8μηνων προγραμμάτων κοινωφελούς εργασίας σε προγράμματα τριετούς διάρκειας, όπου μπορεί να είναι εφικτή η διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας των υπηρεσιών του Δήμου και η ουσιαστική κάλυψη των αναγκών του, η ποιοτική εξυπηρέτηση των πολιτών και η ικανοποίηση των ωφελούμενων από την εργασία τους.

ΚΟΣΤΟΛΟΓΗΣΗ ΔΡΑΣΗΣ 8*:

Η επιτυχής ολοκλήρωση της δράσης θα πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα την προκήρυξη προγραμμάτων κοινωφελούς εργασίας τριετούς διάρκειας. Στον πίνακα που ακολουθεί, καταγράφονται ενδεικτικά δαπάνες για την υλοποίηση της δράσης.

Ενέργεια και τρόπος υλοποίησης	Ενδεικτικό Κόστος
Αποστολή εγγράφου στην ΚΕΔΕ ή/και στα αρμόδια Υπουργεία-Συναντήσεις. Απόφαση Δήμου.	0,00

ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ:

- Εργασιακή ικανοποίηση ωφελουμένων
- Σεβασμός των ανθρώπινων και εργασιακών δικαιωμάτων
- Δημιουργία κινήτρων στους ωφελουμένους για αποδοτική εργασία
- Αύξηση αυτοπεποίθησης κι ενεργοποίησης ανέργων
- Δημιουργία διαπροσωπικών σχέσεων συνεργασίας μεταξύ εργαζομένων
- Ποιοτική εξυπηρέτηση πολιτών, χωρίς λάθη
- Ουσιαστική κάλυψη αναγκών δήμου

5.3. ΤΡΟΠΟΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ

ΔΡΑΣΗ 1: ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΝΟΣ ΕΥΡΥΤΕΡΟΥ ΚΑΙ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΦΟΡΕΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Α/Α	ΤΡΟΠΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ
1	<p>Προδημοσίευση πρόσκλησης δράσης 3.1.1.2 με τίτλο: Υποστηρικτικοί Μηχανισμοί για την προώθηση της καινοτομίας στην τοπική επιχειρηματικότητα από την Περιφέρεια Ηπείρου.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>65% για επενδυτικές δαπάνες και 50% για λειτουργικές δαπάνες</u> για διάστημα έως 10 έτη • Υπόλοιπο χρηματοδότησης ιδία συμμετοχή εταίρων/μελών 	<p>Αναπτυξιακή Σύμπραξη</p>
2	<p>Μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ήπειρος 2014-2020 θα χρηματοδοτηθεί η υλοποίηση Στρατηγικών ΤΑΠΤοΚ (Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων) με δράσεις που χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), στο πλαίσιο της Επενδυτικής Προτεραιότητας 9νι «Στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων», συμβάλλοντας στον Ειδικό Στόχο «Διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση με αξιοποίηση του τοπικού δυναμικού» για εξοπλισμό, δράσεις προβολής κ.λπ. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ CLLD/ LEADER«ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ»ΤΩΝ ΝΟΜΩΝ ΑΡΤΑΣ ΚΑΙ ΠΡΕΒΕΖΑΣ</p>	<p>Αναπτυξιακή Σύμπραξη ή Δήμος Αρταίων</p>

3	Ιδίου πόρους των εταίρων/ μελών	Αναπτυξιακή Σύμπραξη
4	Προτείνεται η υποβολή της συγκεκριμένης μελέτης στην Περιφέρεια Ηπείρου Ηπείρου για την έκδοση πρόσκλησης και την εξασφάλιση επαρκούς χρηματοδότησης για τα πρώτα έτη λειτουργίας της ΑΣ.	Δήμος Αρταίων
5	Προτείνεται η υποβολή της συγκεκριμένης μελέτης στην ΕΥΚΕΚΟ - ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΠΟΡΩΝ - ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ώστε να αξιολογηθεί το περιεχόμενο κι ενδεχομένως να συμπεριλάβουν τις προτεινόμενες δράσεις σε μελλοντικό πρόγραμμα που θα προκηρυχθεί.	Δήμος Αρταίων
6	Πρόκειται να προκηρυχθεί πρόγραμμα εντός του 2018 με τίτλο "Κέντρα Στήριξης", το οποίο θα υλοποιηθεί σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας (πρόγραμμα παρεμφερές του παλαιότερου προγράμματος "Περιφερειακοί Μηχανισμοί")	Δήμος Αρταίων

ΔΡΑΣΗ 2: ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΑΚΤΙΚΩΝ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ Ή ΜΙΚΡΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΟΧΕΥΜΕΝΩΝ ΣΤΗΝ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΑΝΕΡΓΩΝ, ΤΗΝ ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΛΗΨΗ ΕΥΘΥΝΩΝ

Α/Α	ΤΡΟΠΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ
1	100% μέσω του έργου "Investment and Empowerment Action (IDEA) το οποίο χρηματοδοτείται στο πλαίσιο του προγράμματος Interreg IPACBC "Greece-Albania 2014-2020"	Δήμος Αρταίων
2	Ιδία συμμετοχή από το Γραφείο Υποστήριξης Απασχόλησης και Επιχειρηματικότητας σε συνεργασία με τον ΟΑΕΔ. Θα βοηθούσε ιδιαίτερα η συμμετοχή ψυχολόγων ή εργασιακών συμβούλων που τυχόν απασχολούνται σε Υπηρεσίες και Δομές του Δήμου Αρταίων.	Δήμος Αρταίων
3	<p>Στην υλοποίηση σεμιναρίων θα μπορούσαν να συμβάλλουν φορείς, όπως:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Γ. Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ • Στέγη της Ελληνικής Βιομηχανίας (ΣΕΒ) • Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων ΓΣΕΒΕΕ • Ινστιτούτο Εμπορίου και Υπηρεσιών ΕΣΕΕ • Ινστιτούτο ΣΕΤΕ <p>που διαχειρίζονται προγράμματα συμβουλευτικής και κατάρτισης ανέργων. Θα μπορούσαν να συμφωνήσουν την υλοποίηση χρηματοδοτούμενων δράσεων που αναλαμβάνουν οι ίδιοι να υλοποιήσουν στην περιοχή.</p>	Δήμος Αρταίων

ΔΡΑΣΗ 3: ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΟΙΝΣΕΠ Η ΟΜΑΔΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ Η ΓΥΝΑΙΚΕΙΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

A/A	ΤΡΟΠΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ
1	Προτείνεται η υποβολή της συγκεκριμένης μελέτης στην Περιφέρεια Ηπείρου Ηπείρου για την έκδοση πρόσκλησης και την εξασφάλιση επαρκούς χρηματοδότησης για τα πρώτα έτη λειτουργίας του σχεδίου και των συνεργατικών σχηματισμών.	Δήμος Αρταίων
2	Προτείνεται η υποβολή της συγκεκριμένης μελέτης στην ΕΥΚΕΚΟ - ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΠΟΡΩΝ - ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ώστε να αξιολογηθεί το περιεχόμενο κι ενδεχομένως να συμπεριλάβουν τις προτεινόμενες δράσεις σε μελλοντικό πρόγραμμα που θα προκηρυχθεί.	Δήμος Αρταίων
3	Δυνατότητα συμμετοχής των ενδιαφερομένων σε τριήμερο επιμορφωτικό πρόγραμμα "Μέντορες" που θα μπορούσε να διοργανώσει στην περιοχή μας ο φορέας ΙΝ.ΜΕ.Κ.Ο.	Δήμος Αρταίων
4	Μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ήπειρος 2014-2020 θα χρηματοδοτηθεί η υλοποίηση Στρατηγικών ΤΑΠΤοΚ (Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων) με δράσεις που χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), στο πλαίσιο της Επενδυτικής Προτεραιότητας 9νι «Στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων», συμβάλλοντας στον Ειδικό Στόχο «Διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση με αξιοποίηση του τοπικού δυναμικού»	Δήμος Αρταίων, και Ιδιωτικοί Φορείς (ΚΟΙΝΣΕΠ, Συνεταιρισμοί)

	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ CLLD/ LEADER «ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ» ΤΩΝ ΝΟΜΩΝ ΑΡΤΑΣ ΚΑΙ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	
5	Πρόκειται να προκηρυχθεί πρόγραμμα εντός του 2018 με τίτλο "Κέντρα Στήριξης", το οποίο θα υλοποιηθεί σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας (πρόγραμμα παρεμφερές του παλαιότερου προγράμματος "Περιφερειακοί Μηχανισμοί")	Δήμος Αρταίων
6	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 2014-2020 (ΠΑΑ) -Εγκατάσταση Νέων Γεωργών στην Περιφέρεια Ηπείρου - Σύσταση ομάδων και οργανώσεων παραγωγών στον τομέα της γεωργίας και κτηνοτροφίας -Σχέδια Βελτίωσης	Ο.Π., Νέοι Αγρότες
7	ΕΣΠΑ 2014-2020 -Ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας υφιστάμενων και νεοϊδρυόμενων Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων (Κοιν.Σ.Επ.) -Αναβάθμιση τουριστικών επιχειρήσεων -Αναμένεται πρόγραμμα για κλάδους εμπορίου και εστίασης -Επιχειρούμε έξω -Ψηφιακός Μετασχηματισμός -Υποστήριξη επιχειρηματικών σχεδίων ανέργων (από ΟΑΕΔ)	Ιδιωτικοί Φορείς (ΚΟΙΝΣΕΠ, Συνεταιρισμοί)

8	100% μέσω του έργου "Investment and Empowerment Action (IDEA) το οποίο χρηματοδοτείται στο πλαίσιο του προγράμματος Interreg IPACBC "Greece-Albania 2014-2020"	Δήμος Αρταίων
9	Ιδίου πόρους μέσω προγραμματικών συμβάσεων	Ιδιωτικοί Φορείς (ΚΟΙΝΣΕΠ, ΟΠ, Συνεταιρισμοί)
10	Εισφορές ωφελούμενων	Ιδιωτικοί Φορείς (ΚΟΙΝΣΕΠ, ΟΠ, Συνεταιρισμοί)
11	Επιχορηγήσεις, δωρεές	Δήμος Αρταίων και Ιδιωτικοί Φορείς (ΚΟΙΝΣΕΠ, ΟΠ, Συνεταιρισμοί)

**ΔΡΑΣΗ 4: ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΜΕ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
Ή ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΕΩΝ**

A/A	ΤΡΟΠΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ
1	Κρατικός προϋπολογισμός που χορηγείται ούτως ή άλλως στα δημόσια εκπαιδευτικά Ιδρύματα	
2	Προτείνεται η υποβολή της μελέτης για τη δημιουργία εξειδικευμένου Τμήματος στο Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού και Τουρισμού για την εξασφάλιση επαρκούς χρηματοδότησης.	Δήμος Αρταίων
3	Προτείνεται η υποβολή της συγκεκριμένης μελέτης στην Περιφέρεια Ηπείρου για την έκδοση πρόσκλησης και την εξασφάλιση επαρκούς χρηματοδότησης για τα πρώτα έτη λειτουργίας του/των Τμήματος/Τμημάτων.	Δήμος Αρταίων
4	Εγγραφές ωφελούμενων	Δήμος Αρταίων
5	Επιχορηγήσεις, δωρεές	Δήμος Αρταίων

ΔΡΑΣΗ 5: ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

A/A	ΤΡΟΠΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ
1	Ιδίου πόρους Δήμου	
2	Χορηγίες επιχειρήσεων και φορέων περιοχής	Δήμος Αρταίων
3	100% μέσω του έργου "Investment and Empowerment Action (IDEA) το οποίο χρηματοδοτείται στο πλαίσιο του προγράμματος Interreg IPACBC "Greece-Albania 2014-2020"	Δήμος Αρταίων
4	Προτείνεται η υποβολή της συγκεκριμένης μελέτης στην Περιφέρεια Ηπείρου για την έκδοση πρόσκλησης και την εξασφάλιση επαρκούς χρηματοδότησης για τα πρώτα έτη λειτουργίας του/των Τμήματος/Τμημάτων.	Δήμος Αρταίων

ΔΡΑΣΗ 6: ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΗΜΕΡΑΣ ΚΑΡΙΕΡΑΣ

A/A	ΤΡΟΠΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ
1	Ιδίου πόρους Δήμου	
2	100% μέσω του έργου "Investment and Empowerment Action (IDEA) το οποίο χρηματοδοτείται στο πλαίσιο του προγράμματος Interreg IPACBC ""Greece-Albania 2014-2020"	Δήμος Αρταίων
3	Προτείνεται η υποβολή της συγκεκριμένης μελέτης στην Περιφέρεια Ηπείρου για την έκδοση πρόσκλησης και την εξασφάλιση επαρκούς χρηματοδότησης για τα πρώτα έτη λειτουργίας του/των Τμήματος/Τμημάτων.	Δήμος Αρταίων
4	Επιχορηγήσεις, δωρεές	Δήμος Αρταίων

ΔΡΑΣΗ 7: ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

A/A	ΤΡΟΠΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ
1	100% μέσω του έργου "Investment and Empowerment Action (IDEA) το οποίο χρηματοδοτείται στο πλαίσιο του προγράμματος Interreg IPACBC "Greece-Albania 2014-2020"	Δήμος Αρταίων
2	Ιδία συμμετοχή από το Γραφείο Υποστήριξης Απασχόλησης και Επιχειρηματικότητας σε συνεργασία με τον ΟΑΕΔ. Θα βοηθούσε ιδιαίτερα η συμμετοχή ψυχολόγων ή εργασιακών συμβούλων που τυχόν απασχολούνται σε Υπηρεσίες και Δομές του Δήμου Αρταίων.	Δήμος Αρταίων
3	<p>Στην υλοποίηση σεμιναρίων θα μπορούσαν να συμβάλλουν φορείς, όπως:</p> <ul style="list-style-type: none">• Γ. Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ• Στέγη της Ελληνικής Βιομηχανίας (ΣΕΒ)• Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων ΓΣΕΒΕΕ• Ινστιτούτο Εμπορίου και Υπηρεσιών ΕΣΕΕ• Ινστιτούτο ΣΕΤΕ <p>που διαχειρίζονται προγράμματα συμβουλευτικής και κατάρτισης ανέργων. Θα μπορούσαν να συμφωνήσουν την υλοποίηση χρηματοδοτούμενων δράσεων που αναλαμβάνουν οι ίδιοι να υλοποιήσουν στην περιοχή.</p>	Δήμος Αρταίων

ΔΡΑΣΗ 8: ΔΙΕΥΡΥΝΣΗ ΧΡΟΝΙΚΟΥ ΔΙΑΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΟΙΝΩΦΕΛΟΥΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΔΗΜΟ

Α/Α	ΤΡΟΠΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ
1	Ιδία συμμετοχή από το Γραφείο Υποστήριξης Απασχόλησης και Επιχειρηματικότητας και από το Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού του Δήμου Αρταίων.	Δήμος Αρταίων